

Casandra hertoginne van Borgonie, en Karel Baldeus : treurbly-eynde-spel

<https://hdl.handle.net/1874/35538>

B.M.

VI. B, 22

De tyd en heeft noyt weghgenomen

So blinckt hun deugt voor iedereen.

Den naam en t'overschot der vromen

Want nadat zy zijn overleên

CASANDRA

Hertoginne van Borgonie/

EN

KAREL BALDEVS

Treur-bly-eynde-Spel.

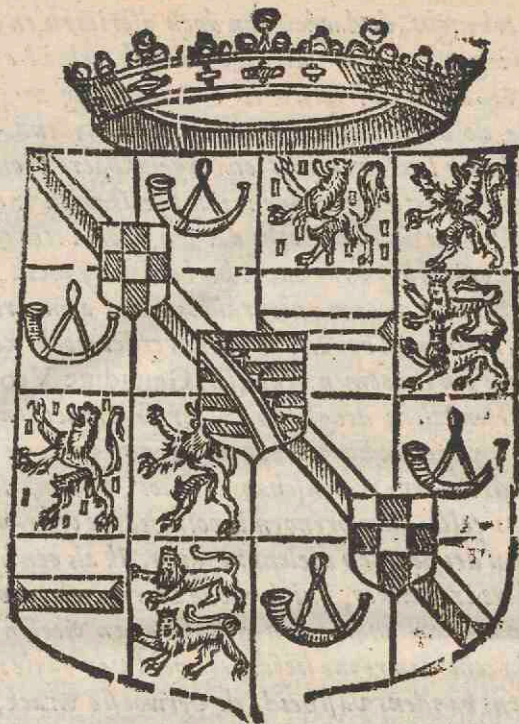
Nobilitas sola est atque unica virtus.

AMSTERDAM,

Door Cornelis Lodewijks vander Plasse Boeck-verkooper
woonende op de hoek vande Deurs inde Italiaensche Wibel, 1617.

T B O E K
 AEN HEVRE
 EXCELLENTIE
d'Hoogh ghebooren
 VROV EMILIA
 Van Nassau, Princesse van Portugal.

*D*e gheheugenis, Genadige Vrouwe, zijns Excie
 (hooghloflijker memorie. uw Excie Heer Vader)
 speelt zo ghestadich inde voorbeeldinge des Ba-
 taeffche Volckerens hersenen, dat de galmtje des

naem hun verheught, de daeden hun doen gloriëren, en de dank-
baerheid dwinght hun wil-vaerdige-dienstbaerheid op te offe-
ren acnde Nassausche af spruyten : Diens telgens gierfelen:
na boosfende de oorsprongsflamme : noch buydendaeghs hun
hoofden prachtich laurieren met onvergelykbaere pronckinge ,
gegrift in eeuwige uyt schaterende triumphe. Ik verz dyge, Hoog
ghebooren Princesse, de oorlochs daeden, of om beter te zeggen,
de Heroïkſche grond bepaling onzes herbooren vryheid, vermits
het lofbaer gherucht voor my uytbrald: Maer aenroere de gee-
feliſke begaeftheiden, al ho. Wel de penne eerder vocht zonde ghe-
breeken als ſtof om te roemen. Wat iſſer, Genadige Vrouwe, lof
waerder als Hemelſche deughden in aerſe Princesſen? Wie is
dan niet ghedwongen te buygen aen uwe Excie voeten? Als voor
volmaektheids autaer, Wetensſchaps cabinet, en kunſt-lievende-
berts-tochtens-gelle, yder brengende ootmoedige offer-munt, als
waere tekenen des berts en zielens neyging. Ik als een by looper-
ken van andere treffeliker, kniele mede zeer buyghzaemlik, op
offerende aen uw Excie mijn eygen eygenſchap en weesen, 't welk
afbeeldt de kracht van reyne liefde, 't geweld van gayle minne, de
trouwe echtens bandens vaſtheid, de verwoefte wraek, en d'oot-
medige ſchuld-beken. verhopede uw Excie 'tzelve zal g'licve te
beſchaduwden met gewoonelike gratie, op dat mijn rijmer geborſt-
weert blyve voor Momifſte waen-weeters, en bitzige al-bedillers,
en zyn plichtige dienſt-bereyde en dankbaere hert zal nimmer
ruſten uw Excie lof te zingen, met bede d'almooſghen te behoeder
uw Excie hoede in zyn heylige behoeding, verzelfſchapt met zyn
Princelike Excie Don Emanuel Prince van Portugal, mijn
genaedige Here

Chi ſara ſara.

INHOVDT.

Casandra, Hertoginne van Borgonie, aengheteright zijnde door geyle minne-lust tot Karel Baldeus, Camerling van heur echte man Aernoudt Hertoch van Borgonie, gheeft heur vvulpse begeerte te kennen aen Karel, die't heur vveygerden, vermits hy in echte heymelik (en ook tvvec kinderen by heur gheteeldt hadde) verbonden vvas met vrouvv Leonora Hertoghinne van Kleef, zuster vanden voorfz Arnoudt. Casandra bemerkende Karels afkeerlikheid, en vreezende hy 't zelfde mocht ontdekken aenden Hertoch, heur man, beklachden heur aen Aernoudt over Karel, ghelijk of hy aen heur boelagie verzocht had, verzoekende daer over vvrack, en dat Karel aenden lyve ghestraft mocht vverden. Aernoudt gheloof gevende zijn vrouvv Casandra, stelden Karel ghevangen, onderzoekende de vvaerheid, dreyyende Karel te straffen, ten vvaer hy openbaerden of hy tot yemant anders liefde vvas dragende. Karel ghedvvonghen zijnde, om zijn leven te hoeden, bekenden aen Hertoch Aernout (die hem beloofden 'tselve secreet te houden) dat hy met zijn zuster d'Hertoginne vā Kleef heymelik zes jaer getrouwt gevveest, en tvvec kinderen by heur geteelt hadde, daer by voegende dat hy heur alle nachte besliep. en om 't zelfde te bevvyzen, leydē hy dē Hertoch om te ziē hoe hy by zijn zuster quam, die hem de leuze gaf op de bestemde uure, door't keffen van een hondeken, dat daer toe afgerecht vvas, 'tvelk Aernout alles vvarachtich vonde, en stelden Karel daer over in vryheid. Casandra bemerkende dat Karel niet ghestraft vverden, drong Aernoudt zeer ernstich aen, om Karel 't leven te benemen. En Aernoudt vindende gheene reeden die machtich vvaeren om heur te stillen, ontdekten aen Casandra, hoe dat Karel met de Hertoginne van Kleef ghetrouwt vvas, en tvvec kinderen by heur hadde. Casandra hier door

zeer

zeer ontroerende, aenving om heur te vvreken van Karel,
zijn zoon Grimaldus te vermoorden, maer vvierden door
de hovenier belet. Ten selven tyde quam Graef Lodevvijk
victorieus uyt Vrankrijk, aen vvien Hertoch Aernoud be-
looft hadde zijn zuster Leonora in huvelik, tot vergelding
dat hy de Oorloge tegens Vrankrijk op zijne kosten hadde
aengenomen uyt te voeren, en Cafandra dit vveetende, def-
gelijks dat Hertoch Aernout aen Graef Lodevvijk ghezeydt
hadde dat zijn zuster Leonora hem niet lieven koste (vvaer
over Lodevvijk in razerny gheraekte) heeft Cafandra aen
Lodevvijk al 'tsecreet te kennen gegheven, zegghende dat
Hertoch Aernoud voor hadde om Karel met Leonora te
huven, zonder te verhaelē eenige omstandicheiden, radēde
aen Lodevvijk dat hy Karel zoude doen vermoorden om
zo aen Leonora te geraeken, 'twelk Lodevvijk ook terstōt
in 'tverk stelde door tvvee Soldatē. 'tGeviel mid'ler tyd dat
Karel ondekten aen Hertoch Aernoudt, hoe Cafandra Gri-
maldus had vwillen vermoorden, vvaer in d'Hertoch zoo
vergramden dat hy dadelik na den hofging vvaer Cafandra
'tstuk meenden bestaen te hebben, en om niet bekend te zijn
nam Karels mantel en hoed, en gaende na den hof gemoe-
ten hem de Soldaten, vvachtende op Karel, die den Hertoch
ziende, meenende dat het Karel vvas, trokken hun gevveer,
den Hertoch maekt hem bekend zy verzoeken huns lyfs ge-
nade, en ondekken hoe dat Lodevvijk heur daer toe had ge-
koft, mid'ler tyd komt Graef Lodevvijk, die 't bekenden daer
toe geport te zijn door d'Hertoginne Cafandra, vvaer a. t
bleek de nikkerlijke doenten van d'Hertoginne, d. Hert-
toch Aernoud, heur banden uyt het Hertochdom, en cele-
breerden 'thuvelik van Karel en Leonora.

SONNET.

De gayle minne gril, vervvoeste razernijē,
 Vermetelik best aen door lok-lust aengeleyd,
 Waer wulpsē graegt de rede van't verstat verscheyd
 Door grill'ge hertēs schicht vā min-Gods Zotternijē,
 Die fame, denghd en eer gansch stelden aen een zijē,
 En hoe voorgaende doolīng 't na-beraed beschreyd,
 Blind-hokkich zijnde in Venus loose net ghebreyd,
 Met nikkerlike wensch na wyse boelerijē.
 Hoe trouwve liefdens echt Zich moedelik borst vveerd.
 En geen aēvechting kreūt, noch vlaiery noch smekē
 Noch snood' boelagie kan geen echtens trouwve breken
 En vleeschelike lust geen reyn gemoede deert,
 Hoe veel de liefd en min verschelen d' een van d' ande
 Leert Karels liefde, en de minne van Casandre.

Acuerdo olvido.

PERSONAGIEN.

Aernout, *Hertoch van Borgonie.*

Casandra, *d' Hertoginne.*

Vrou Leonora, *Hertoginne van Kleef.*

Karel Baldeus, *d' Hertochs Camerling.*

Graef Lodewijk, *verlieft op Leonora.*

Prudentio, *d' Hertochs secretaris.*

Feliciano, *Eedelman verlieft op Leonora.*

Lucino. } *Ambassadeurs van Vrankrijk.*
 Eraclio. }

Camilla, *staet Inffrou van Casandra.*

Grimaldus, *Karel en Leonoraes Zoon.*

Dienaer van Graef Lodewijk,

Lambrecht. } *Twee Soldaten.*
 Casou. }

Bode.

wantrouwe, } *Twee stomme*
 Ootmoedige schultbeken. } *Personagien.*

Het toonnel is 't Hof van Borgonie.

7

CASANDRA

Hertoginne van Borgonie

EN

CAREL BALDEVS

TREVRICH ENBLY-EYNDE-SPEL.

EERSTE BEDRIIF.

Casandra. Grimaldus.

Casandra

DE Minne-togt mijns hert verkracht dees tere bozst/
En dwinght *Casandra* tot het gheen zy nopt en dozst
Dees zinneloose tongh wt anghste niet berouwen/
Ach arme wighen zyn de bloode laffe Drouwen.
't Schoon 't gheen natuur ons gheeft/ 't aenloekeliche beelt/
't Aenreckelijck ghelonck/ dat Godens zielen sieelt/
't Vermaeckelijck ghegluur/ daer mannen in bestricken/
't Hert-sceelende ghesicht/ die lusts ghetergh berlicken/
't Ziel-roobend' blonde haer/ 't welck Venus selven streelt/
De Lock-lusts lippens kleur/ die ziel upt ziele deelt/
De kraerckens putten dol/ waer Adins-God zelfs in darteelt/
En 't lodderlijck ghedaent/ die liefde zelven marreelt/
De hoesterende handt/ wiens palm herts herten meldt/
Het arms ghestrenghels druck/ waer Liefd' toont zyn gheweldt/
't Ongrondelijcke zoet/ het wesen onses Wesen/
Het smakelijckste al/ waer wy upt zyn gheesen/
Sal't al ghenieticht zyn dooz/ 't heerschen van de schaemt/
Ick boelt/ ick zweert/ dat dit natuure niet betaemt.
Goddinne/ ha natuur/ en laet u niet verkrachten/
Te hemelsch is u aert/ te maghtigh zyn u machten/
Hoe? Sal u zoerste Lent/ verkracht zyn dooz een Weer
Dooz kill ghe loome Liens domzinnigh hier gheset?
Salt redeloos gediert meer lust/ als wy ghenieten?
Als Liefdens heete toghen dooz ons ad ren schieten?

Met psychelende graeght/met terghende gheraes/
 Alleen om zmaken/zoect/wat's dat? Natuurens aes/
 Da' blinde en naectre Liefd'/Kindes/dartel/wulps/en domme.
 Om zterben spraek rijck zyt/en om te leben zomme.
 Waer dient uw' swyghen toe? helaes/mijn ramp ghewis
 Vermeerhert/mits dooz schaemt Casandra spraek loos is.
 Ghy zeght ten is gheen Liefd' zoo'k' sprekens graeght' weer heere/
 En tonghe schpeunigh is om d' Hertogh/of mijn eere/
 Laf zinningh noemt ghy't mits Liefd' dooz de Lock-lust tert.
 De Drees-bergh' t' ober treen die tusken tongh' en' thert
 Van Alpes-lycke hooght' lepd't/lyck wel ick u schelde /
 En schuldbaer oozdel Liefd': Want waerom/liefde/ziede
 Ghy uwen kraght gheheel int werck niet/en verblindt
 De schaemt/op dat ghy my in wens'k' en werck verbindt :
 Verbraght Casandra boozt/op dat ick mach ghetupghen
 Hoe onder u gheweldt mijn hert/en tonghe bupghen.
 Ach/laet n' p' melden 't gheern ick jammerlycke dzaegh
 Men hem die d' dozfaect is n' ghy's b't eerlyck gherlaegh :
 Zoo boet mijn zielens wens'k'/alleen/mits ick verwerbe
 De nur/om segghen/ waerom ick al lebend' sterpe.
 Schpeun ick/berstercht my Liefd'/ontse ick al te zeer.
 Een Hertoginnens eer/dwinght afterdenkingh neer.
 'k' Bestuyp/en gans vergoet d' eer/en zyn Excellency/
 En onbezyekt verwaght van mins-God mijn sentency.
 Orp malbus roept Camil.

Camilla.

Camilla. Wats dat me Drouw' ghebzeekt?
 Casandra. Dat ghy in aller haest terstont met Carel/spreecht/
 En zeght hy by my komt. Hoe rypen dese haven
 Van anghst/ach/dooz my zelfs wil d' Hemel my bewaren.
 Waer gingh den Hertogh heen?
 Camilla. Zyn Excellency gaet
 Met bepd' d' Ambassadeurs van Byzanchryck in den haedt.
 Casandra. Siet nae zyn Camerlingh.
 Camilla. We Drouw/wien van hun bepden?
 Casandra. Na Carel.
 Camilla. Carel?
 Casandra. Gaet/Seght Carel hy zigh spoet/
 Mits ick nae Byzanchryck suer in haeste schyppen moet.
 Camilla. Da' wispeltuurghe wight/ha liefd' hoe kunt ghy lepden
 De herten nae uw' wil/zy is van een ghescheyden/
 De eer is heur onblucht. Iek gae ghenaed'ge Drouw/
 Al't gheen wat Venus werckt ghemeentlick eyndt met rouw.

binn.

Camilla.

Dat in een Hertoginne
 De Liefde door zyn kraght.

Ver.

Verklickt t' secreet gbedaght
Verbaest mijn nare zinnen.

Dat ick mijn Liefde zelle
Op s' Hertoghs Camerlingh,
En dees borst niet bedwingh
Dats laes, mijn droeve quelle.

Spreekt ghy betraende o ighen
Op dat hy door t' ghe laet
Vsonder spraeck verstaet
En met u heeft medooghen.

Ses Maenten ist verleden
Ick op zyn Lief gbezight
Mijn knazingh heb verlight,
Doch daer meed' niet te vreden.

't Is vreemde hy uyt mijn loncken
En lodderlyck ghegluur
Doe k op zyn ooghen ztuur
Niet zagh mijn hertens woncken.

Doch wien zou t' derven dencken
Dat zyne Hertogin,
Wi heete-gayle-min,
Heur Carel zoud' toe wencken?

Ia zo ick om te ztillen
De woelingh mynes zin
Zweer dat ick hem beirin
Sabt qualick gh'loven willen.

Ach myne passijs blindheyt
Persoonen niet aenziet
Maer wat de Minn' gebiedt,
Diet raeyken mijns ghezindt leydt.

Waer blijft Camilla! Naes/ghelijck s' belids lou'ren haken
Nae d'uur de Sonne boben s' aerdens rond' mach gh'raken:
Om hunne teere graeght te gheben t'zoete aes:
Soo henghel ick/en nae mijn Carels komisse raes/
En sijnwel schrycken zal als ick hem zal beooghen/
Wermidts ick meezder wenski als spraeck zal eysken moghen

Camilla. Carel.

- Camilla Waght hier ick seght me Drou. De Drouwe Carl is hier.
 Casandra Laet Carel komen in/ Camilla toest/ 't ghetier
 Ich in dees bossem boel/ daoz bzeese om te upten/
 Dwinght ick het spreect lit/ schier/ in boepens vast soud' slupten/
 En sijckwel terghyt my lust. Waer's Carel?
- Camilla Carel komt.
 Casandra Doch niet/ helaes/ het schijnt mijn sprake gants verstomt/
 Vertoeft. Camilla. 'k Vertoeft.
- Casandra Camill.
 Camilla De Drouw'.
 Casandra Laet Carel noch niet komen.
 De Liefd' my spreken doet/ ende dreere doet my schromen.
 Barst upt benaude hier/ waer rust u Carels beelde/
 Doorbeeldinghs beelde hem ziet. Ha Liefd' u Godheyt seelt
 Meer als mijn eer door reen u gril b'hoort toe te laten/
 Waerom? Dermidts de Minne doet de reden haten.
 Princesse u bedaert. Camill/ seght dat ick ben
 Dat besigh/ en ick Carel nu niet spreken hen/
 Doch laet hem komen weer.
- Camilla De Drou het sal gheschieden.
 Casandra Wat lust mijn raden schijnt de reden weer ontrieden/
 Ha Hemel wat ick boel? Camil. Is Carel daer?
- Camilla De Drou hy is noch hier.
 Casandra 't Is tijt ick openbaer
 De quel die my upteert. Laet Carel komen binnen/
 Op dat ick eens ontdek de knagingh mynes zinnen.
- Camilla Gaet in De Drou vertoeft.
 Casandra Camilla/ hoorz Camill'.
 Mijn wille graegh sijck wil/ en kan niet wat ick wil.
 Zeght dat hy komt weer om.
- Camilla Wanneer?
 Casandra Laet hem vertrecken/
 En laet hem waghten.
- Camilla Bepd' hoe ' dat waer te begecken.
 Zal ick hem roepen?
- Casandra Aae. Camilla Zalk. Casandra. Reen.
 Camilla De Drouw' hoe dan?
 Casandra Camilla bzenght hem in/ Ha alderwaerdste Man.
 Camilla Ha alderlieffte beelde.
 Comt Carel by De Drouwe/
 Casandra Hoe zal Casandra nu heur kleuren kunnen houwen?
 Het bloedt berzchpicken zal/ en tuggen myne plaeght/
 Als ick aen Carel klaegh de Liefd' die ick hem dzaegh.
- Carel Wat is De Drouw's gheliefst?
 Casandra Staet op/ 't is mijn begheere. Hy knield.

Carel Die d'eere doet *De Vrouw/onfanght dan zelfs de cere/
Het is mijn plicht.*

Casandra Staet op/ ick zegh' u Carel rpsf.

Carel 't is al te groote gunst die my *De Vrouw' bewijst.*

Casandra Staet op/en zyt ghedeckt.

Carel Ghedeckt in u presencp?

My selben ick mis deed' / en meest u Excellencp.

Casandra Doet t gheen' ick u ghebied'.

Carel *De Vrouw' soot vernat ziet'*

'k weet niemant gh' looven zal de beekinghe gheschiet

Dooz uwre hooghepts wil/midts niemant zulcx kan weten/

Casandra Dies pder doozveel'n zal 'k my zelven heb verggheten.

Carel Neen Carel/dies ick moet u segghen dat ick seer

En herteliche wensh' /ghy meer u staet/en eer.

Casandra Staet op/en zyt ghedeckt. Carel. *De Vrouw' wilt t my vergghen/*

De Lenten uwes jeughts niet voelt de bracht van Minn' /

Die in u gypse herfst' afkeerlijchhept sal gheben.

Waerom gheniet ghy niet de brughten uwes leben/

Gh'lyck andzen doen? Ghy siet dat pder Hobelingh pooght/

Ja woekert/ om ghelicst te zyn/en ghy en ooght

Na niemant' /ris te bzeemdt/han niemant u vermaken?

Kan gheen aenlochingh schoon u hertens murch gheraken?

Maer eenighlyck verwelckit de bloeme uwes jueght/

Ghy ziet wel dat een pders hert in Lu. fd' berhueggt/

En elck betraght met ernst zyn schoonste te behooren/

En ghy alleen laet gaen u liebe tijt verlozen.

Siet hoe dat pder traght nae orffeninghen eel/

Naer aerdiglyck ghebans/ghesangh/en Lief ghespeel/

Tournoy-spiel/en dierghlyck/waer dooz sy liefde terghen/

En Pmpphen smekelijck om minne waerkens Bergen.

Het schijnt ghy Carel sust' / iherdziet my u te zien/

En dat ghy niemant uwre Liefde aen kunt sien:

Zoo lieben jonghe jueght/waer in de Hemels gunste

Zo mild'lyck heeft betoont t uytmuntighst' zynes k unste/

Diens Lief ghesicht bekoort t schoonst dat Borgonie heeft/

Zoud' die afkeerlijck zyn vant gheen de mensch om leeft?

Verkieft gh'lyck and'zen doen/laet tijt u tijt niet roben.

Carel Helas/mie Vrouwe/dat u dienaer kost gheloooven

Hier ene Juffrouw was/hoe zleght en recht van aert/

Die dozd'len kost dat ick h' u weer-liefd' mocht zyn waerd't/

't waer' t luchighst mynes wensh' /en gh'looft ghen red'ge Vrouwe

Casandra Da Liefde helpt mijn tongh. Neen Carel ghelooft bast

Dat ick in trouwe Liefd' steeds d' opperhande zoud' houwen.

Soo ghy nae Liefdens Wet upt Liefd' u Lief aentast

Ghy d' Oberwinner blijft/hoe hoogh heur lach moght steg' ren.

Hoe! Sulcken man als ghy wien soud' die kunnen wep' ren?
Mer inmer tracht nae 't hoochst/u zelven deel vertrouwt/
Een ask' by krijght die aen de gouden Waghen houdt,
En oberdenckt al 't gheen ghy nu nu zegghe hoorden/
Met Wysen, somen zeyt, gebruyckt men weynsch woorden. binnen

Carel

't Schijnt recht een valsche droom 't gheen nu is ghem oet/
Beschick als ick 't wel bedenck/hoe grilligh is mijn bloedt/
Waerom? Vermidts ick zie Casandra heeft ontledicht
Heur hert van schaemt en eer/en waer nu Carel mee lichte/
O Hemel hoe berwoest soudt dertelhept aen ztellen.
Ha valsche Hertogin/heeft lust u zo beksozt
Dat ghy u eghte pligh tot d' Hertogh gans verloor?
Veel eer zal Carels bloedt de kil'ge dood aenbaerden
Eer ick mijn Prins en Heer/die Dozt van hoogher waerden/
In d' heyl'ge eght misdoe. Ha Drouwen wats uw' lust?
Ha gaple Wighen znood'. Laes hoe zal zjn gheblust
De Hertoginnens graeght? En of zijt my moght bergghen/
En niet asiet my tot heur minne. wensh te terghen/
Om plaetsen in mijn hert waer steeds rust Leonoor.
Waer eer ick huer berliet/zweer ick vecl eer verloor
Ick t'zoete leven/en om Leonor wil zterben
Eer ghy Casandra zult van Carel pets berwerben.

Binnen.

d' Hertoginne Leonora.

In Vvedues kleedingh.

Leonoor

Ha traghe lupe dach hoe langhzaem poort u light
't Gheen ick zoo pbrigh wensh/om gh'nieten 't Lief ghezicht
Waer dese ziel opleeft/zpoepdt doch u loome treden/
Dw' al te klaren schijn/met Glinster-licht door zmeden/
Dae d'ober nare klups/dupcht pheb dijn trotste hoost
Rasonder d' Oceaan/u blyben my ontroof
't Ghesichte mijnes Liefs. En komt ghy dupst're naghte
Coonneels-Register-spraech vant zoerste mijns ghedaghten:
Sprydt opt u bryen ghewelft nu ober 's aerdens bol/
Bedeckt het schijnsel vande blinkende Apoll/
Een donch're nebel laet nu ober d'aerde trecken/
Naght kan bet als den dagh ghestolen Liefd' bodecken.
Ha Carel, liebe Lief/ h wensh ick nu by u waer/
Laes/moght ick zien u hert/om weten of ick daer
Dups gh'lych ghy rust in mijn/tijt moet het openbaren/
Denckt dat ick utwen was/en ghy mijn/nu zes Jaren.

Carel

Carel Baldens.

Carel Is dat niet Leonoor? Sp isst/ ha/liebe hert/
 Waer dookt ghy dus alleen!
 Leonoor Mijn herfenen berwerdt
 In 't doolhofe-perck ghedaght besprengd' ick my niet tranen
 Mits' ras-zijn mynes Lief.
 Carol Hoe Rymphie soud' ghy wanen
 Dat 't af zyn Liefde kracht? Een Engel steeds ghy bent.
 In Carels ziel gheplaest/die langhe is ghewent
 Zyn Leonoor alleen in dese boest te binden/
 Als 't eenighste Tuweel/dat Carol opt be'minden:
 'k Sweer u by dese handt/'k beede by dese mondt/
 Dat mijn ghedaghte noyt gheen ander grond-best bandt/
 Om plaetsen repne Liefd' als alleen op mijn Engel.
 Leonoor De Wereldt oorzaecht wel/door tijts toeval ghemenghel/
 Nets dat aenlochijsch speelt/'t beranden is on' aert.
 Carol Ha Leonoor, zo waer u Carol/laes/niet waerd
 Te gh'nieten lebens lught/noch dees grondt te betreden/
 Ick bid u/Liefste schoon/zeelt doch u hert te bzedn/
 Dwinght twijffel u't zin.
 Leonoor Ick twijff: I niet mijn Lief:
 Hoewel de Jalouys (die rusteloose Dief)
 Ons baech ontroofst de rust als Liefde heeft berhooren.
 Carol De Jalouysie werdt met Liefde gh'lyck ghebooren.
 Leonoor Vergeeft my dan/mijn hert/heb ick u pet mis daen.
 Carol Misdoen/en hunt ghy niet, maer/Perle, laet ons gaen
 Van dese plaets/want hier de Hobelingen wand'len/
 Gins onder 't olmen lof daer machmen byper hand'len:
 Dant gheen de Liefd' berepft.
 Leonoor Laes/of ons pemandt zagh.
 Carol Dret aen u zpdn d'woyl.
 Leonoor Lief/hoozt ghy oock gewach?
 Carol Hoe vreesigh is u hert.
 Leonoor Mits ons Liefd' is berholen.
 Carol En daerom is die soetsi'.
 Leonoor Om datse is ghesolen.
 Carol Op ders Camille banck rust u'w' vermoede leen.
 Leonoor Waer/Liefste/zyn wy niet ons bepden hier alleen?
 Karel Alleen.
 Leonoor Soe rust ick Liefst' int Liefste dat ick hier kan binden.
 Carol Waer in? Leonoor. In narmen. Zy ombelscij.
 Carol Lief. Leonoor. Mijn hert.
 Karel Mijn bzeughd.
 Leonoor Beminden.
 Carol Ha Leonoor zju nu ons zielen niet ghepapt?
 Leonoor. Ghepapt/maer een onluch uw' Leonoor beschrapdt.
 Carol Wats dat?

Leonoor Dat onse Liefd' dus langhe secreet moet blyben.
 Carel Helaes/waert in mijn maght 'k zoud' t haest ten eynde wyppen.
 Leonoor 'k Vertrout' u dat gheheel/maer wat zal zyn het endt!
 Carel Ghy weet zoo onse Liefd' den Hertogh waer bekent.
 Leonoor 'k Waer bybeloos/en ghy in groote onghenade.
 Carel 't Is waer.
 Leonoor Helaes.
 Carel Zucht niet.
 Leonoor Waer isser Lief gheen rade?
 Carel De beste raed is dat wy beyde zyn secreet.
 Leonoor 't Is nu zes Jaren/Lief.
 Carel Dat niemant daer van weet.
 Leonoor Graef Lod'wijck moet ick daerom Liefd' bebepns d'lyck toonen.
 Carel Want daer meed' zalmen onze liefde wel verschoonen/
 Leonoor Ha 't is een groote quel ick hem Liefd' toonen moet.
 Carel 't Is wel ghedaen/het 't gheen men /Lief/om 't beste doet/
 Leonoor En mid'ler tijt/dar's 't best/ men leeft in gheen boelage/
 Carel God zalt berzien.
 Leonoor Dit gheeft mijn wederom courage.

Graef Lodevrijck.

Carel Daer komt de Graef/ ick gae.
 Leonoor Ha wyede tijts toeval.
 Carel Gaet by hem/en daer nae 'k weer by u komen zal.
 Lod. Wzouw' *Leonora*, doet dees Graben bozst versu' aghten/
 Niet krightmen zonder pijn/'t gheen zwaer valt moetmen aghten.
 Wat raedt om dese brief te zenden aen *Me Wzouw*?
 Midts dese letteren tughen mijn quel en herts rouw.
 Leonoor Ach moet ick zchepden! Lief' draeght dan mijn herte me de.
 Carel Mijn ziele blyft by u.
 Leonoor Hoe slaenwen al mijn leden.
 Carel Waerom?
 Leonoor Om dat ick zchepd'.
 Carel En al mijn kraghten beben.
 Leonoor Daert wel/
 Carel Daert wel/mijn Lief/ omhelst my booz het laest. *Binnen.*
 Leonoor Ha Carel/tot weerztens. Ach hoe dit herte raest
 Nu deze Zonne zet/en die nacht komt ghenaken.
 Lod. Daer is *Me Wzouw* *Leonora*, ha Hemel/wat gheluck?
 Leonoor 't Schynt ick dooz' droefheyt/laes/'t hert' wpt dees boesem ruck.
 Lod. *Ma belle* Wel ghemoet/ha luckighe gras velden/
 Sins deze/Ober-schoon/heur treden daer op stelden.
 Leonoor Heer Graef't is veel te hoogh/te veel ghy zegghe wilt/
 Doch alle Liebers zyn in woorden eben mildt/
 Het is ghewoon ghebryck.

Lod.

Zoo veel ick niet kan zeggen/
Of meerder lofs verdienst in u verburghen leggen/
Dits *Leonoor* de grond/waer op mijn Liefde houdt.

Leonoor,

Het goudens goed men ziet alst wel de Coersteen houdt.

Lod.

Wat noemt ghy de Coersteen?

Leonoor,

Daer op wort veel te spreken.

Lod.

Zeght maer uw' meningh/Lief.

Leonoor

Houdt het goud toets 't is teken

Het gheen ghemenghel heeft/met balsk'eenigh metael/
En gh'lyckmen heden daeghs de Liebers treenemael/
Bedriegh'lyck bindt/zoo datmen niemandt mach verrouwen
Zoo aght ick hun ghelijck r'goudt d'it gheen toets kan houwen :
In d'uyterlijcke schijn 't balsk' goud on 't meest beloof/
Maer vinden dat de ziel daerbaech is upt'heroof/
Soo ist oock met u lieng die schoone tooningh naken/
En argher als het goud/bermits men niet kan gh'raken
De toets/alsoo int hert 't bedroggh verburghen is/
Dus kanmen wel van't goud/maer van u niet zyn wis/
Wis was ick eens van een wieng mis ick moet betweenen.

Lod.

Leonoor,

Een ander *Leonoor* kan d'hemel u verleen/
Heen/zulcken eenen niet/lacs/als rap dat boorzbeeldt/
Ick zweer u/Heer/dat all't gheselschap my verbeek/
d'afscheerlijckheyt my dan in d'eenigheyt doet slapen
Om in dit dzoede kleedt mijn onluch te beschrijven/
Wat bliet van tranen dan upt dese ooghen blien
Zoud 't alderweerdste hert beweghen my te zien.

Lod.

Leonoor,

Het gheen verlozen is/is dwaesheyt te beklagen.
Mijn Heer 't is wel ghezepd. Nochtans de rest mijns daghen
Ick met hem zlyten wil/'t ghedaght is noch zoo zoet
Ick met die liebe man mijn leben eynden moet.

Lod.

Acht ghy mijn Liefde niet? Is u gentiele herte
Zoo onghoeveligh dat ghy niet medooght mijn zmeret?
Helacs de ooghen. blich ghy zyt upt mijn ghezicht/
Schijnt d'hemel my ontrouft het aenghename licht
Des heughelijcke Zon. Zal Lodewijck niet moghen
Verrouwen dat de tyt noch upt uw' liebe ooghen
Zal trecken eenen lonck waer upt ick mach verstaen
De gracp uwes hert? Kan al mijn langh ghetraen
Van niet beweghen dat ghy sleght'lyck wilt verclaren
Of's Graben-liefde u oock aenghename waren?
Want zoo mijn star belet ick gheen weer-liefd verwerf/
'k Bid u/pynceff/dat ick oock die gunst niet berf.
Wat pepnst mijn waerde Drouw?

Leonora

't Ghedaght loopt te post.

Lod.

Waer heen? ick bids.

Leonoor,

Ick wens's' ick u antwoerden hoest/
Met cieraelsche reen.

Lod. Deen/afet een' hert'lyck meenen/
Of wilt ghy my/mijn schoon/die glozj niet verleenen?
Leonoor. Wat glozj? Dat ghy upt mijn zegghen zekker weet/
Of my uw' Liefd' Heer Graef/ is aernghenaem of leet?
Kan't zyn onghewaem van u gheliefdt te wesen?
Want uwe Liefd'/ ick aght/ upt neygingh is gheresent
Die tot de eghte streckt/ een deughdelijck ghemoedt:
Hoogh zijt ghy van gheslaght/ zeer treffelijck van bloedt/
W' deughden loffelijck/ en generens van herren/
En boozts in Werelds luck mooght ghy Borgonie tertent/
Dus u te dancken /Heer/ ghebiedt mijn danck'rhepts wet
Wits ghy uw' Liefd' /zoot schijnt/ op *Leonora* zet/
Doch is mijn weer-liefd' slaout' h' mis doe daerom uw' waerde
Int minste niet: men zaght/ dat zom'ghe Princen paerden
Met zleghte Herderinnen op gheboede int heldt/
Waer dooz?

Lod. Waer dooz meent ghy? *Leonoor* dooz repne Liefds ghevelde/

De Liefd' beheert de mensk' en mensken niet de Liefde/
Wif doet de Prins dan pers?

Lod. Me Vrouw zo't u gheliefde/

Ich hoorden gaeren wat ghy hier meed' zeggghen wilt.

Leonoor. Waer zoo de Princens eghts-lust' d' herderinne stilt/
En Liefd' de oorfaect is/ zoo moet ghy oock ver schoonen.
Zoo ick een Graveds-liefd' met weer-liefd' niet kan loonen.

Carel. In boere kleederen.

Carel. De Graef is noch by heur/ onnogh'lyck hy my ken
Waer zy aen deze kleen wel zien zal wien ick ben.

Lod. Me Vrouw' tis wel ghezepdt.

Leonoor. Wat Kuyfman komt daer wandlen?

Lod. De aert van Liefd'.

Leonoor. Zaght Heer/ laet ons nu niet meer handlen
Van liefdens aert. Hoozt bziondt/ wat tijt ist van den dagh?

Carel. Doen ick in onse dozj nae d' uure- w'pzer zaght/
Ztondt' recht op half-ur- vier/ 't was noch gheen hier gheslaghen/
En ick heb steets ghegaen.

Lod. Wat komt ghy bziondt dus bzaghen?

Carel. Niet veel besonders/ Heer/ al schijnt de mande groot/
Helaes/ w' arme liens doen veel om een stuck broodt.

Leonora. Wat hebt ghy in uw' kof?

Carel. Me- Vrouw' niet veel bezonder.

Lod. Wat ist?

Carel. Ghebloemt. *Lodewijck.* Ghebloemt.

Carel. Wel Heer schijnt u dat wonder?

Leonoor. 't Wercooper daegh'lycx veel/ en al om d' arme kof
En windt ghy wel zoo veel om eens te zyn verlost/
Dan uw' en armen staet?

Gelaes

Carel. **Helaes wat soud' men winnen?**
Leonoor. **Hoop pet van mijn ghebloemt.**
Karel. **Laof zien.**

De Vrouw zal binnen
Ich reed' liek loof mijn waer/goud-bloemen heb ick deel/
Tabender/anjers/roos/en Leli wit/en gheel/
Diool/Damaſke bloem/Mariolijn/Lauriere/
May-bloemkens/maeghde lief/en plumpkens/Englenciere/
Van alderhande zoozt i i kuir ſien wel verſeldt.

Leonoor. **Siet daer.**
Hoe deel.

Karel. **En blauck.**

Lod. **Dats duur.**

Karel. **Ist duur?biedt gheldt.**

Lod. **Gheeft meer.**

Karel. **Wel Heer.**

Leonoor. **Dats ſchoon/en ſchoon van kleuren.**

Karel. **Mijn Heere alle daegh en maght u niet gheburen**
Zo ſchoonen roos te zien/hoe rijck mijn Heer ghy zijt.
En imperiale kroon.

Lod. **Die is nu upt zijn tijt/**

Karel. **Wat meent ghy dat de kroone Heeren ſtedigh Geeren?**
't Gheemeen ghebloemt mijn Heer/men hor'ot zo wel in eeren
Gh'lych die van grooten naem. Siet Heer e daer is een bloem
Gheen ſchoonder ghy opt jaeght/ghes'zoken zonder roem.

Ep ſchenck die aen me Vrouw/dur'ſt ich/ich zou s'heur gheben/
Want zulcken lieben Vrouw ick no'it en zagh mijn leven/
Wat zijt ghy man en wijf? Ghy b'recht wel by malkaer/
Mijn Vrouw weest doch niet gram.

Leonoor. **Op maecht de ſamilliaer.**
Karel. **Mijn ouderdom verſchront 'de ſpzaeck'lych heyt mijns wizen.**

Ziet dats een roos/me Vrouw/de ſchoonſte upt gheleſen.

Mijn Heer hoop doch die roos/en gheefſe aen me Vrouw/

het ſchijntse op heur'laen noch draeght de mozghen doud/

Mijn Heer met u' berlof/ich moerſe me Vrouw ghebeu.

De Vrouw dits met eerbiedingh't eerſte mynes leven/

Onſanght van d'oude man/dit roosken niet heur blaen.
Ich danck u rziendt/dus mild?

Leonoor. **Cis om een roos ghedaen.**

Karel. **Monceur. Dit's van mijn handt.**

Lod. **Monceur wats dat te zegghen?**

Karel. **Monceur? ha dar's heur naem/hier onder moeten legghen/**

Roeh slofen/zrecht ghy vindt.

De Vrouw/Monceur, ſiet daer/

Wat zoo nu iſſe leegh/hier ziet ghy al mijn waer/

Du hoop het hoopken't zaem/ich zalſe't hups gaen b'zeng'e v/

Zoo ghy niet verre woont/en u belieft te gh'henghen

Een hoerman af't u gaet.
 't Schijnt wel een Coxtisaen/
 Le d. **Een Coxtisaen/mijn Heer/die after't ploegghen gaen.**
 Carel. **Hoe veel booz al 't ghebloemt?**
 Leonoor. **Een kroon.** *Leonoor/jae met de mande.*
 Carel. **De Vrouw Mon cœur/ hoe dus? Dat waer berkoft tot schande.**
 Leonoor. **Wel nu raept op uw' waer/komt meed' ick gheef de kroon.**
 Lod. **Du heeft hy al zijn wens'k.**
 Carel. **Ich lepd' u 't hups mijn schoon.**
 Leonoor. **Och neen/om reden/Heer/men moet de op-spraeck myden.**
 Lod. **Ich bid De Vrouw.**
 Leonoor. **Een Heer/de tyden hebben tyden/
 'k Zal met de Hupsman gaen/Heer Graef/ich danck u zeer.**
 Lod. **Waer booz De Vrouw?**
 Leonoor. **Mijn Heer booz al d'ontfanghen eer.**
 Carel. **Is dit een Graef? Mijn Heer/ich moet u pers meed'deelen/
 De beste brught mijns hofs/een appl' om meed' te spelen.**
 Lod. **Wozgonie bzaldt byp upt/de roem uw' staet betaemt.
 Maer luck wat gaect ghy mp? o binn'ghe tijt ghy naemt
 Te schielijck wegh die Vrouw/het pupck vant schoonste schoon/
 Dit Lodewijc ghezight/dees Vrouw' *Aretus* kroon/
 Rechtbaerdigh boeren magh. De plaets doet mp verheughen.
 's Verkrzghen is wel zoet als wy 't behouden meughen.
 Na Lodewijck byp weendt/uw' hope qualijck lucht/
 Zoo haest de tijt het gaf zoo haest hy 't weer ontrucht/
 Doch in uw' herte blijft uw' *Leonoor* ghezloten.
 Dat myne Engel wijs hoe zeer mp heeft verbrzoten
 Het dzoebighe gheschep ick weet zp upt medoogh:
 Mits dooz die schoons vertreck/laes/upt mijn herte bloogh.
 Al 't gheen mijn wezen heeft: zoud' hebben noch ghebleben/
 Om mp mijn zielen s boed'sel dooz 't ghezight te gheben/
 Delaes ick ben heur quyt/baert wel luck-rycke-grond/
 Waer op Graef Lodewijck zijn Leonora bond' binnen.**

*Hertogh Aernout; Lucino en Eraclio,
 d' Ambassadeurs van Franckryck.*

Aernout **Dit's eynd'lijck mijn bezlupt/en mooght daer meed' vertrecken/
 Op dat u Coning weet dat onse wens'ken strecken
 Nae rebenen ghebiedt.**
 Lucino **D' Excellenci gheeft
 Zoo princelijck beschepdt/gh'lijck in uw' herte leeft
 Een Hertogh'lijck ghemoed.**
 Aernout. **De Vrouwe Leonore
 Mijn eghte Suster is/gh'lijck ick eght ben ghebozen/
 Van d'overleden Otto Kaysar van het rijk/**

En doch Rooms Coning was/ik gaf heur ten huwelijck
 Hen d' Hertoge van Cleef. Daer hy is overleen
 Zp zonder kind ren blijft/en is daerom gheen reen/
 Hoe wel de Coning zins het Hertoghdom aenbaerde/
 Heur weer ontrocken werdt 't gheen by huwelijck boozwaerde
 Hen heur ghegheben was/maer datmen heur dat laet
 Tot onderhoudingh van heur Weduwelijcke staet/
 En eere heures mans. Wilt dit de Coning zegghe.

Eraclio.

Zijn Majesteit van Brancrich wil zijn epst' belegghen/
 Mits d' Hertogh heur gheen Testamont en heeft ghemaect/
 De twintigh duyzent pondt/heur daerom niet geraecht/
 En dat het Hertoghdom die ghelden weer moet wrecken/
 Of d'erfenisse kan tot gheene boozdel strecken/
 De tptel zonder renten acht de Coning niet.

Aernout.

Zijn Majesteit ghenoch incomst' zins rijk gheniet/
 Laet hem ghenoeghen dat hy't Hertoghdom van Cleve
 In tptel nu bezit/gheen ander antwoozdt ghebe
 Ick op uw' Ambassaed' gheeft hem zulx te verstaen/
 En zoo zijn Majesteit daer meed' niet is voldaen/
 En met de waep'nen tracht tot zijn boozneem te hornen/
 Zeght hem dat d' Hertogh van Borgonie niet zal schroomen.
 Om hem te bieden 't spits/en ick zijn trots ghemoede
 Zal wederstaen met leven/goede/en mijn bloede.

Lucino.

Aernout.

Ghenaed' ghe Heer hier mede zullen wy bertrecken.
 God spoede uw' reys. *d' Ambassadors.*
 Wil Brancrich nu ontwoezcken/
 De bulderende Mars?

Lod.

Aernout.

De epghen zoekelijckhepde
 Beziegt de Printen baech.
 En upt reens spoze lepdt/
 Dus ick het oozlogh wagt.

Lod.

Wilt u daer teghen zetten
 Om met boozzichtighept zijn boozneem te beletten/
 De Coning maghtigh is/de bzeese veel zal doen.
 Hier onder uw' ghemeen t.

Aernout.

Om 't bzeesen te berhoen.
 In d' onderlaten/die hun epghen staten bzeesen
 Zo moet/mijns oozdeels /int hof upt ghegheben woessen/
 Dat Brancrich niet alleen my 't oozlogh bied om 't goede
 Want Hertoghdom van Cleef/maer in mijn landt de boet
 Te dzinghen/en zoo boozt aent Hertoghdom te gh'raken
 Van ons Borgonie/en my zijn bafael te maken/
 Desgh' Wyx al mijn ghemeen t. In d' Onderdanen mijn
 Is zulcken moedighept dat zp ontwilligh zijn
 Hun aenghebozen Prins te zien tpranniseren/
 Dit zal upt d' herten flux de bzeese doen afkeeren/
 En in manhaftighepde verand'ren hun ghemoeds.

- Lod. 't Is raed saem uwe hoogheyt seicht ghebieden doet
 Dw' kerckhslupd' boeghent t zaem/en zendt die op de palen
 Van Brancryck ende uw' / op dat de Franssen salen
 Wel hun heyz-legher om te dzinghen in uw' lands/
 Want zoo ghy met boozsicht uw' Borgonionnen plant
 Om af te brien 't zpits/is 't oozlogh meest ghewonnen.
- Aernout. Het vverck is half volbrocht als wy slyck is beghonnen,
 Graef Lod wijck 't geen my quelt/is zoo het oozlogh duurd
 Ich qualijck midd'len heb om te zyn uptghebuurt/
 Het laeste oozlogh heeft mijn midd'len zeer doen krencken.
- Lod. 't Wed al zigh zelven heer. Den moet zoo beer niet dencken/
 D naeghebuuren zyn u gunstich.
- Aernout. Dat s wel waer/
 Dan in de tijt van noodt heeft weynigh d' een voor d' aer.
 Dit moet wel zyn bedoght/en zoo heel lichte niet achten/
 't Ghelt inde oorloghs-tijt zyn d' aldergrootste machten,
 Als zenuwen des Kryghs.
- Lod. Is dit mijn heer uw' quet?
 'k Weet raed booz al u bzeep.
- Aernout. Booz al? Lodewijck zeer wel. Aernout. Wat ist?
- Lod. Mijn heer ich lief uw' suster d' Hertoginne/
 De Vrouwe *Leonor*, maer zedert het beginne
 Van mijn bypage kost noyt weren heur ghedaght/
 Of mijn liefd' heur behaeght of dat zp my veraght/
 Mijn passie is groot/ghelijck mijn hoop is aleene/
 De heerskerin mijns ziel is *Leonor* alleene.
 Hier is ter Wereldt niet 't gheen Lod wijck niet zoud' doen
 Om winnen heure liefst' / en eens mijn hert te doen
 Op 't smakelijckste zoet des weer-liefd' van die Vrouwe.
 Mijn heer/zoo ich uw' suster eghetelijck moght trouwen
 En ghy my zulcx beloofst/en my in hulo ijck gheeft
 Het Hertoghdorn van Cleef en d' incomst' die het heeft
 Ich zal op myne kost/en zonder u te quellen
 Mijn reghens Brancryck trots in uw' verwoeringh stellen/
 Maecht my u Velt-heer/geeft volkomen my 't ghebiedt/
 En dat ich booz mijn loon Cleef en Suster gh' niet
 't Is beyde in u maght.
- Aernout. Ich zweer u by mijn leben/
 Dat ich u waerdigh aght Drouw *Leonor* te gheben/
 Want zonder dit toeval/uw' genereuse aert
 Graef Lodewijck verdient/en zyt mijn suster waerdt/
 'k Beloof u *Leonor*.
- Lod. En by dees handt ich zweere
 Ich upt Borgonten uwen Franssen brandt heere.
- Aernout. Den hemel gun u luck/ doet zoo ghy 't beste raemt/
 1200ft

Hooftmannen kief/en boozt al 't oorloghs volck verzaemt/
Laet steken den trompet/en laet de trommel roeren/
Om 't oorlogh 't mynder eer/en d'uwte upt te boeren.
Streckt uwte standart op ghemengelt mei de mijn/
Want uw' victozi zal de uw' en myne zyn.

Lod.

Maer/Heer /boozt al moet dit wel in secrete blyben
't Gheen Leonoor belanght/en ick om heur bedybbe/
Tot myne wederkomst / ja zonder datmen 't weet
Waerom ick 't oorlogh boer/want afercklay is reede
Om momplen pder 't zyn/daerom bind' ick gherade
Dat niemant hier van weet als ick en uw' ghenade.

Aernout

Streyght op mijn wapen dan/en stelter uwte bpd.
Wat boert ghy boozt devijs?

Lod.

Het Godeken Cupijdt/
En onder zyne boet een leuws leydt verzaghen?

Aernout.

De zin ghebalt my wel/maer wil u peniant braghen/
Hoe ghy die zin verfaert/zoo geest hem boozt beschept/
Dat ghy Cupido zyt/en Vranckrijck onderlept
Zo is d'embleem zeer goet/dus zult ghy pde'r een ziften
"Want oorlogh en deliefd' vvel t' zamen voegen vvilten..

Lod.

Mijn Heer het zal gheschien.

Lodenvijck binnens.

Aernout.

Den Hemel schicht het al/
Ziet hoe Vranckrijckse trots(dooz onbedoght toebal)
Ghetemt zal werden nu : beel wipen dardlijck' zeggghen
Dat inde liefdens gril beel ramps verburghen legghen/
Beel zucht/heel gheraes/beel dulhept/beel onrust/
Beel zmeret/beel hoon/heel knagingh/beel onlust/
Tae datter gheen goetd spruyt upt dese heete toghte/
En immer zie ick nu het gheen ick nimmer doghte/
Ick winne boozt de liefd'/die dese grabe plaeght
Dat hy de oorloghs last gantsch/tegens Vranckrijck draegt/
En huet' mijn suster aen een Heer van edel bloede
Staet rijck/lof waerd'/manhaftigh/en hoog van gemoede.

Hertoginne Casandra.

Aernout.

't Schijnt dat ghy komt verbaest/ Casandra,deert u pet?

Casandra.

Waar d'zoefhept leydt hier/Heer/als ghy in d'aoghen ziet..

Aernout.

Wat heeft mijn Hertogin?

Casandra.

Da dat ghy zaeght mijn herte/
't Gheen bloede tranen weent in bitterlijckie zmerete.

Aernout.

Waerom?

Casandra.

Om dat ghy/Lief/nae Vranckrijck meent te gaen/
Het oorlogh is op hand'/zoo k' zeecker heb verstaen.
Da waerdste Prins hoe zal Casandra zond'r u leven?
En ghy in sulck ghebaer/dit te bedencken gheben

Dood

Dood-wonden in dit hert de Wereldt ich verfaeck
Zoo'k upt uw' oberliebe Lief gheselst hay gh'raeck/
Laet mijn ghebeden/Lief/zoo veel aen u verwinnen
Dat ghy dit doef vertreck wilt ztellen upt uw' zinnen/
Of maecht mijn tomb, ghereedt/want met uw' naer vertreck
Ich 't leven upt het hert van uw' *Casandra* treck/
Hebt meed'lp met uw' Vrouw.

Arnout.

Casandra, alderwaerdste/
Ghy weet hoe ich u lief/jae zoo dat 't alderklaerste
Light van de Hemels Son my niet zoo zeer vermaecte
Ghelijck uw' Lief ghezicht mijn hertens glozi raecte/
En ghelijck ich weet uw' Liefd' de mijn kan ebenaren
Heb ich u wisse blijck nu willen openbaren
Hoe ich ghevoelen zoud'te laten u alleen/
Dies ich het oozlogh dat my nu werdt overkreen
Diet leyden wilden zelfs maer raedtsaemlijck verkiefen
Een ander in mijn plaets/ om dat ghy niet berliefen
Zoudt upt uw' Lief ghezicht/ uw' Hertogh die ghy aght/
Zijn hy-zijn uwen dagh/en' af-zijn uwen nacht.
Ziet of ic u niet lief. *Casandra*. Hoe zal ich dit bergelben?

Waert anders 't arme hert tot teeringhs dood zigh quelden/
De hzeugd' die ich geboel neemt sprac dooz zoethept wegh/
Dies ich onmaghtigh ben dat ich mijn Prince zegh
De gloz mynes ziel/om danck' r'hepts bier te blussen
Zal ich zcom spreken dooz het hertelijckste kussen
Als opt *Casandra* op u lippen heeft ghedruet.

Arnout.

't Is my *Casandra* Lief het dus wel is gheluckt/
Dat ich een ander zend'.

Casandra.

Wien ist:wien gaet daer henen?

Arnout.

Graef Lodewijck.

Casandra.

De Graef?o God/wilt hem verleenen
Hy overwinnen magh.

Arnout.

Ich moet gaen nae den Raedt; binnen.

Casandra.

Gaet Prince/mijn Heer/mijn Lief/mijn al/mijn dagheraet.
God geef dat dees omhelsingh't laeste moghte wezen/
Want zulcken afkeer in dees boesen is ghesen/
Dat als ich d'Hertogh zie ich pffelijck verschrick/
Zwijgh'tongh op dat ich zelfs my zelven niet berlick.

Carel.

Carel.

De Vrouw/ *Camilla*/ zeyd' uw' hooghepdt om my zonde.

Casandra.

Da dat ich zonder spracch mijn meeningh zeggen konde.

Wel *Carel* zijt ghy noch zoo wreedelijck gezindt/
Dat gh' in uw' jonghe hert gheen plaets om lieben bindt/
Behaeght u niemant niet?

De Vrouw ich bzees 't berachten/
Dit's d'oozraec dat ich my dooz't minnē meen te wachten.

Carel.

De Vrouw ich bzees 't berachten/
Dit's d'oozraec dat ich my dooz't minnē meen te wachten.

EN

- Casandra En of ghy zekker waert/dat ghy zoudt zijn bemint
- Carel. In gale liefde/me Drou/men veel verwif'ling dint
- Casandra En of ghy waert gewis van weerliefd/en heur trouwwe
- Carel. Wat weeten of de woorden oock hun zegels houwen.
- Casandra Da schacint hoe terghit ghy my/mijn ar me herte trilt.
t' Schijnt Carel ghy uw Drouwe niet verstaen en wilt.
- Carel. Heloes me Drou wat ander antwoort can ick gheben
- Casandra Ghy kent heur die zeer wenscht om in uw liefd te leven.
- Carel. Onluckich is heur ster die my voor heur verkiest.
- Casandra, Ick wert sy Carel om uw liefd heur zelfs verliest
- Carel. Ik ghelooft me Drou die hoert. Casan. o dat het hoert waeren.
De liefde dwingt dat ick mijn hert moet openbaeren.
Ghelooft ghy my dan niet? Ik weet zo om u uyt-teert.
- Carel. Met dit gheboelen schijnt me Drouwe my vereert.
- Carel. Wien zou doch lieben my? Casandra t'Is tydt ick my verclare.
- Casandra En dat sy schacint verloor.
- Carel. En of ick t'zelven waeret
- Carel. Zo waert t'ourecht bestet. Princesse waerde Drou/
Meent uw ghenade dat ick zo vergheten zou
De plicht/de schuldt/de trouw/die ick mijn Dorst en Heere
Heeft sijn ghenade my van kint'sche jaren teere
(Mits sijn ghenade op ghequeecht/gheboed/bezoegt/verzien/vereert/
En mijn gheringhe staedt ghenadelich vermeert)
Hechtrvaerdich schuldich ben/ en heple danckbz hepts wetten
Wtroepen uyt mijn hert/ en t'chte bed besmetten
So waer ick minder waert/als t'vuyl betreden stof/
En hy had opgheboed een Tjger in sijn Hof.
Al wat ick ben/en heb/mijn eer/mijn luk/mijn wezen
Is uyt de gracy van mijn Hertochs gunst gheresen.
Sijn slave Carel is/my zelven is niet mijn/
Het grootste luck is dat ick niet ben mijn maer zyn.
Zo lief en is my niet het aenghename leven
Of cost het hem dienst doen ick zoudt uyt liefd hem gheben.
Dooz alle zyn weldaet en al t'ontfanghen goed
Soud ick vergelden dat met schand-bleck synes bloeds
Gheen/ me Drou/ hier leyt een hert te eel ghebooren.
Denckt niet ghenaed ghe Drou dat ick d'eer heb verloozen.
Met u verlof ick gae?
- Casandra Wat meent ghy dwaes/ghy zot/
Ghy sielt/ghy droch/ghy geck/dat myne liefde tot
D strecken zoudt/ghy bock/ghy ongheschickten grobert/
Maerziet dees loosen loer/ghy overgeven sobert/
Wat isser doch in u/dat ghy u voozstaen laet
Dat een Princesse soudt/en Drou van myne staet
Heur oogen op u slaen? Ik zou grager die uyt ricken
En cappen dese tong/mijn epghen hert die ood drucken/
Wat rasermy is dit? tgeen ick u heb ghezeydt

Dan liefde was alleen om uw dooz mijn belept
Te ryzen/en dooz d'echte staet u groot te maken/
Met een zeer eed'le vrou/egheeu ghy recht anders doud/
En doordreft recht verkeert/baidadighen schaesuyt.

De Hertoginne binnen.

Carel. O ha Hemel/ha Fortuyn/ha Wereld/wats mijn levent
Een dool-hof vol ghespoock/had ick het heur ghegheven
Noch arger waert/helaes/heur minne is verkeert
In doodelijcke haet/ en g'lyck zy vrees ontteert
Te zyn zoo ick mijn Heer heur doente zou vertellen
Zal mogh'lyck deze Vrou wat vreesmits aen moghen stellen/
En spreken recht verkeert/of ick heur had gheterecht/
En dooz onkupsse lust oneerbaerheyt ghebercht/
Ach/Carel/laes in wat verdriet kund' ghy noch raken/
En waerde/Leonoor, wat comt u onlux naken.

Prudentio. Men Trommelt en Trompet.

Prudent. De Graef heeft lange tijd in't Hof nae u vertoest.

Carel. Waerom?

Prudent. 't Schijnt dat hy u tot dese Krjch behoest /
Het toe-berep is groot de Dins gaet zelven mede/
In woelende gheraes verkeert de stille vrede/
De Krjch gaet aen de pluymen vliegghen t'is een lust/
Te zien/hoe elck om stryft op't fraeyste zich toerust/
De Wendels vliegghen/jae men hoor't niet anders spreken/
Als van goed krupt en lood/ en lancpen te vreten.
Ic bid u laet ons gaen/wel Carel 't schijnt ghy droomts
Of zijt ghy voor de Krjch g'lyck anderen beschroomts?
Ic had pers in mijn ghepepus.

Carel.

Prudent. Maer laet de Graef niet wachten.

Carel. Wel nu.

Prudent. Gaet voor.

Carel. Gaet ghy.

Prudent. Waer zyn doch uw ghedachten?

Binnen.

Hertoch Aernout.

Heen twickende dat dit vergheefs niet was ghecomen
Waeromme zoud' ick dan niet Draenrijck' toozloch schromen?
Het blind' gheval niet heerscht/maer werelds schepper viert/
Diet al en alle is/en alle ding bestiert/
Tot ellicx heyl heb ick niet bupchzaem hert en leden/
Om't nutse dien al-beschtck/en opper-Doogt ghebeden/
Hier comt de Hertogin.

Cassandra.

Hoe is mijn hert ontfelt/
Hoe trilt mijn teere ziel ha Hertoch hoe't myn quele
Kan deze lasse tong van schaemte niet verbieden.

Wat

- Aernout. Wat isser t
- Cassandra Ach/ veel rampē.
- Aernout. Zeght my/ mijn lief/ de reden/
Is't om dat oorloch t zeght/ dat Byzantijck my aenbiedt
- Cassandra Een Hertoch/ laes/ t'cuis om Byzantijck oorloggh niet/
Maer' roozloch dat uw vrouwe/ uw vrouwe wert bevesen.
- Aernout. Hoer' isser tusschen vrouwen oorloch in gheresen t
Ondeckt my doch de grond/ Cassandra/ zecht waarom?
- Cassandra Als lust tot spzeken tergh 30 werde mijn tonge stom/
t'Is raedzamer ick zwich/ God wil gheduld verleenē.
- Aernout. Wel wilt ghy dat ick daer u doefheyt help betweenen/
En zonder dat ick weet de oorzaeck uws ghetreurt
- Cassandra t'Schijnt ick mijn hert van spijt upt dese voesem scheur/
Ick die het veelt uws zelfs int mids mijns herte draghe/
Heeft die gheen oorzaeck/ Heer/ ick jammerlijcke beklaghe
t'Werzaet t'gheen d'Hertogin Cassandra is ghemoeet
- Aernout. Wat is het/ liefste/ stater pemandt nae mijn bloed t
Als't land is vol opzoert/ ontroeren oock de zinnen
Der onderdanen/ laes/ ken can niet wel upt vinnen
Wat u mach zyn ghemoeet/ ick bid u/ waerde vrou/
Zeght my waerom ghy treurt.
- Cassandra Dat ick het zegghe zou
Ick vrees het uw ghemoeet te deerlijk zou ontstellen.
- Aernout. O ween/ lief/ 30 ghy't heelt dat zal my meerder quellen
Door't vzeent vermoeden t'gheen my steets boozbeelden zal/
Wat is't i mijn schoon / ick bid.
- Cassandra O Her toch een toeval
Te schrick'lijc/ en behoort dat wy het daed'lijck wyken.
- Aernout. Zeght my wat dattet is t'zal aen wzaeck niet ghebreken.
- Cassandra Belooft ghyt myt mijn Lief.
- Aernout. Cassandra twijffelt niet.
Maer zeght my is het t'gheen daer ghy van spzeekt gheschiet t
- Cassandra Gheschiet veel eerder zou de lucht zyn zonder starzen.
- Aernout. It niet gheschiet t ghy doet my int ghedacht verwarzen /
Wits ick niet tressen kan wat dat het wezen mach.
- Cassandra Dan s'werelds eerst begin men noyt dierg'lijke zack.
Ghelijck men heeft ghewaent dat ghy/ lief/ zand verreckē
Heeft een booswichte ghepoecht my tot lijt te verwoecken/
Om onze echte bed te schennen t' uwer schand/
En myne aldermeest/ k' zweer/ u/ by deze hand
Had stant my niet belet/ en my mijn moed ontogen
Ick had gelijck een Leeuw hem in't gezicht geblogen/
Zo was mijn hert ontroert om die Godloose man/
Ja/ dat ick noch helaes / niet wel bedaren can.
- Aernout. Noyt ongeluck alleen/ het oorloch in mijn lande
En nu mijn echte bed te brengen in bloed schande
Wie was't die't u boozleed t by d'hemel ick u zweer/

Dat ick het wzecken zal die trachten na mijn eere.
Casandra Een daer ghy't minst vermoepd/ja dat het yemant zwooz/
Een waer't uw' Vrouw was/ick weet ghy gheen gehooz.
Sout gheben om het stuck te kunnen recht gelooben.
Aernout. Wat isser al onheyls in Princelycke hoven!
Noemt my den loosen sielt die schaemt en eer verloorz
Dat hy mijn Hertogin voorz syn gheboel verkooz.
Wie ist?

Casandra Wie't is? Aernout. Wie't was?

Casandra Een van u Camerlinghen
Die van u kamer op u bedde zocht te dzinghen.

Aernout. Wien ist doch vande twee?

Casandra Die't alderminst betaemt.

Aernout. Maer zeght wie't was?

Casandra Wie't is? u Carel onbeschaemt.

Aernout. Was't Carel/hoochhe God/was't Carel/wonder/wonder/
t' Schrickt mijn gehooz gelyck de bulderende donder
Doen ghy my noemden hem/t'schijnt dat mijn herte bzeeckt.
Ha Carel die ick in dees narm heb opghequeeckt
Van kinde tot een man is dit u danck en plichte/
By Jehova ick zweer/by't Godelycke lichte/
Ick't op u wzecken zal?

Casandra En wzeekt het om uw' Vrouw /
En zo ghy't ook niet wzeekt ick sterbe van herts rouw'.
Doch Carel is zo loos hy zalt u loogh'nen willen/
En spraken teghens my/maer zo ghy u laet stillen/
End' hetten u wes tooz'n doorz heuseling versmoorz /
Maect reeck'ning dat ghy uw' Casandra dan vermoorz.

Aernout. Reen/lief/stelt u gherust/want uw' waerachtich zeggghen
Sal niemant'tyz wie't waer met schoon-sprack my ontleggghen/
Maer Carel sterben zal/dus laet my/ lief/ alleen/
Ick bid u Hertogin staecte uw' bedroeft gheween/
Bedaert u teere hert/en laet my inde hetten
Dan toozen middel tot de wzaeck terstont gaen zetten.

Casandra binnen.

Aernout. Prudentio. Prudentio. mijn Heer.

Aernout. Ghy daedlyck fluxz zult gaen

By myne Camerling.

Prudentio. Wien?

Aernout. Carel/zeght hem aen/

Hy nae syn kamer gaet / en blyf daer in ghevanghen /
Gaet haelt twee Helbaerdiers. hoe zal mijn Vrouw verlangghen/
Om weten wat ick doe / bewaert ghy Carel wel/
En sonder dat hy oock voet upt syn kamer stel/
Tot nader last/maer zwijcht/en laet het niemant weten
Dat Carel is ghevanghen / en ick heb't geheten?

Melbaer.

Het zal/ghenaed' ghe Heer / met voorzacht dus gheschien.

Prudentio.

Prudentio, en de Helbaerdiens vertrecken.

Wat vreemde oord len nu in mijn ghedachten blien/
t'Is best ick my bedaer/want wat de roozen doet
Doozt pzeutelende bloed/strect zelden t'onzer goet.

T V V E E D E B E D R I I F.

Feliciano, Prudentio.

- Feliciano. Ick neem de tyden waer (die nimmer ick cost vinden)
- En d' Hertogin van Kleef die ick zo lang beminden
- Te spraken vande liefde die ick me Vrouw dzaech.
- Gzaef Lood wijck is nu wech/tis nu tijdt dat ick klaech
- De woeling mijns ghezind/ de blam mijns bozsten hetten
- De razing mijns hert/ t'gheen Lood wijck my beletten/
- Mits hy heur heeft vervolght/ nu heb ick heur ghezeyt
- De liefde die ick dzaech/ en hier verborghen leyt.
- Prudentio. *Feliciaen* hoe durst ghy deze stoutheit plegghen
- Feliciano. De blote liebert wepghert liefde lieve zegghen.
- Prudent. Maer had ghy zo veel moeds t' tis meer ick gh'looven can.
- Feliciano. Hoe is sy niet een Vrouw/en ben ick niet een man
- Prudent. Maer sy een Hertochs Weeduw/ Suster sijns ghenads.
- Feliciano. *Prudentio* daer in en ben ick niet belade.
- De vrouwe liefde valt noch vreemder als men meent.
- Prudent. Wat antwoort heeft me vrou *Feliciaen* verleent.
- Feliciano. *Prudentio* had ghy heur kaerckens rood zien blosen.
- t'Scheen of op 't witte sneew uytzonghen t'weeling-rosen.
- En t'vriendelyck ghezicht uyt heufheyt was beschaemt.
- Prudent. En dat ghy zeyden t'gheen u moghlyck niet betaemt.
- Hoe weet ghy dat de Gzaef met heur was in bypage t
- Feliciano. Vermits hy vaeck aen my gheclaecht heeft syn quellage.
- Prudent. En voor de Gzaefs vertreck wat was hunliens besuyt t
- Feliciano. Ik hebt hem veel mael ghevraeght/maer t'quammer nimmer uyt
- t'Welck my gheloooven doet het niet gaet nae sijn wenschen.
- Prudent. Doozt wepnich spreken blyckt de cloeckheyt van de menschen/
- De meeste zwaricheyt die k in u voornem vin/
- Is dat ick meen me vrou gheste lt heeft uyt heur zin
- t'Weer-huden/dus sy wil de Gzaef sijn liefde niet voeden/
- Gzaef Lodewijck is groot/en machtich/rjck van goeden.
- Feliciano. De Vrouw passy vaeck op groocheyt niet en ziet/
- Verkiefen nae hun voch en achten rjckdom niet.
- Prudent. *Feliciaen* ick wensch gh'peta vruchtbaers moocht bedryven.
- Feliciano. *Prudentio* laet doch mijn zeggghen by u blyven.
- Prudent. Ikz wijgh zoo ghy zwypghen kunt / wat heeft u doch verwzecke
- Dat ghy my ongevraeght t'secreert ons hert ondeckt.
- Feliciano. Vermits dat ick u acht een van mijn grootste vryndens
- Prudent. Wat weet ghy of ick niet de Hertogin beminden/
- Feliciaen* vertroutop niemandt/ zyt ghy wijs.

En met dees raed ick u mijn vriendschap recht bewijs.
 Feliciano Mijn herte was zo vol dat ick het u most boogen
 Zins ick de gunst genood van Leonoras ooghen.
 Prudent. Ick wensch u al tgheluck en tghheen ghy zelfs verhoopt
 Daert wel/ick moet nae t Hof/want in pue tijd verloopt.
 Feliciano Prudentio vaerd wel. . . . . Beyde binnen.

Leonora. In Boermans kleding.

Va zichteloose vrou/fortuyn wat's u bedriven
 Na krebbich ongeluck/helacty/al mijn struben
 t Welck ick zes jaren lang gheduldich heb verzukt
 Maecte ghy mi vzichteloos door wrevelighe lust/
 Omdat vermoerde hert (als't hoopeloose teken)
 Te wyngen opt zyn klups. het bitterlijc upbreken
 Mijns laetwe trancus tocht kan dat vermurwen niet
 De Peroufste aert die tijd bedruetlijck ziet
 Zo vinnichlijck ine werck op *Leonora* stellen
 Bewegen niet de vlieten die bloed-zodich wellen
 Opt dese ooghens-beecken langs dit bleecke velt
 Maer wile ghy dat ick zo veel tranen u toe tel
 Gh'lyc Tagnus zanden heefden off'r op zo veel zuchten
 Dat Ziel en hert gelijck arm' *Leonora* ontvluchten
 Doch is dit u besluyt is dit u wrede wil
 Dat ick dit weenen/laes/en t'zuchten niet en stil
 Door dat de laeste snick mijns doods-bzaeck is gegheben
 Laet my die slaverny/ghedurende mijn leven/
 Verstypen int gezicht mijns *Carels*, en uw quet
 Zal my een Hemel zijn in't diepste uwes hel.
 Zes Jaren heeft geduurt dat steelwijs ick moet spreken
 Mijn lief/en om dat luck op my/helaes/te wreken/
 Zo hebt ghy nu vernuert/en in bewaer ghestelt
 De afgod mynes ziel/fortuynne/wat gheweld
 Is't dat uw toozen teeltis't om een arme Vrouwe
 In uw geboep/en juck slavinnelijck te houden!
 Vermoedicht *Leonora*/uw klacht is vzichteloos/
 In spijt van u fortuyn ick deze kleding koos/
 Waer in my niemant ken/op hoop ick machte binden
 Het venster open van de Camer mijns beminden/
 En dat ick maer t'gezicht mach hebben van die held
 Die nu ter onschult/laes/gevangen is gestelt.
 t Gebloemt ick onlanghs kost zal ick te koop gaen zetten/
 Te minder zalder peimant op my kunnen letten/
 En stellen my hier neer/en houden steeds het oog
 Om't venster oft op gaet/helacty/'tis te hoogen
 En raken sijn handt/doch kan my spreken hoogen.
 Na *Carel* waerste man/mijn hert/mijn ziels verkoozen/
 Stoot doch uw venster op/of vzeest ghy dach te zien

Dooz droefhepdt die u knelt/ha Carolen verdien
 Ick niet/ghy ziet dat liefde Leonoor kan leden
 Als Hertogin/uw vrou/en bloem-vercoopster mede.

Prudentio. Feliciano.

- Feliciano Den Hemel doet zjn wil/en daer meed is't ghedaen.
 Prudent Daer zie ick versch' ghebloeint.
 Feliciano Ik bid laet ons derwaerts gaen.
 Prudent. Boerinneken laet zien 'tgeen ghy te mart comt bzinghen/
 Geest my van die soort pets om onder dees te menghen.
 Hoe veel booz al te zaem.
 Leonora. Die stuyvers niet een woord.
 Prudent. Ziet daer uw volke eysch.
 Leonora. Zoo raecht mijn waere boort.
 Prudent. God gheve u gheluck.
 Leonora. Dat heeft my lang ghebzoken.
 Feliciano Maecht my een tuptien 'kzalt u nae uw' eysch afskoopent/
 Maer cietlyck/voeght daer in van alderhande kleur
 Want schoonst ghebloeint ghy hebt.
 Leonora. Zeer garen/neeemt uwe keur.
 Feliciano En stelt dat roosken recht int midden vande andere
 En niet dit tuptien zal ick nae mijn liesken wandere/
 En schencken't aen die schoon.
 Feliciano Voeght doch daer in wat groent.
 Leonora. Op dat ghy spoeden meugt in d'hoope uwes doent/
 'tGroent is de kleur van hoop.
 Feliciano 'tBlauw moet er doek in wesen.
 Leonora. Dats Jalouys. *Feliciano.* 'tIs waer.
 Leonora. Is die in u ghesesen?
 Feliciano Hoyt wasser reyne liefde zonder Jalouys/
 Dooz al zo voechter doek een lief pensken by,
 Leonora. Ick hebber u niet een/want heb het wech gegheben
 Aen een diet waerdich is. daer is een bloemken evert
 Oft een pensken waer.
 Felician. Dat niet.
 Leonora. Waerom?
 Felician. 'tIs geel/
 Leonora. Dat is wantronhepds kleur.
 Felician. Wel is uw' lief uw' deel
 Het teere bloemken can de voorzicht niet beletten.
 Leonora. Een/veen/in plaets vant geel machmen wat roods in zetten.
 Felician. Dat's wreedhepdt/is sy wreed?
 Felician. Diet wreed/waer laes zy heeft.
 Leonora. Wat? *Felician.* Een afkeerlycheyt die my te kennien geest
 Pets dat miswoechlyck is.
 Prudent. Welck andreuse zinnen
 dan wreedhepdt noemen.

Leonora. Om dat sy niet wil minnen. ?
 Feliciaen. Soeckt oock wat wits.
 Prudent. Hoe dat t Leonoor: Ghelijc een repne maeghe
 t'Wit zupverheydt betoont.
 Feliciaen. t'Waer best dan dat ghy zaeght
 Rae een ghe andze k'leur.
 Leonoor. Ghy zel ven mooght verkiezen.
 Prudent. Feliciaen u spoeyt want wy ons tijdt verliezen.
 Feliciaen. Ken vin niet nae myn zin.
 Leonoor. gh Hebe mogh'lyck te veel keurs t
 Prudent. Comt/comt/betaelt de Vrouw / treckt upt een milde beurs
 Feliciaen. Wel/ bindt het al te hoop.
 Leonoor. Ick zalt u net gaen binden/
 Zo ick maer mocht een snoerken inde mande vinden /
 Die zoert die vind.
 Feliciaen. t'Is geel/die k'leure wil ick niet.
 Reemt zwart. Prudentio. Waerom t
 Leonoor. Om dat die k'leure rouw' bediedt/
 t'Schijnt dat hy't zelfs voorzeydt/syn liefde is verlooren.
 Prudent. t'Waer beter dat ghy had een ander k'leur verkooren
 Feliciaen. Ghy weet wel sy in zwart noch daegh'lycx gaet gheklee.
 Leonoor. Zo ken hy dan uw lief/ zoo hy heur kleeding weet.
 Feliciaen. t'Swart is standt vasticheydt.
 Leonoor. Wel wat wilt ghy beduyden
 Feliciaen. I wil zegghen dat ick steets in liefd standt vast zal blyven.
 Leonoor. En of zy nam voorz heur het teken van het swart/
 En standt vast was in liefd die nu is in heur hart/
 Wat sout met u dan zyn t voorz my ick hen te vreden/
 En bindt te zaem met swart/my dunct ick hier beneden
 De reste vant ghebloemt noch een zwart snoerken zach.
 Feliciaen. En zoekt.
 Leonoor. Daer ist.
 Prudent. Du bind.
 Leonoor. Met zo veel knoopen mach
 Heur herte blyven vast in repne liefd ghebonden
 Als ick om dit ghebloemt nu keerkens heb ghe wonden/
 Daer ist.
 Prudent. Du ghelt.
 Feliciaen. Hoe veel t
 Leonoor. Niet minder als een kroon.
 Feliciaen. Een kroon t
 Leonoor. Een kroon.
 Feliciaen. Een kroon t
 Leonoor. Een kroon.
 Feliciaen. Dat waer goed arbeids loon/
 I had liever al t'gebloemt te treden met de voeten.
 Prudent. t'Schijnt zo ghy't hebben wilt de kroon zult gheven moeten

- Leonoor 't ken gheesse niet/het s'cheen 't verstant my waer entroost.
Daerom is 't ick het u een kroone heb beloost/
Al gaest ghy my nu d'z/ Ja d'ziemael hondert kroonen/
Zo is 't ghebloemt niet vapl.
- Prudent. Maer hoort: Leonoor. Wilt my verschoonen
't Ghebloemt is nu niet vapl.
- Feliciano Zo mogen wy wel gaen. Binnen.
- Leonoor, God zy met u.
- Prudent. Comt laet ons dan niet blyden staen. Binnen.
- Leonoor, Lang duurt de Comste van mijn hert's gewenschte hoopens
Wat zie ick Hemel's 't schijnt daer gaet het venster open /
Ick zie hem/ lieve hert / 't is nu tyd dat ick r'ys/
En aen mijn lieve lief liefds-teeken nu bewijs/
Wie ken doch dezen rock's allenskens moet ick naken/
Ghelyck een vischen om in't waters zoet te raken.
- Karel int venster van zijn ghevange-Kamer.
Ick zie mijn Leonoor/ Da liefd' ghy toont uw' kracht /
Mijn Engel/Lieve Vrouw' / wat heeft u hier ghebracht ?
- Leonora. De liefd'/zo haest ick wist mijn herte was ghevanghen
Aenbaerden ick dit kleed.
- Karel. Had ghy zo groot verlangen ?
- Leonoor, Om zien de zonne waer mijn leven in bestaet/
En om te weten hoe 't met uw' ghezontheid gaet.
Hoe is mijn waerde lief? Karel. Helacp/hoe kan't wezen
Als mijn zon was ghezet idie nu weer is gheresen.
Ach dat u niemant ken.
- Leonora. Weest daer voor niet bevrees't/
't Doorzichtelik belacp my helpen zal/ Maer 't meest
Dat my becommert is/dat ghy hier dus alleene
En van my zyt. Karel. Helacp/en ick alleen betweene
De quelle die u knaeght.
- Leonoor, Ach dat ick v'leug'len had/
Of dat ick/waerden held/hy u ghevanghen zat.
En hulpe draghen 't'zwaertst' dat u mach overkomen/
Ter wereld niet en is dat Leonoor zou schzomen
Als ick maer by u waer. Dit is noch 't'grootst' verdriet
Dat opt ons overquam.
- Karel. Mijn Engel/queld u niet
't Moet eens op 't hooghste zyn om bet'ring te verwachten.
- Leonoor. Ach/mocht ick heymelyck by u/ mijn hert / vernachten/
't Verzoeten all' mijn ramp.
- Karel. Door dees' tyd neemt gheduld/
Mijn hert is wel gherust.
- Leonoor, Want ghy zyt zonder schuld.
- Karel. 't Meen zyn Ghenade zal my moeghen willen hooren/
En hoort hy my zo is de Hertogin verlooren /

- Ghy weet hoe dat zy heeft my tot heur lust verzocht.
 Leonora. En dat ghy/ laep/ noyt om heur liefd' hebt ghedocht/
 Maer om uw *Leonoor*. Karel. Ghelyck mijn hertens plichten.
 Leonoor, Den Hemel hoop ick zal ons d'oebe staet verlichten.
 Karel. Daer hoor ick volck/ vertreckt. *Leonoor*, En zonder myne lust
 Om/ lief/ vooz mijn vertreck van u te zyn ghekufft
 Karel. Die lust belet de tyd.
 Leonora. Heeft liefd' dan gheen vermoghent
 Dat ghy my kussen kunt door' t' gluurru utwes ooghent
 Kuyt/ waerde/ door' t' ghezicht.
 Karel. En door' mijn hertens beeld.
 Leonora. Noeh vind ick raed/ mijn lief/ dat liefd' een kusse steelt/
 Op dees' verweende roos zal ick mijn lippen drucken/
 En uw voozbeelding mach de kus daer weer af tucken.
 Karel. Mijn Engel kust de roos/ schiet my die toe/ ick vanght/
 Want na't kus plaetskens zoet uw *Karels* liefd' verlanght/
 Lief/ laet uw at hems geur de bladekens bedouwen.
 Leonora. Zult ghy't my gheven weer?
 Karel. Ja ick ter goeder trouwen.
 Leonora. Ick kus u lieve bloem / doet ghy uw' hootschap stom.
 Zult ghy my/ lief/ het roosken gheven dan weer om?
 Na dat uw' lippen zyn ghepint op heure bladen.
 Karel. Na dat mijn liefde heeft zyns kussens kraghtes verzaden.
 Leonora. Ick kust/ mijn hert/ en kus met zulken lieven smaect/
 't Schijnt ick 'trobne rood uw' s' lieve lippen naect/
 Doch 'tzoetste mijn ghebreekt.
 Karel. Wats dat mijn waerde Enghel?
 Leonora. 't Gheen daer ick gzaegghelik en erenslick na hengels/
 Dw' weer kus/ lieve Karel.
 Karel. 'k bid gheeft my de bloem.
 Leonoor. Recht vaerdich ghy de roem
 Des roeslaer draghen mooght/ mit's gheene utwes roosken
 Door' kusse-draeghster oyt ghetrouwer was verkoosen/
 Ick kus u lieve bloem/ vanght/ liefste/ neemtse wis.
 Karel. Ach waerdste roos die my de alderwaerdste is/
 Ick voel noch op uw' blaen de lieve azenes geuren/
 Bodinne die verzoet de quuning mynes treinen.
 Leonoor. Ick bid' uw'/ liefste / gheeft my nu het roosken weer/
 Op dat ick daer van neem het gheen ick nu onbeer/
 Veruoeght uw' *Leonoor* / 't verzoet heur hertens rouwen.
 Karel. Ick bid' mijn Enghel laet my doch het roosken houwen.
 Leonora. Zobleef ick ongekufft. Ick bid' u/ lief/ 't my gheeft.
 Karel. Wilt ghy dan dat ick s'hepd' van t' gheen mijn hert op leeft?
 Leonora. En wilt ghy dat ick quijn mit's ick uw' kus moet der ven?
 Karel. En wilt ghy dat zo haestich al mijn bzeughden ster ven?
 Leonora. Ick bid' u/ liefste/ laet doch mijn verzoek gheschien.
 Karel. Waer is de roos/ mijn hert/ 'k buijg onder uw' gheben.

Leonoor, **S**entiele lieve bloem/ha glozeuse aerbe/
 Sy kust het roosken. **D**ie't roosken heeft geteelt / wat hooger luk en waerde
 kost ghy ghenieten bloem? die smaeklik hebt gheraect
 Mjn lieve *Karel* lippen waer mijn ziel na haect.
Gheluckigher zijt ghy als dese *Hertoginne*/
Op uwe bladen ick mijn zielens vzeughde vinne/
'k Ontroof uw glozyp weer *Ach* ghy gheluste roos.
Gheeft my 't gheen myne is/ en blyft ghy kusseloos.
 Zy steekt het rooske naest haer hert. **V**an zyne lippens drucking/ vzeught ghy 't lieve tecken.
Doch om my van uw' luck waerck-gierichlik te wzeken/
Mits ghy in glozyp vzaalde de wyl ick leef in smert/
Zal ick u plaetsen nu int naeste mynes hert.
Karel. **O**ntschuypt ghy my de roos? wat wilt ghy/ lief/ bedryven?
Leonoor, **I**ck bid u/ liefste/ laet het roosken by my bliuen/
Een ander ick u gheef om boeten uwe lust.
Karel. **W**aer/ *Enghel*/ dat het roosken eerst doch zy ghekust.
Leonora. **I**ck kus het/ lief/ ziet daer.
Karel. **V**erheughghelike blad'ren.
Ontwecksters zijt ghy van dees sluymerende ad'ren/
Bloedrochten mynes hert/ hoe nu mijn glozyp vzaaldt.
Besturnen lippen ziet hoe uw' ghelucke valt
In onoverwacht gheluck mits ghy nu kunt ghenieten
Door roose kussen t' staeken uwes quels verdieten.
Ach Leonoor, mijn schoon/ ziel hondster mynes ziel/
't Is nu bestemde tyd dat ick met dank-zeg kniel
Door d'al-beschicker die ghenaed'lik wil ghehenghen
Dat uwe liefdens liefd verheughghelik zoud' menghen
't Waldaedde myns onluck met heughghelike vzeughd'.
Ha Leonoor ghy voed de leunen mynes jeughd'
Door 't aenghename licht uws tintel-sterren-ooghen/
De glozyp myns hert/ ick zweert/ is op gherooghen
Berr' haben mijn begryp/dus d'hemel 'tal verzoet.
Leonoor. **I**n nood de liefdens aert zyn liefde bliicken doet.
Karel. **R**ochtans zo zietmen vaeck dat onluck liefd doet mindzen.
Leonoor. **G**heen onluck 't zy hoe groot kan reyne liefde hindzen.
Karel. **W**aer't ongheluck verzelt men vaeck geen liefde vond.
Leonoor. **Z**o wasser gheen herts liefd maer liefde met de mond.
Karel. **D**e uwe zielich is / ghy doet het my bevinden.
Leonoor. **M**its ick u liefden meerder als ick u beminden.
Karel **A**ch waerdste *Leonoor*, ghy toont uw' liefdens trouw.
Leonoor **I**ck doe niet meerder als de plichte uwes trouw.
Daer hoor ick volck *Karel.* **D**aert wel. *Binnen*
En wel voorzichtig zyt.
Al 'toeval vande Werld stilt zelfs de zelfde tyd.
Ha trouwe *Leonoor*/ wat heeft uw' liefd' vermoghens?
Dat ghy niet ziet 't ghevaer 't welck u verschijnt door ooghen.
In boere kleen u kleert/ stelt alles aen een zy/

't Gheboeybste herte kan de liefde stellen vry/
Wat kan de liefde niet doen? wat kan de liefde niet wercken?
Ghy kundt het laeuwste hert stoutmoedelick verstercken.
Binnen.

Hertoch Arnout.

Met voordacht heb ick Karel nu aen laten zegghe
(Om dit stuk met bedaerdheid wijslick te beleggen)
Dat hy vrywillich/ zonder hem te tasten aen/
Gevangen na zyn kamer in mijn naem zoud gaen/
Waerom t dits mijn bedenck/ want zo mijn Karel duldich is/
En doet tgeen ick gebied/ tis teken hy onschuldich is.
Dan had hy my misdaen (het schuldige gemaect)
Teelt zulcken vrees en angst en schrickinge des bloed)
Dat hy niet hebben zou hem willich'lik begeben/
In hecht mis en gebaere van zyn Jonge leven.
Ten tweeden zo bedocht ick dat mijn vrou mijn zay/
Ick niet geloven zou verschoning of ghevlap
Dan Karel/ daerom zy moet zyn verschoning vreesen.
Maer zal ick van mijn vrou dan oock wantrouwich wezen?
Neen t'kan wel zyn dat sy hem qualick heeft verstaen/
Al' offering van dienst is niet om min ghedaen.
Maer ober my verlanght Prudentio te spreken/
Of hy in Karels wesen gheen verbaestheids teken
Bemerckt heeft doen hy hem eerst en ten tweede sprack/
En offer niet een bloosken op zyn vel upt vreck
Als hy hem zeyden dat ick vande Hertoginne
Verstaen had t'stout bestaen zyns godeloose minne.
Prudentio die komt.

Prudentio.

Aernout. Wat hebt ghy uptgherecht
Ik wil dat ghy my van woord tot woord klaerlick zeg
Al wat u is ghemoet.
Prudenti. Ik heb vreed met hem ghesproken/
En hy heeft oock zyn hert met my gantsch upt gebroken.
Aernout. Als ghy hem d eerste mael aen zeyde dat hy zou
Na zyne kamer gaen/ en dat zyn Heere wou
Hy daer gevangen bleef/wat waren zyne woordene
Prudenti. Met groote gh'latenheid hy al mijn zeggen hoorde/
En zeyden dat zyn hert en wil ootmoedich boog/
Alleen niet ondz' uw woord maer na t'gewink uws oogh/
En dat hy niet en was zyn zelfs/maer uws genade/
Ja vond in hem een moed gantsch vry en onbelade/
Hy zeggend zo zyn Heer hem wezen had gegeven/
Zyn vryheyt niet alleen/ maer nemen mocht zyn leven/
(Als zyns Heers eyghen) niet om eenige misdaet
Van ontrou/ pets onheyls/ ondtrenste of verract.
En als ick hem doen zeyd t'gheen hy van my verwachtte/
Aengaende

Aengaende d' Hertogin/hy onbekommert lachte/
 Of hem een fabel scheen / ja zonder dat ick zach/
 We veynstheid t onder lachgen in zyn herte lach/
 En zepde onder al my dese zelve reden/
Prudentio ick bid u gund my mijn gebeden/
 't Cerst is gh'p met mijn Heer om my zoo veelse doet
 Hy my gund dat ick zyn genaede val te voert/
 Ten tweede/dat ick lud/zyn gh'nade wil geloben
 Dat ick de Hertogins ghezeg zal staen te boden.
 Zyn Karel is te eel/te vroom/te goed/te trou
 Als dat hy zyn Heers bed met bloedschand vleckten zou.
 Ken kan't zo cieraelick in woorden niet verhaelen
 Als't Karel zepde/ die beval'ker is ter taelen/
 G'lyck uw' ghenade weet.

Aernout.

Prudentio terstont

Zult gh'p na Karel gaen / en dat hy by my comt /
 Gaet spoepdt u/ende voor al beleght het zo secreete/
 Dat niemant in mijn Hof van deze doente weete.

Prudentio.

Mijn Heer ick gae.

Aernout.

En laet hem gaen aen uwe zp/
 En zonder dat gh'p daer neemt ander dienaers by/
 Zo maectmen gheen gherucht.

Prudent.

Mijn Heer het zal gheschieden.

Aernout.

Zo dit verbzeed waer onder de gemeene lieden.
 Elck oordelden het zyn/en 't snootste eerst voorbeeldt/
 Waerom i vermits verdurventheid dat misbzupck teel
 In't menschelick ghemoed. Doorzichticheid my leyden
 Dat toozen reden niet van afterdencking scheidten.
 Wat can bedaerdheid doent/zeer veel vermach de reen
 Als zp in ons gemoed heersk'esse geblift alleen.
 De trotse mensch waendt vaeck door tozens haest uytbreken
 Ghenoecht te raepen/ maer hy quelt zich zels int wzeken/
 In steurns haet en nijd/meer als hy lust gheboeld/
 Hy waent/hy eet/maer werd gegeten die dus woeld.
 De Hertoginne meent dat ick my laet verlapen/
 Door Karels pluymstrijck'ry/en schoonspreck-tongens blapen.
 Ick haet mond speeling zeer/is't meer als nabernp
 Die rechtelick beziet de valsche vleyerp i

Hert-spie-
ghel. Era-
zo 6 boeck.

En kleyn en bloot hert is't die eeuwich gaet vermomme
 Om wimen grooter eer alleen is haer waeromme.
Diogenes heet pindlick(zittend' in zyn con)
 Zyn knechts knecht *Alexander* wijcken upt de zon/
 Drees grootste werelds Doocht/die moet zyn krijgslie smeken/
 Noch sturf hy an Derghist/zyn moeder wiert doozsteken.
 Sijn wijf en kindzen me: maer die het vernsen smood
 Wil afgebeeldt zien zie eerst op Augustus dood/
 In Tacitus/en na/de grootste/ja de keyzer/

Dieck vauust vel angst. maer hy is zelfs de grootste Wepzer.
Ja vlepen durstmen niet die vleghens aert begrypt
Het veynsen zelfs de veynsert int laest doodlik mypt.
Is Spiegel daer ick 't las/en zyn Craet doet spreken/
Dics ick het houde als een spiegel/baeck en teken.
d' Hertoginne Casandra.

Is dit nu wzaeck genoch dat Karel kamer houdt
Da prins/ick heb uw ernst veel meerder wzaeck vertrouwt/
't Schijnt dat ghy meer onziet uw dienaar als uw vrouwe/
Ick zwoer u Hertoch dat ick u zal doen berouwen
Ghy zo klein acht de eer van die u hertlik eert:
Zo ghy laert wt inde wzaeck mijn toorn en haet vermeert.
Da dat ick Hertoch waer 'k zou meerder manhaft toonen /
Gheen reden machtrich waeren die sielt te verschoonen.
Wat heht ghy in uw zint

Aernout,

Casandra houd u stil!

Ick zwoer u dat ick zo niet Karel hand ten wil
Dat ick door God en u my zelven wel zal quiten.

Casandra

Waer nae vertoest ghy dant wat wilt ghy tijd verdriften?
Gheeft vonnis zyns misdæd/ ende helpt hem aen een kant.
Waer is uw moedicheit waer vlied nu uw verstant?
Waer is uw manne hert waer is uw Prinsens moede?
't Wer langhen bande zaeck dat doet my vast vermoeden
Ghy in bedeesheid zyt / wech met uw lang beraed.

Aernout.

Casandra weet ghy niet dat haesticheit is quaet?
Als toorn overwelmt 't verstant door onse hetten.

Casandra

Wat hebt ghy meer te doen als het ghebruyck uw wet ten?

Aernout.

De wetten mynes lands zal ick niet oer treen.

Casandra

Kan u bewegen niet mijn bit terlik geveent?

Aernout.

Is my 'tong'lic gheschiet geest my de straffe oer.

Casandra

Straft dan die heeft betracht te zyn uw eerens roober.

Aernout.

Ghy zegt hy niet gheuoort 't gheen hy aen u verzochte.

Casandra

Straft hem om dat hy zulex van uw Prinsesse dochte.

Aernout.

En wilt ghy dat ick om 't ghedacht zyn leven roof?

Casandra

Ja 'k/ zo ghy't anders meent ick qualicke gheloof.

Aernout.

Wat dood dunct u dan best ick hem zal moghen gheven?

Casandra

Hangt/rabzact/ of onthoof/ vermett dit boos wichts leven.

Aernout.

Hy is noch niet verhoort na wyze onzes wet.

Casandra

Is dit dat u de wzaek dus lange heeft belet?

Aernout.

Dat is 't/ stelt u te vreden/ laet het daer hy lippen.

'k moet aen Graef Lood' wijk nu in haeste noodich sthyben/
Laet my een wijl alleen.

Casandra

Ich gae en voorts verwacht
Dat deze sielt in haest eer dood zal zyn ghebracht.

Binnen.

Aernout.

De passy van een vrou is moep'lik om te temmen.

Dat ick door toorn zou heur wzaek-lust nu toe stemmen/
Onpzinlik waer mijn doent.

Bridemoo.

Prudencio, Ghy daerf

En waer is Karel Prudent. Heer/hy comt en volghe my naer/
 Ik liet hem inde zael. Aernout. Alleen Prud. Hier comt hy zelve,

K A R E L.

Karel

Ha Prince datmen mocht het menschen hert bedelven/
 Of dees uw' slavens bozjt bedzeggen tot de grond/
 Ich weet genaed' ge Heer men zulchen herte vond.
 Dat in ghetrouwe plicht all' andzen gaet te boven /
 Doch g'lyck't onmooglik is zo moeten eeden g'loven.
 Prudencio die heeft my in uw' naem gezepd/
 Dat mijn Prince my/helaes/ten laste leyd'
 Hoe ik onechtelik/ getercht dooz wulpsse tochte/
 Heur onbeschaemdenk tot minne lust verzochte/
 Betrachtend' uwe bed' / tbed mijns genaed'ghe Heer/
 Om stillen vlesche lust / te schenden dooz oner.
 Ich zweer u Heer zo'k opt gehad heb die ghedachten /
 Of dat de blinde God my immer zo verkrachten/
 Ik plaets gaf hy in my zo darr'lik heeft gespeelt/
 De hooge god mijn zielen zalicheid misdeelt.
 En zo ick vaps ik bid god zyne macht bewyze/
 Ik nimmer dus gekniel van d'aerde op mach ryzen.
 Wat grooter eede kan een christlik herte doen t'
 En hoewel uw' Genade anders mach vermoen/
 Mits mijn vrou d' Hertogin zulky u vast heeft gestwooren/
 Waer over dat mijn Prince wel schutwen mocht te hoozen/
 Dees zyne minste slaef/ zo bid' ik Heer ziet in
 Of moog'likheid geeft plaets tot dees brodzoncken min.
 Dan mijne kindse tyd/ Heen/van mijn wiegghs begime /
 Ghenoot ick d'jn behoed/ ja zedert dat mijn minne
 Mijn leverden in 't Hof hebt ghy genaed'ge Heer
 Zorchvuldich opgequeecht gelyck een wic'ken teer/
 En mijn uw' narmens hreb verleent niet als behoeder
 En zorghedzagher / maer als vader en mijn moeder.
 En na mijn kantsheids epnd/en jechte begoft zyn tyd /
 D'Excellency/Heer/my t'heerscher gheweest zyt/
 Mijn boozbeeld/en mijn haeck/om deughdens grond te leeren/
 Uw' hoogheid was vernoecht/en wilden my veteeren/
 Doch onberdiend geluk/uw' kamerling te zyn/
 De naeste uw' persoons / waer in ik hope mijn
 Dienst-plicht ghequeten heb nae mijn gering vermogens/
 Als b'hoort/doch laes't was al opt d'jnen bozjt gezogen/
 Want wat ik heb of ven'tis uwe hoogheids plant/
 't Is uwe grif/mijn prins/mijn Heer hee ft my gemant.
 De Hooghste gloz die uw' Karel kan geneten:
 En my beschuldicht ben (de tranen laep vlieten/
 Zo fellich opt het hert als ik bedenck tonluck

Dat

Dat ick (ach my) mijn hert wel uyt mijn boezem ruck
Ick in plaets van bedanck nu godeloos zou trachten
Dw' eer/ uw' bed/ mijn eer/ my zelven te verkrachten/
En stellen in vergeet/ ja rooijen uyt mijn zin
De weldaed door' tgheterch van vleeslust gapte min/
En dat aen mijn Princes/ de Phent' aller deughden/
Goed-dadich/mild/waer in Borgonie zich verheughden/
d'Optmunster onzes eeuw in alles wat betaemt/
Dw' Vrouw/ uw' lief/ uw' al/ in opperlof besaemt.
Waer deughde zelfs in huyst/ en u liefst g'lykt heur ziele/
Door' wien ick na mijn plicht ootmoedelike kniele/
Door' wien ick niet ontzie te stozten mijn herts bloed/
Door' wien ick p'rich bid den Hemel wel behoed/
Door' wien ick lyf en ziel in waegschael zoude stellen/
Door' wien ick g'lyck Orphe zou dalen laeg ter helle/
Door' wien ick zoude doen 'tgeen geen mensch opt bedocht/
Door' wien ick zoude doen al wat z' aen my verzocht
Dermits de plicht die ick u schuldich ben mijn leven/
Ja dat het doen'lik waer mijn ziele voor' heur geven/
Om toonen dat in my een dankbaer herte leeft/
En dat my redens toom in't minste niet begeeft.
Zou zulcken arinen worm/ als ick/ die Vrouw te rghens
Zou ick baldadelik die vrouwe vlees-lust verghens
Veel eerder ick dees tonge uyt zyn spreec-plaets ruck
Eer Karel melden zou zo schandeleusen stuck.

Aernout. Ha Karel' tis mijn vrou/ wat zou mijn vrou beweeghen
Te zweeren uwe schulde' de reden stryden't reghen
Ick gh'looven zoud' de Hertoginne zulckx verziert/
Wat nu't wat voor'deel treckt sy dat sy toornich tiere
Op uw' vermetelheid!

Karel. Let op d'omstandigheden
Op plaets/ op tyd/ en hoe/ 'k vertrou de naekte reden
Mijn onschult tynghen zal/ me Vrouw is steets verzeid/
'k most immer mijn belap daer hebben nae ghestelt/
Om heymelik mijn lust heur dertelik te zeggen/
De minne kan zyn lust zo zeegbaer niet beleggben
Of permant merkt de gril/ 'k noyt my by huer en vond'
'tZy dat me Vrouw Camilla ernstich om my zond'.
Ha Prince dat/ helaes/ de wanten kosten spreken
'k weet die van mijn onschuld u gaven' trechte teken
Doch moog'lik dat me Vrouw uyt d'ootmoed die sy zach
In mijn gezicht als ick voor' heur gheknielet lach
Bespeurden dat het beeld myns wil lach in mijn oogen/
G'lyck een wilbaerdicheid om heur nae mijn vermogen
Te dienen/ en dat dat zo viertchlycke blonck/
Als d'offerhand myns plicht/ en sy't een minne bonck
Ghevooz deelt heeft te zyn/ hoe wel die veel verschelen/

En dus d'oortmoedsheid mijn eer betracht te steelen/
 Dies ick onschuldich ben / en heur onschuldich vin/
 Want mijn ghesicht was plicht / en zy zacht aen door mijn
 't Ghebreck u aen gheen stof om 't misbrupck te verschonen.
 Gherechticheid die moet door redenen betrouwen
 Wat; in heur bozst geboeld.

Aernout.
 Karel.

Aernout.

Dw reden zijn zo goed
 Dat ik mijn eerste g'loof in twijffel steelen moet.
 Staet op/en diende my g'lyck ghy diende my te vooren/
 Maer zeker zijt zo ik door tijds ondecking hoor
 Ghy v'apnt/en schuldich zijt/ mijn tooren zo ontsteek
 Ick in de wreedste wijs my van uw' valsheid wreek.

Karel.

Lang leeft genaed'ge Heer/ en laet my deze voeten /
 Erbied'lik g'raken. Binnen.

Karel.

Hoe kan tijd de tyd verzoeten.

Prudent.

Vriend Karel t'schijnt mijn hert van brenghde my ontspringe.

Karel.

Prudentio ziet wat my upt 'tgezichte d'ringht.

Prudent.

De boden van genoechte/hertens laetwe traenen.
 Doorzichtich deed ghy aen mijn Heer niet te vermaenen
 't Gheen strecken mochte tot de Herroging oneer.

Karel.

De tyd gelooft zal t'al wel bzenen aen mijn Heer. Binnen.

Feliciano.

Helaes feliciaen/ hoe naer is u den dach/
 Waerom kom dat ick heden mijn zou niet en zach/
 Om dat ick niet ghenoot het schynsel heures sterren/
 In wiens ghesicker 't kooz mijns zinnen zo verwerren/
 Dat baken als ick meen 'k Feliciano ben/
 Zo dut/zo raes/ dat ick my zelven qualick ken.
 't Schijnt dat ick maer een romp ben daer de ziel uptvluchten/
 Een aemlooze klups geleedicht door t'veel zuchten /
 Waer t' hert is upt gerukt/waer ziel is upt gherooft/
 En quackeloos in beeldt/sa redenloos gelooft
 Het hert en ziel heur tomb in *Leonora* maectken/
 Maer valsch/ waerom vermits de liefde noyt en raectken.
 Die vrouwens wreede hert / zo killich vziest heur bozst /
 Ja liefde upt angst en vzers heur noyt gheraken dozst.
 In all de wereld heeft de liefde t'al verinoghen/
 Maer niet in *Leonora*, hoewel men in heur ooghen
 De liefdens wapens ziet/ waer op ik heb ghemaect
 Een rijck'lik dit ghedicht/en t'boorneem wel gheraect.
 Had zy nu desen bries niet dese d'zj Sonnetten/
 Ten deele zoud ick noch mijn hert geruste zerten/
 Op dat zy weren mach mijn reyne liefdens grond.
 Ha/dat ik my een vriend by roeval luckich vond /
 Die deze bries mijn Vrouwe *Leonora* mocht geven/
 't Waer noch een onderstint in dit bedrukte leven

Wien doch? my dunckt dat niemant daer toe beter dient /
Als Karel / hy is trou / goed-ronds / mijn oude vriende /
En heb hem vreed verhaelt de liefde die ik dzage /
Da wist ik waer hy waer 'k zoud hem vrymoedich vragew /
Of hy een vriendens stuk aen zijn vriend wou besleen.
O Hemel wel te pas comt hy hier dus aentreen.

Karel.

Feliciano Vriend Karel welghemoet / dus ging ik van u spzeken.
Karel. Dats dat ghy om mijn denkt een zeer aendachtich teken /
Wat wast Felician kan hy my dienst gheschient /
Ghy zult my nae uw wenschen zeer wil vaerdich zien.

Feliciano Gheen dienst maer groote eer 'k heb u onlangs verleden
Bekent wie dat ik lief / en g'lyk ghy plaets aen reden
Volkomen geven kunt zo weet ghy wat ellend
De passie van liefde in onze herten zend.

Ik kan u zeggen niet de quelling die 'k geboele /
Maer om de raseruy ten deele te verkoelen /
Zo schreef ik dezen brief / maer weet gantsch geene raed
Dooz wien ik mynen brief behendich geven laet /

Karel. O Karel dat ghy woudt heur die in handen geven.
Helary ik en heb niet Leonoor mijn leven

Geen vryheid zo gehad dat ik wel derben zou
Op gheen waerom als dit spzaeck epsken aen me vrou /
Ghy weet vryncessen zijn zeer hooge in hun wapens /
En dat ik by heur ging / ik weet / daer zo veel gapens
Op my van elk zou zijn dat ik die opspraak schu.

Feliciano Ween / niemant zal u zien want Leonoor is nu
Int laure bos / en daer en zal zy niet lang wezen /
Dan daer komt zy gemeenlik in hun boeckkens lesen
En hoorzen na 't gezang van onze Lorynnu.

Karel. Dats waer / 't is wel bedocht / 'quam my ook inde zinn /
En daer is zy alleen / te meerder ist gebaere.

Feliciano 't En is / ik kan van verr' de wegen wel bewaren /
En als ik yemant zie zo geef ik u een wenck.

Karel. Wel nu geeft my de brief.

Feliciano Doch Karel ik en denk
Niet dat zy antwoord op mijn brief zal willen zennen.

Karel Ik zal upt heur gezicht het antwoord lichtlik kennen
Bemercken / 't bloed dat meld vaek dooz de oogen 'thert.
Daer komt vrou Leonoor.

Leonoor.

Felician. Da klaeght heur doch mijn smert.

Karel. Ach Karel 't schijnt mijn bloed verliest zijn levens lacuter.

Feliciano Felician houd moed / en valt niet hier in klacure.

Karel. 't Schijnt dat ik hoor ghespel.

Feliciano Wel daerom komste hier Ach Karel.

Karel. Sach / weest stil en maect hier geen getier. Felician. Welgaet /
Doch

Karel, *Noch niet/laet ons het zingen en het spel eerst hoozen /
Nu Leonora leest.*

Daer wert ghezongen en ghespeelt.

Karel, *'k Dree si ik heur zal verstozen/
Maer nu om uwe wil zal ik heur spreken aen.*

Felician, *Ha Karel zeght heur dat ik swaerlik ben belaeu.*

Karel, *En dat ghy zyt een gerck.*

Felician, *Wat is mijn Dziends ghebeden ?*

Karel, *Dat ghy hout oog in 't zep/ en ziet ghy een'ge lieden /
Terstont my winckt of slupt, Leonoor, Ha Karel.*

Karel, *Hout u stil/
G'lyck of ik u waer vzeemd en vzeecht u'w' lieve wil:
Want als ghy zult verstaen hoe vzeemd ik hier getaekte/
Ik weet dat ghy daer in zult hebben u vermacke/
't Luk heeft my hier ghedienc.*

Leonoor, *'k Verlang het te verstaen.*

Karel, *Ghy weet de zotte grillen van Feliciaen/
Die bad my dat ik u dees brief zou willen vtragen/
Wat dinct u vande bood ?*

Leonora, *Gheen lieue nopt een zagen
Dees ooghen/waerde liefst maer 't schijnt my recht een vroom/
Ghevangen en weer vzept*

Karel, *Dus ik van d' Hertoch koom.*

Leonora, *Maer Karel zyt ghy't oock? Hoe zyt ghy doch ontlaegent
Hoe ist met u'w welvaert? tgeen ik eerst v' hooz te vtragen.*

Karel, *Zeer wel mijn hert.*

Leonora, *En vzept wat zepdt de Hertogin ?*

Karel, *Dat zalmen hoozen lief. Heur ramp neemt nu begin/
Spreeckt zacht want daer is volk.*

*Zy spreeken beyde binnens monts
en't gezang, en spel gaet voort.*

Felician, *Hoe ernstich dat zy zijn om handelen mijn stuk/
Ha Karel ik mach nu wel roemen van geluk/
Wat of zy hem doch zepdet doch Karel zalt my zeggen,
't Secret/is al 't secret die in heur herte leggen.*

Karel, *Mijn Engel tot weerziens.*

Leonoor, *Ik tauont u verwacht.*

Karel, *Wat uur?*

Leonora, *Wat uur is best ?*

Karel, *Ontrent de middelnacht.*

Leonora, *Zo ghy het lichte ziet beneden inde zale/
Dars teken dars mijn volk zijn laepen altemale/
En is ghy 'e houdeken van boven kessen hoorz/
Zo is de deure op.*

Mits zy in eygen zond zo gh'reed zyn als waek-baerdich.
 Zom die misbzupcken g'zoffick/ t'kennen van hun s'chepd/
 En om te heelen hunliens zonden/ dooz belepd
 Van argh en listich stuur/ him zelfs zo zeer vergeten/
 Ja wancn valsche straf hun misbzupk/ dooz' t' niet-weten/
 Ghenieticht blijft. helaes/ t' gheheten is zo hepl/
 Dat gheen mensch' lik vernuft bevyd is van grond papl/
 Ik wil zeggen al t'geheym t'geen mensch'lik schynt verhoorgen/
 Maer deze valsche waen hun zelven doet verwozghen/
 Der bourgen dooz' t'gemoed t'welck stedich raest en woeld/
 Waerom t' vermits die daer een ware rechter woeld.
 t'Gemoed is veel te eel/ t'moet al daer onder binghen/
 Vermits die godlik is/ een onverwinb're gheest/
 Die stedich dooz' t' voozbeeld de mensch zyn fael voozleest/
 En gans onrustich woeld zo lang het is beladen/
 Om eens te zyn gerepucht dooz' een vloed beradens
 Beraden/ waer upt spruyt een kennelike schuld/
 Dus ondeckt all t'misbzupck na d'ure is verbult/
 Dooz' hemel'lik bestuur/ dies blyfter niet verholen/
 Al weter loos'lik dooz' bevyntheid tyd gestolen/
 Want vaecten men bespeurt en dik dooz' dees men zach
 Hier is geen zond hoe klein die niet komt aen den dach.

Ja Karel zo gy waent dat ghy dooz' kunstich heelen
 De waerheid meent heur ware hemels licht tontstelen/
 Veel doold ghy die t' betrachte. Ik zie mijn Princesse treurt/
 Ja dooz' de toozen schier heur hert en ziele scheurt/
 Vermits ick niet en straf t' geen heur van hem gemoeten/
 Om dooz' mynwaek de hel heurs quelling te verzoeten.
 Men Karel nopt ick zach dat hy dooz' wylp'zichheid/
 Kenckloosich pers bestond/ noch blindlik was gelepd/
 En zoudick vinden nu t'gheen nimmer was bevondent
 Doch stille warren zepdmen hebben diepe gronden.
 Ja Karel niet een menscht is hy niet vleesch en bloede
 Gelyck wy allen zyn is Karel meer behoed
 Dooz' terch lusts heete rocht/ om minne lust te smakens
 En wat natuur'lik is hegeerlik na te haken
 De boet van prikkel lust/ als ander mannen zyn.
 De minne-god die troek Juyjn wel in zyn lön/
 Ja Hercules hy deed zo Snyphala beminnen/
 Dat zyn manhafte hand zich boeght tot v'zout'lik spinnere
 Vergeten deze t'wee hun zelven dooz' de g'raeght/
 Waer t'wonder dan zo Karel snoode minne draeght
 Ende hy (gelyck dees t'wee) zich zelven had vergetens
 En zich dooz' t'minne vier baldadich had vermetens
 Vergetend' voort zyn Prins/ zyn eere en zyn trouw
 En trachten zyn geboel te maken van myn v'zout'
 Had penant hy gelieft noch zoud' ik t'minder g'loven/

Dat hy betrachte door zijn lust mijn eer te roben/
 Waer wat ik onderzoek ende ondertasten laet
 Ik binde dat hy opt onkuyf heyt heeft ghehaer/
 Nochtans zo gloof ik niet hy zonder liefde kan leben/
 Waer niemant als hy zelfs kan reden daer van geben.
 Of ik hem dreyghde dat ik hem woude geben straf/
 Zins misdaet met mijn vrou ten waer dat hy my gaf
 Gansch onbebaynt beschept wie dat hy is ghenegen/
 Wie dat hy lieft/ en waer zijn liefde is ghelegen/
 En zo hy't niet verklaert/ h gh'loof hy geen liefde draeght
 Waer dat *Casandra* hem alleen'lik heeft behaecht/
 Doch noemt hy iemant my waer zyne liefde toe stretchten/
 Zo ooyd' ik lichtlik dat *Casandra* hem verzoekten/
 Of dat hy heeft genoecht met eene die hy had
 Of dat hy met mijn vrou de ander hoorz vergat.
Prudentio.

Prudent. **Mijn Heer.**

Aernout. **Roep Karel zonder toeben.**

Doorzichtigheiden in all' toeval wel behoeuen
 Gheplaect' te wesen eer men pets int eynd beslupt/
 Ik weet Karel niet bedencken zal wat dit beduyt
 Ik hem zo haestich roep.

Karel. **Mijn Heer waers uw ghebieden?**

Aernout. **Ghy Karel doet my rust en vreed gelijk ontbieden?**
 Na schalkert/loosert/ vantsert/looslik vol verract/
 Ghy hebt met pluymstrijhy/ u goddeloose daed
 Door my verburgen/ tgeen my nu de Hertoginne
 Zo klaerlik blyken doet dat ik u schuldich binne/
 De waek my zulken toozen in vrees' boesem geeft
 Ik u niet waerdich acht ghy/ Karel/ langer leeft/
 Oudauckbaren' ris vreed' de aerd u niet insokte.

Karel.

Ghenaed'ge Heere zo't onluk my weer ontrockte
 Het goed gevoelen dat mijn Heer van Karel nam/
 En dat de valsche toozn in uwe hoorheyt quam
 Indzingen tegen reen/ en u berdziet mijn vyzheid/
 Om u te g'noegen Heer off' ik die op met blyheid/
 Niet als een schuld'ge dood maer gh'lyk een schuld'loos hert/
 Dat eerder krupt te graf eer myne *Prins* verwert
 In dese raserij dus quellik soude woelen/
 In myne dood/ mijn Heer/ en kan ik niet gevoelen
 Zo groote bitterheyt gelijk't mijn vzeugd zal wezen/
 Dat int mijn dood u w'rust en vrede zy geseen/
 Ghern' grooter glozp kan by Karel zijn verwerft/
 Als dat hy om u w'wil onnooselike sterft/
 Waer *Prins* voor mijn dood doet Karel doch die vere/
 Wat hy doch mach verstaen van zijne *Prins* en Heere
 Waer op doch is geg'oud waekgiericheyt dus word.

- 45
- Aernout. 'Is noodloos Karel dat ghy klaerder dozaek weet/
Als uwe eppen doent/ doch zeght my klaer en verhelick/
Hebt ghy noyt niemant hier gelieft om met heur echlijk
Verzaemt te zyn?
- Karel. Mijn Heer ooght op mijn kleene staet/
Of my bedachtzaemheid wel zulk ghedacht toe laet/
Om peders myne liefd' te mogen openbaren?
- Aernout. Zo zeght ghy dat uw zinnen noyt berliest en waren/
Dan moog' ik is 't mijn vrou daer ghy 't eerst hebt bestaen /
Daer Karel laet het slot uw hert nu open gaen /
En spzeekt nu klaerlik upt waer ghy hebt liefd ghedraghen/
Want noyt men jeuchdens tyd gans zonder liefde zaghen/
't Is wie 't sp/ spzeekt/ en 't zal my lief zyn en u'w boordeel/
Want liefd ghy pemaent buyten d' Hertogin ik oordeel
Dat ghy onschuldich zyt daer zy u meed belast.
- Karel. Genaed'ge Heer ik werd' te schrick' ik aengetast/
Doch Heer eer ik het meld wien ik lief in mijn herte/
Deel liever boech ik my ter doot en uw wjaek' smerte.
- Aernout. Waerom 'ten is geen oneer inde echt te treen.
Ik zweer u Karel zo ghy 't mijn berzwoeght dat heen
Dit levens draede breekt. Hier moet ik hem me dzeppen.
Spzeekt Karel. Karel. Heer/ de liefde dwingt my tot het zwegen.
- Aernout. By d' Hemel ik u zweer. Karel. Mijn Prins en Heer bedard/
Zo ik heur noemde/Heer/ uw Karel was onwaert
De grond die hy beknield/ Heer wil het my niet vergen.
- Aernout. Ik zweer u/ Karel/ dat ik u zo lang zal tergen
Tot dat ghy my heur noemt/ uw leven dat bestaet
Alleen daer in.
- Karel. Mijn Heer / heb ik gheen ander raed?
Sal dwang / om 'leven door d' ondecking te beschouwen/
My spzeken doen zo breekt ik 't gheen aen die vrouwe
Met eede heb bebest/ en zes jaren geheel.
- Aernout. Ic zeg u/ Karel/ dat uw spzeken my verbeelt /
Doch breeft ghy dat het heur ter ooze mochte komen?
Heen/ Karel/ stilt uw drees/ wilt daerom gantsch niet schromen/
't Gheen ghy my zeggen zult zal nimmer van my gaen.
- Karel. Ghenaed'ge Heere/ mach uw Karel daer op staen?
Op 't Prinslike woord?
- Aernout. Daer mooght ghy op betrouwen/
By d' Hemel ik u zweer/ u mijn beloft de houwen/
Zegt my wien dat ghy lieft/ want ghy stilt my daer door?
Al waert mijn suster.
- Karel. wien? Aernout. mijn suster Leonoor/
Exempelik gezept/ en in manier van zeggen.
- Karel. De name en my lief beyd' op mijn tonghe leggen/
Daer 't schijnt my eed die schut/ dus 't spzeken is beschroomt /
'Is noodloos ik die noem. Aernout. waerom?

- Karel. **Zy is ghenoecht.**
Aernout. **Genoemt? genoemt den zonder ik heur name hoor?**
Karel. **Mijn Heer zy is genoemt.**
Aernout. **Mijn zuster Leonore?**
Karel. **'t Is Leonora Heer/ zy is mijn zielens beeld/
't Is Leonora mijn Heer die in mijn herte speelt/**
't Is Leonora prins.
- Aernout. **De vrouwe d' Hertoginne?**
Ha Hemel/ Karel, hoe? wat stoutelik beginne
**Dan liefde is dit? dan doch al hebt ghy heur bezind/
't Is brucht loos/ want ik weet dat zy u niet bemind.**
Wat hopeloos bestaen? Wast ghy't heur openbarene
Ik deed mijn Heer.
- Karel. **Wanneer.**
Aernout. **Verleden nu zes Jaren.**
Karel. **Zes jaren? en bepont ghy dat zy u weer-lieft.**
Aernout. **Genaed'ge Heer het heeft vrou Leonora ghelieft/
Mij niet alleen heur lief/ maer heure man te maken.**
Aernout. **Heen/Karel, dat geloof en kan in my niet raken.
Wat teekens geeft ghy my dat dit warachtich is?**
Karel. **De teekenen/mijn Heer/zy'n/t' mijns geluk/zo wijs/
Dat meerder proebe kan de wereld ons niet geven.**
Aernout. **Wat proeben zijnt?**
Karel. **Mijn Heer/ twee kind'ren die noch leven/
De my en heur gheteelt/ 't een is zes jaren oudt/
Het ander/ mits 'tis jong/ men noch ter minne houdt.**
- Aernout. **Waer is het oudst?**
Karel. **Mijn Heer in uwe hooghepds Hove/
Gymalbus die ik brucht ghelyk een aem bereschoben
Weeskint/en aen mijn Heer dotmoedelik verzocht
Hy onder uwe hooghept mocht zyn opgebrucht/
Dit's uwe Susters zoon / 't geen noyt en is gheweten.**
- Aernout. **Wel hoe is 't moog'lyk dit ghehouden is secrete?**
Karel. **De liefde beel bermacht?**
Aernout. **Meer dan ik immer dacht.
En komt ghy baek by heur?**
- Karel. **Mijn Heer/meest alle nacht.**
Aernout. **En waer dorht?**
Karel. **In heur hof.**
Aernout. **Hoe kan dat zyn verholent?**
Karel. **En ziet u niemant daer?**
- Karel. **Heen Heer/ ik kom ghestolen
Als pder is in rust.**
Aernout. **wie past daer op de deure?**
- Karel. **Mijn Vrouwe opent die op ons bestemde uur.
En alst licht hoven is dan geeft zy my een teken.
Waer meed?**
Aernout. **En hondken.**
- Aernout. **Ja warte bzeemde teken. En hoe?**
Karel. **'t Is zo dat als zy 't hondken op heft
Dan d' aerde in heur warm ter stont het bestien heft/**

't Is daer toe asgerecht/ zo gae 'k in zontet schouten.

Aernout.

Dan waert

Karel.

Dan aft'ren moet ik dooz de boomgaert komen
Dooz't nieuw lauriere bosch/hlim ober de fonteyn/
Krupp d' Olive planting dooz/ en koom zo op de pleyn
Dan t' after hof en vind de zydel poozte open.

Aernout,

En zyt ghy in zes jaeren nimmer overlopent

Karel.

Zins wy tzaem zyn ghetrouw en zyn wy noyt verspiet/
't Schijnt d' Hemel onze echt-by-een-konist met verbied
Dooz eenich ongeluk.

Aernout.

Getrouwmaer noch niet echt'lik.

Karel.

Niet dooz de wereld/ Heer/maer wel dooz Godt gerecht'lik
Genaed'ge Heer ik bid 'h uw goedertieren aerdt/
Wach nu deelachtich zyn/nits ik ken my onwaerd
Te wesen dat den Hemel my dus hooch laet ryzen/
Dooz zichtichheid heeft willen in heur doen betwysen
Het luk mijns sters geboort/die my broecht tot dees haef
En maekt uw susters man uw dienaer knaep en daef/
Blyft met u wien ik was ende met heur die ik worde/
't Was liefde/Heer/die my tot dit voornemen porde/
Dus anderwerf ik bid / genaed'ge Doozt en Heer/
Heeft luk my hoog gestelt maekt my uw dienaer weer
't Is Leonora's man die nu knield aen uw voeten.

Aernout.

Maer/Karel,zal ik al uw zeggens g'loven moetene
'k ghelooft met dooz ik ziet.

Karel.

Mijn Heer het zal geschien.

Aernout.

'k wil zelven met u gaen/ik wyl het zelve zien.
Wanneer is d'uur bestemt

Karel.

Emtreent ter middernachte.

Aernout.

En zal mijn zuster dan gelyk ghy zegt verwachten

Karel.

Mijn Heer zy zal.

Aernout.

't Is wel/ als 't'avont is de tijd
En die bequame stond die ghy verwachtend' zyt/
Komt om my/ik gae meed/en vind ik 't'gheen ghy zeyde
Mijn liefde Karel zal dan nimmer van u scheidten.
Vertrekt laet my alleen en hout het al secreet/
Ik wil niet datter pemant van ons doente weet.

Karel binnent

Ha vrouwen wat's uw passie als die d' over hand
In uw gemoeden heeft ghy ziet aen geene schand/
Dermindering van staet/ van eere noch vermogen/
Dw will steeds wert gelept dooz 'tkieser uwes oogers
Of als Naturre speelt op't kraghtichst/ ja de twe
Dan reed'lik inzicht gans ghy aen de zyde zet/
En voed uw lusten na de zinnelkens u leyden/
Zo dat zy van't beraed en inzicht g'lyk'lik scheidten.
Ha wichten/wichten ik met reeden u zo naem/
Want dogt niet op uw eer/ uw afkomst/ noch uw saem

De Hertogin van Kleef moet met mijn dienaer trouwen/
 Die in geboort en bloed geen evenaer kan houwen /
 In 't minst na heur verdienst. wat ist dat u verschept
 Van reden? zegt wat ist wat ist dat u verleyde
 Wat porzen Leonoor was g'lyk kost niet gebreken?
 Da vrouwen ghy becoort/ghy geeft ons waere teken /
 Dat d'echte niet bestaet na dien daer't ons betaemt/
 Maer alle huw'lik in den Hemel is geraemt.
 Een pder moet zyn deel na 'shemel wil verwachten.
 Onsch'lyk waert zo wy pets anders ook betrachten/
 't Geen moet zyn dat zal zyn/ zo is't de beste reën
 Dat wy zo't d'hemel schikt ons stellen in te vreen.
 Niet wzeb'lich maer gelaten ons daer in betoonen/
 Dus is mijn Suster dan ten deele te verschoonen.
 Wel Aernout 't raedzaemst' is te stellen geene rouw/
 Maer duyden't al ten best/ staen't inde beste vouw /
 Want Karel edel is zo in geboort als naeme.
 Karel Waldeus was zyn vader goed van saeme/
 Want lof noch heden byale in glorieus gedacht/
 Van Karel kander ook niet minder zyn verwacht.
 Zeer edel in geslacht zyn moeder was geboren/
 Een Juffrouw zeer geacht zo ik heb zeggen hoorren/
 Met waerheid van mijn oom / zo dat daer niet gebreke
 Als dat mijn susters staet tot hooger huw'lik strekt.
 Doch Karel deughdzaem is/en tuchtich/vroom van leven/
 Godzalich van gemoed /dus zomen reden geven
 Volkomen redens epsch het huw'lik heeft zyn wet/
 Want ik mijn susters staet tegen zyn deughde zet.
 Is z'p vernoegt ik laet my gaerne ook genoegen-
 't Shijnt 's Demels voorzicht heeft dit doch zo willen voegen/
 Ik erfgenaem zou zien mijns naeste bloed- verwant/
 Waer ober raedzaem vind ik ernstich hou de hande
 Men 'thuw'lik om de eer mijns zusters up te dzagen.
 Ik weet mijn gemeente zullen 'thuw'lik zeer beklagen /
 Mits voor de hand z'p zien aen wien mijn staet vervalt/
 Daer't overluden mijn/ zo ik 'thant'haben zalt
 Des onderzaten's liefd tot Karel doen vermeren/
 De staet die maekt de man de man die maekt de eere.
 Grimaldus met knickers spelende.

- Aernout. Hoe nu Grimaldus zoekt ghy pet dat u gebreekt?
 Grimald. Een van mijn knickers Heer/ of z'p hier onder strekt?
 Aernout. Wel manneken zoekt/zoekt.
 Grimald. Da ha ik hebt ge'vonnen/
 Du heb ik al mijn goed/een/rwee/dy/al ge'vonnen.
 Aernout. Van wien Grimald?
 Grimald. Van Philips/daer heb ik meed' gespeelt/
 Ik hebber noch al veel/ al dees' zyn my gedeelt.

Grimaldus

Hy speelt

Aernout. Grimaldus hoe veel zijnder komt ik zal se tellen.

Grimald. Een heer / ik wil se al gelijk hier op gaen stellen /
En spelen by my zelfs / Philips is my veel te looek.

Aernout. Waerom Grimald?

Grimald. Heer / Philipsken is al in de bzoek /
Daer hy en heeft geen plump / ziet heer, die staen al bliende.

Aernout. Wie gaf u dese plump?

Grimald. Een van mijn beste vrienden.

Aernout. Wie wast? Comt hier.

Grimald. Ziet heer / zyn die niet frap en schoon?

Aernout. Wie gaffe u? zegt my.

Grimald. Een heer / 'tis my verboom.

Aernout. Wie wast?

Grimald. Ik moet niet heer.

Aernout. Wilt ghy 't hoor my verbuysteren?

Komt zegt het in mijn Oor.

Grimald. Ik zal u fast in lusteren.

Heer / Karel gaf my die / 'tis zulken goeden man /

Al wat ik hebben wil ik van hem kryghen kan.

Aernout. Gaet zet uw knickers op en speelt / onnoos'le wicchte

Zeer qualik weet ghy hoe dat uw luksterrens lichten

Met heldre glans en klaer upmuntende in schijn /

Dat ghy noch Hertoch van Borgonie wel mocht zyn.

'k verlang zeer na de uur dat Karel my zal leyden

Om zien mijn Zusters doent daer hy my veel van zeyden.

Onrustich is mijn geest tot dat ik zeker weet

Of 't al warachtich is 'tgeen hy my heeft verbeed.

Binnen

Grimald. Ik wed ik kin ik de eerst / ik wed ik zal niet missen.

Dat wil ik weer berdeen / dat's buyten al mijn gissen.

Wel is den Hertoch wech? hoe laet? 'tis eeten's tijt /

Grimaldus past dat ghy ook aen de taffel zijt.

Daer hoor ik de massik / de Hertoch is ghezeten.

Wijn hungerige maech zou ook wel graech wat eten.

Binnen

DERDE BEDRIEF.

Leonora slaept met een bondeken op heur schoot,
spreekt in haer droom.

O ha Karel / lief / mijn Hert / ha Karel alderwaerde!

Ha slot-heer mijnes ziel / en bzeughde deses aerde.

Zy ont waekt.

Verheughelike droom / het schieen ik Karel zach!

En gh'lyk hy in mijn hert ook op mijn tonge lach.

De Klok slaet.

Daer slaet de klok / 'tis twaelf / d'uur begint te naken

Om by die waerde man gheluckelick te raken.

De leus die ik hem gaf hy zal vergheten niet /

F D

Dat

Dats als hy' tlichte hoven in mijn venster ziet/
En Amozeusken keft. mijn beestien ghy moet kessen/
En uw onnoode galnte op het luytj' op kessen/
Kest Amozeusken/keft/ uw keeltjen klincken laet /
Dermits mijn waerde karel uw gekes verstaet.

Binnen.

Aernout, Karel.

Aernout. **M**aer karel hebt ghy alle nachten dus gewoeld/
karel. **M**ijn Heer de liefdens ernst geen klautering gevoeld/
De hoope is zo zoet om g' nieten liefdens vruchten
Dat ik het zwaertst' verdriet int minste noot bezuchen.

Aernout. **W**el minner zijn wy hier nu voor dees tijd genackt.
karel, **O**p dat uw dienaer hy zyn Leouwoz gerackt.

Aernout. **W**aer is nu 'tlicht gy zepd.
Karel. **M**ijn Heer wy zullent binden /

Kust uwe hooghepd/Heer/hier onder deze lindent/
En still'kens zal ik gaen om zien of 't lichte verschijnt.

Aernout. **H**ier ik vertroeben zal / maer zo ghy niet en vijnd/
Wat raedt

Karel. **D**een Leouwoz in alles is voorzichtig/
De liefde maekt ons wijs/de doente is te wichtich/
Ik weet zy niet missen zal in't geen zy heeft beloof.

Aernout. **I**n waegschael staet hy die door twyffel niet geloofst.
karel, **G**helooft niet voor ghy' rziet/ Ik gae.

Aernout. **W**el gaet/ik wachte
In d' ondoorzicht' re tent des naere dypstre nachte.
Daer staet de klok.

karel, 'tis twaelf/ 'tis nu de rechte uur.

Aernout. **D**a nacht wat werkt ghy vreed' en onbedachte kuur.

karel, **M**ijn Heer ik zie her licht.

Aernout, waer karel. Karel. Heer daer hoven/
't Gordijn heeft zy terstont vant veuster eerst geschoben.

Aernout. **'t** Is nu eerst indder nacht ik heb 'twaelf nu getelt.

karel, **H**eur zorge met de klok zyn bepd op een gestelt.

Aernout. **N**och hoor ik niet 't gekes vant hondtzen als ghy zenden.

karel. **W**at nadert Heer/ geen spraek/wilt maer een wepmich bepdem.
Het kessertien zal haest zyn bootschap bassen upt.

De Musijk
speekt en
singt.

d' Hertock en Karel spreken zonder dat ment hoort.

Aernout. **W**at speelen hoor ik daer/ wat is dat spels beduyt/
karel. **'t** Zyn Edel luyden vant Hof mijns genaed'ge Heere/
Die upt beleefheids lusts mijn Leouwoz vereeren.

Aernout. **M**y dunkt ik hoor gekes/het spelen ons belet.

karel. **M**aer Heer zo't u g' lieft u een wepmich nader zet.

Op datmen zeker is dat wy het kessen hoorzen.

Aernout. **I**k hoor.

karel. **Z**o doe ik wegd' / en 't schynen liefdens woorden/
Ik hoor.

Gheyk

Gelyk of Leonardo heer Karelleuze geeft.

Aernout.
Karel.

Za watten argen list de rechte liefde heeft.
Dola mijn/Heer/het licht moet upt/het zonde snappen/
En mooglik al ons doente sprakeloos beklappen.

Aernout.
Karel.

Wel doet/het licht niet upt/hoe keeren wy dan weer?
Niet upt/mijn Heer/ik geef het schupken maer en keer.

Aernout.
Karel.

Hoe dat? ey laet my zien.
Ziet Heer nu isser licht/
En nu is 't licht ter vaert weer ganschlik upt ghezicht.

Aernout.
Karel

Wat werter al verziert.
't Is tijd ik van u schepde
Want d' Hertoginne zou te lang na my verbedden.

Aernout.
Karel.

Is nu de deure op? wijst my waer dat die staet.
Volght my/mijn Heer/op dat uw g'naed' niet misse gaet/
Ziet/open is de deur. Nu gae ik na mijn waerde.

Aernout.
Karel.

Enik vertoef.
Ik gae. Aernout, Maekt haest. Maer is op d'aerde
Behendiger belepdt noch hoor ik het ghespel/
't Is best ik midler tijd my op dees trappen stel/
Tot Karel weder comt/wie zoud doch kunnen weten
Dat d'Hertoch Aernout op de trappen heeft gezeten.

*d'Hertoch gaet binnen en de Musijk duurd
een lange poos.*

Karel.
Aernout.

Mijn Heer wat zegt ghy nu?
Nu ik 't gheloven moet.

Karel,
Aernout.

Nu ziet uw g'naede wat getrouwe liefde doet.
Den Hemel geeft u luk/ en zy u bedden hoeder.

Karel.
Aernout.

Mijn Heer? Aernout, Neen
Karel, neen maer noemnd my uw Broeder.

Karel,
Aernout.

Komt stelt uw instrument op dat wy g'raken wech.
Wel/Heer/bedint ghy niet waerachtich mijn gezeg-

Karel,
Aernout.

Waerachtich/geeft wat licht.
Neen/Heer/ik weet de wegen.
't Is wel gelooflik want het is uw daeg'lix plegen.

Binnen

Feliciano.

Da war'ge ziekt wat koozts steeds door mijn leden tref!
Zo dat de razing van 'sherts polse nimmer stilt
De herten stucht int top en doet de zinnen razen.
En sijkwel zedmen dat minn grillen vjse basen.
En zotte rochten zjn en liefde lichtik vlncht
Dyt 'thert des liebers hoe hertbekende hy zucht
Zo inzicht slechtlik trest het quackeloos beginsel/
En woertelt lichtlik upt de siebens zwachtels winzel/

Waer mijn hert blift geboepd/ bestrikt in liefds geweld /
 Hoe zeer de kracht mijns ziels mi tegens liefde stelt,
 Ha rusteloose hert/laes van mijn oogs verkiezen/
 Ha onbedachte vogen die't hert doen verliezen/
 Ha rechte kintse hert die openinge gaf
 Tot't innesluppen van de dooz-voos uwes graaf.
 Hoe lilt de tong van angst om't upten herts geboelen /
 Hoe meent Feliciaen's herts branden te verkoelen/
 Dooz redent verr' van daer/ want had de liefde te'en
 Meent ghy men binden zou goe lievers & laes niet een:
 't Verkiezen is een tocht ver' luyten redens spoozen/
 Dat vaek zy zelfs niet weet waer dooz zy heeft verkozen/
 Een herts be'weeging noemt zy't / slechts om heur verschoon/
 Want zel venstelt zy't vuyt in plaets van 't schoons' te toon.
 't Ghezicht al waer't gansch blind dat noemt zy lichte starren/
 De lippen van 't soop doen kiezinghe verwarren
 In woelende nae-haking/g'lyk of daer op bloos
 De cizelikste kleur van d'alder eelste roos.
 De stamelende tong die noemt zy lodder-lispen/
 't Scheel ziet verkiezing niet / noch kan't (laes) niet berispen/
 't Is al schoon wat zy kiest. ja 't zwerre grove haer/
 Aecht zy ghelyk oft gonde dradens ghuist' ring waer.
 Al waer de sprack belemmert / ja op na gansch stomme /
 Al waer't geliefde mank/gebochgelt / dwars en kromme/
 Al reuk heur azem gapl/ al waer zy vol gepzupl/
 Al waer zy moztich/voddich/kladdebellich vuyt/
 't Is schoon. wat passie is't? wat quillen ons verleydens
 Als wy het schoon en 't vuyt niet kunnen onderscheyden.
 Doch dit berisp in mijn verktes en plaetste niet /
 Want in vzon *Leonoor* is't al schoon wat men ziet.
 't Is al schoon wat in dees prinses den Hemel teelden/
 Waer dooz zy hert en ziel *Feliciaen* ontsteelden.
 Waer/lacp/onder 't schoon dat in me vzon besaet/
 Duingt wreedhe id in die gans mi hope vuchteloos laet.
 Mijn spreken zy beboert/ belacht mijn doerlak woenen/
 Zo dat zy niet een ja mijn beden wil verkenen.

S O N N E T.

Wy speelt zo op mijn tong dat dooz het stedich plegen/
 Het spreek lit is verwent/en d'azem geeft geen g'luyt/
 Als een verhette galmt die niet als / ap/ap/uyt/
 Dewyl de oogens tocht uyt vlieten 'shertens regen/
 En bloede tranens pars de zuchten dzingen tegen/
 De ap/de arme ap/ zo knellich dan besluyt/
 Dat/lacp/d'eene ap zo tegen d'ander stuyt/
 Dat al de apens zwaert de ziele overwegen.
 Is die *Pymp* uwo vermaek? raep't ghy hier in uwo vzeughde
 Gheen glozys't *Prinses* zyn minder te verwinnen.

Ik leg mijn wapens neer / ik geef u gaeg mijn jeughd /
 Of zwoort ghy Leonora niemant te beuinnen
 En daerom minner hebt dat liebe woord geleert /
 Dus qualik upten kint het woortien / ay / verkeert.

Waer hebt ghy liefd gestelt? zoud Lodewijk wel wezen
 Dat tegen feliciaen dees weerdheid is getesent
 En bapnst na vrouwen aert / die minner spreken upt
 Het heymelik gedacht dat in hun boesem krupt
 Wat raed / Feliciaen, om dit geheym te weten?
 Ik weet / wat raed? heur biecht - vaer is geheten /
 Heer Adolf / minne broeder / die zy veel vertrouwt /
 Dat ik in minnikly cled? en my zo veel verstaout /
 En geef my upt' vooz hem / aenueem een balsche baerde /
 Ghelyk Adolf / 'tmocht zyn zy my 'tsecretter verklaerde
 Of zy de Graue lieft / zo zoud ik zeker zyn
 Wat d'oorzaak is dat zy my doet dees hell'ge pijn.
 'tIs welbedacht / iut werk zal ik het vaerdich stellen
 Om eens bezyndt te zyn van dese nare quellen.
 Het kort beaerd is goed / zo quis ik geene tyd:
 Nu zal ik weten of ghy Leonora zyt /
 Bebapnst en of ghy lieft die ik weet u heminden.
 Die onderzoekt met blyt kan veel gehepms upt binden.

Dijner

Hertoch Aernout.

Nu ben ik zeker van al 'tgeen my Karel zeyden /
 En ook waerachtich d'uur die zy hem had bescheyden /
 'tSchijnt d'hemel uwe wil te zyn het zo gheschiet /
 En tegen uwe wil vermogen menschen niet.
 Dijn heylge raeds beslupt behoort ons lief te wesen /
 Die heubt'lik (opper-al) upt uwe beschik geseen /
 'tIs Aernout lief en waerd / gundt dat dees liebe twee
 Luksalich leben / geest hun boozspoet / heyl / en bzeel /
 Nu dat de lichaems 'tzaem dus echr'lik zyn vermengelt /
 Heer / hunliens herten ook dooz uwe machte strengelt /
 En maekt de willen een (altwetend' hooge Heer.)
 Dat heer verzaming strekt tot uwe lof en eer:
 Prudentie wat niens?

Prudentio.

Prudent. *Mijn Heer hier is gekomen*
 Een Poste bande Graef / 'k heb van hem aengenomen
 Om uwe genaed'ge Heer / zyn komst' te dienen an
 Aernout. *Zegt dat hy by my komt. ach dat my dese mgn*
 Diet onluk' bzenge ik bzeel.

Bode.

Bode. *Genaed'ge Dins en Heere /*
 Ik bzenge u ryding van uwe leger.

Aernout. *Waer is 't* Bode. *Diet heere /*

Gael

Graef Lodewijk marcheert / en op zijn hooft gestelt
Triumph kranzen als verwinner in het veld.
De koning is gevlucht / de fransen zijn geslagen /
Zijn hooge moed nu krimpt die hy trots heeft gedragen.
Graef Lodewijk die komt in alles victozieus /
Mijn tong niet macht ich is om zeggen hoe generous /
Manhartich en kloekmoedich hy hem heeft gequeten /
De fransen heeft hy upt Bourgomen gans gesmeten /
't Swaert heeft het al vernielt / hy hiel de oberhand /
Wv vpant zwichten most / bevyt is al uw land /
Dit is de blyde maar die ik u kom verkonden.

Aernout.

Ha hemel immer is in uwe macht bevonden
Dat ghy de herten stuurt / kracht / moed / en kloekheid geeft /
Om wederstaen het spits van dien die dultich sneeft /
En woystelt tegen veen. Borgoniens lof mach trachten
Te blyven gelauriert in eeuwige gedachten.
Ghy Bode welkom zijt. Bode. Geluckich ik my dacht
Te wesen dat ik / Heer / u deze tydning brochte.

Aernout.

Prudentios Prudent. Mijn Heer.

Aernout

Gheeft hem twee hondert Kroonen.

Bode.

Ik dank uw hoogheyt zeer.

Aernout.

Ghenoech dankt ik niet toonen

Kan aen den Hemel voor zijns gnadelik betuych /
Dies ik ootmoedlik / Heer / mijn herte t' uwaerts buych /
Met knechtelijcke danken dankbaerlijcke kniele
Door uw al-schikker-Heer vermits uw straffen velen
Op's konings yd'le waek / en Aernout ghy behoed
Zijn land en d' onderzaten in hun goed en bloed.
Verbzeed zy uwe lof.

Casandra.

Casandra Wel Hertoch in gebeden i

Aernout. Casandra steurt my niet / tis plicht / tis schuld / tis reeden

Ik knechtelijke kniel en buyghzaem dal ter aerd /
Mits d' hoogen Hemel heeft Borgonie dus bewaerd.

Casandra.

't Is reden dat ghy bid den Hemel wil vergeven
Ghy die straf waerdich is onrechtlik gunt het leven /
Wat zalt met karel zijn wat hebt ghy in uw zint

Aernout.

Casandra my verdriet ik u waekgierich bin /
Bezadicht / hout uw rust / laet my niet hem geworden.

Casandra

In plaetse dat ghy zoud meer tegens hem verherden
Zo slantwt uw toorn en waek.

Aernout. Casandra dat ghy wist

Zo vele als ik weet uw toorn waer gesist /
Ik zeg u karel is zo boos niet van gemoede
Als ghy hem waent te zijn.

Casandra

Den Hemel my behoede
Ik renich goed of deughd van hem verwachten zou /
Die god-bergeten droch en stelt.

Ghy

Aernout. Gy zyt een Vrouw/

En laet u passy gaen heer boven alle reden.

Casandra Gy ontziet Karel meer als alle mijn ghebeden/

Is/Hertoch/die de plicht die gy my schuldich zyt?

Is dit de liefde die gy aen uw Vrouw wilt toonen?

Is dit de weerliefd daer gy mijn liefd meed' wilt loonen?

Aernout. Om dat ik niet en doe het geen u waer behaeghlik?

Men doet niet al men mach / men doet het geen behoort.

Casandra Helaes/dat upt uw mond zou komen zulcken woord?

Aernout. Hoe zulken woord? Casandra Ja woord.

Aernout. Casandra houdt uw ruste/

Ik zeg u dat ik niet wil doen na uw luste/

Casandra Ik zeg u Karel is de man niet die gy meent.

Ik zweer 'twaer dat den hem el my geduld verleent/

Aernout. Kantsdeed my zeluen/ wat? wilt gy booz Karel spreken?

Casandra 'tbyr gelooft / 'kheb zulken waren teken

En blykt / waer dooz ik weet mijn oordeel niet en faelt/

En vast'lik g'loof dat Karel niet en heeft getaelt

Da u upt vleesche lust / zijn Liefde elders trachte.

Casandra En waer?

Aernout. Waer? moog'lik na mijn eygen bloed-gestachte.

Casandra En dit gelooft gy? Aernout. Ja'tk.

Casandra Waerom? Aernout. Om dat ik't weet.

Casandra Wel dits wat nieuws / van waer komt u doch dit bescheeds

Aernout. Van hem / en die hem liefdt.

Casandra Wel wien mach dit doch wesen?

Docht 'tzy wie't zy / zy heeft heur g'luck zeer hoogh geresent

Aernout. Die zulken sielt bemind / gy koppelt het wel booz.

Gy breekt beleeftheids Wet / Casandra gy behoort

Casandra G'lyk een Princes betaemt / die woorden te berzwijgen/

Gy doet mijn bloed in toozens hooghste herten stijgen/

Aernout. Veroozsaekt dat ik noch mijn zelfs aentast int laest.

Hoe nu? uw reen zyn r' zoeck / vermetelik gy raest/

Casandra Ik zeg u dat die vrou die Karel booz God trouden

Die mach in staet en bloed met u wel mate houden.

Casandra Gy trouden? Aernout. Trouden;

Casandra Trouden daer men niet van weet?

Aernout. Een Kercke-dienaer trouden heur en hielt secreet.

Casandra Mer wien'ik bid u zegt om mijn belang te stillen.

Aernout. Met eens dat gy niet gelooven en zult willen/

En 't is zes Jaer verleen. Casandra 'tIs wonder wat ik booz.

Casandra Waer wie is doch zyn vrouws? Aernout. Mijn suster Leonooz.

Casandra Uw suster Leonooz / de Hertogin van Kleef?

Aernout. Wel Hertoch meent gy dat ik dit gelooue geef?

Casandra Geloof of geen geloof / het is nochtans de waerheid.

Casandra En waer upt blykt u dat? waer bindt gy waerheids claeheid?

Aernout. Dermits hy heur besaep / g'lyk heur getroude man.
Casandra. Ik ver wonder hoe den Hei toty dit geloven kan.

Aernout. Om dat ik t'zelven zach.

Casandra. Hoe zach? *Aernout.* Na hy t' my zepden /
Heb ik den zelven nacht dooz karel my doen leyden.
Ter plaetse daer mijn suster hem doen had verwacht.

Casandra. Wat uure wast?

Aernout. Wat uurt omtrent de middel nacht.

Casandra. Hoe wist hy dat hy mochte vygelyk intreden.

Aernout. Het eerste teeken was dat t'licht was van beneden /
Het tweede wast t'gekef eens houtien dat zy heeft
Gheleert daer toe / waer dooz zy hem de leuze geeft /
Is dit niet blyk' genoeg om t'wysfel te verhinzen?
Noch isser meer blyk. *Casandra.* Wat?

Aernout. Sy hebben t'zaem twee kind'zen /
t'En is zes jaren oud / en t'ander is besteed
Ter min. op dat ghy voort nu ald onderking weet /
Het ouds is in mijn hof / Gimaldus / die wy dochten
Ter wees-kind was / en g'lyk een vondeling opzochten.
Denkt nu / Casandra / of ik wel geloven mach /
Mijn vrou in karel noyt de wulpsse luste zach.

Casandra. Heeft hy zo stout geweest int geen ghy my nu zepde /
En waerom zou hy ook u vrouwe niet ver leyden?
t'Is beyde even groot / meer oorzak gheeft u dat.
Om waek aen hem te zien als ghy te vozen had.
Maer karel heeft u w' heet / uw suster noch uw vrouwe /
Die mogen in uw hert geen liefdens plaetse houwen.
Werch met die schelmse boef / vaert in uw w'zeken voort.

Aernout. Casandra k wil niet dat ghy nu voort aen een woord
In zyn onreete sprecht / sprecht van hem als mijn broeder.

Casandra. Ghy zyt in karels boosheid d'ernigste op-voeder.

Aernout. O neen / maer d'echte staet wil ik zy uyt geboere
Nu opentlik met vracht.

Casandra. O hoe mijn hert beroert

Te hooren dese gril. wel hoe zult ghy dan maken /
Met Grave Lode wijk ghy kunt doch niet missaken
Het geen ghy hebt beloost / ik hoor hy heeft het veld
Behouden / en om heur in d'oorloch zich gestelt /
En zal dit zyn zyn loons t'zyn zeker wepnich reben.

Aernout. Casandra al het geen dat ik uw deelden mede /
Zo vande Graef als dat mijn suster is getrouwt /
Belast ik u ghy wel secretlik by u houdt /
Bekommet u gansch niet met Lod' wijk noch hun beyden /
Of by dees hand / ik zwoert / wy zullen qualik scheyden.
En eer ik meerder zeg is t' beter ik ver trek /
Dooz dat ik toozen tot de haesticheid ver wrek.

Sinnen.
Casandra

Cassandra.

Cassandra

Is Leonora vrou van Barel? 't schijnen dzomen/
So ben ik hoop' loos om tot waech te kunnen komen/
't Zp dooz mijn h loek beleyd/ het bapnsen is my best/
En g' lijkwel voel ik dat mijn roozn de waech a enhest/
En qualik heelen kan het geen ik hier geboele.
Ha/ hoe mijn herte raest/ hoe dat mijn zinnen woelen?
Ik zal 't op hem en heur/ en aen hun kind bestaen/
Eet dat ik in mijn waech volkomen ben voldaen.

Binnen.

Feliciaen in een munnikx kap.

feliciaen

Wie zoud in deese Kap Feliciano kennen?
In 't minke kan ik dan mijn goede saem niet schennen.
Ha/ liefd wat kunt ghy doen/ maer zo ghy zelfs Juphu
Derkeerden in een zwaen / Ja hy een hoe wou zyn/
En al de Goden kost in beesten doen verand' zen/
Wel waerom vrees ik dan in deese Kap te hand' len
Het vrouwe Leonora? zo zp vooz zelier houdt.
Ik vzoeder Adolf ben aen wien zp heur vertrou.
Ik gae na 't Hof.

Camilla.

Camilla

Wien daer? feliciaen. 't Is vziend/ 't is vziend/ doet open.
De moedicheid die doet gheloben dat mijn hope.
Niet vruchteloos zal zyn. *Deo gratias.* Camilla. Mijn Heer
Wats uw belieft? Feliciano. Is ook mijn vrouwe zeer
Verselschapt? Camilla. Neen.

feliciaen

Zegt haer ik heur ghenaed moet sprekien.

Camilla

Kan Pater my ook geben eenich ander teken?
Op dat zp weet wie 't is.

feliciaen

Zegt ik heur biecht-vaer ben.

Camilla

Ha/ Pater Adolf ghy? fel. Ik bent Cam. mijn Heer 'k nu kent/
Een wepnich toeft/ ik zalt mijn vrouwe aen gaen zegen.

feliciaen

Maer mijn gedachten niet die hier herburghen leggen.
't Is nu tyd dat ik al 't berstant gansch wercken laet/
En zet mijn weesen na een geestelike staet.
Weel bapnzing schuplter onder deese graeuwte Bleeeren.
Woch liefde zal my nu het bapnsen zelfs wel leeren.

Leonora.

leonora

Heer Adolf welkom is/ wat luk-ster schijneer heen

feliciaen

Ghy my bezoecht/ wats dit? en komt mijn Heer alleen?
Mijn mede vzoeder most in 't Hof na pers herwachien/
De tyd verdzoot my/ en bermits in mijn gedachten
Die vrouwe stedich staet/ g' lijk ook in mijn gebeens/
Zo kost ik laeten niet eens na uw Hof te treen/
Waer ik ben aengenaem.

Leonora

Zo is uw reherensp.

Feliciano Deo gratias, hoe ist doch met uw Excellenç?

Leonora. Zeer wel / God los/gezond/ik hoop mijn Heer is wel.

Felician. Deo gratias.

Leonoor, Als ik was laest in uwe cel.

Zo was mijn Heer/ noch zwak.

Feliciano God komt ons zo bezoeken/

Op dat wy ons gebeden meer en meer verkloeken/

En dankbaer burgen vooz zijn hooge majesteit/

Want inde mensch/ helaes/ verdurven Adam leyd/

Die geen weldaden acht vooz dat die zijn verlooren/

Wus zo bezoekt de Heer dien wien hy heeft verkooren/

Maer door wy dan verstaen na zuyv'zing van 'tgenoeft/

t'Geen Paulus zeydt/de goeden strekt het al tot goed.

Leonora. 'tIs/ Heer/ zeer wel ghezeydt.

Feliciano Maer zegt my doch/me vrouwe/

Zult ghy u noch dus lang in weed'wes state houtwenf

Hoe gaet het zegt my docht/wattisser niet op handt

Leonoor, Men Pater, want ik vind my wel in dese stant/

Gheruyt/ en wel genoecht.

Feliciano Die inde wereld leven

En kunnen nochtans hun daer toe niet wel begheben/

Aenlok'lik is het vleesch/ maer g'lyk ghy deugdzaam zyt/

Zo hoope ik dat ghy u mozt' en avont tyd

Met vperige gebeen de voort kunt ober vzenen/

Wozt weert u teghen 't vleesch ja zonder te gehenghen

d'Indzinge des boose geest/ die stedich ons bestrijdt/

Maer een godzalich hert geen oberwinning ljd.

Die gzaep gun u God / wy zelven niet vermogen /

Ja werden vaek verleyd door 't locken vande ooggen.

Leonora. Dat dunkt my/ Pater, vzeemd dat zo veel werkt 'tgezicht/

Feliciano De oorzake is wy tot de zonden neugen licht.

Leonora. Zou'toogh t'alleene zyn dat wy ons zelfs verliesen.

Feliciano 'tOogh is 't die zinlikheydt zeer rookloos doet verkiezen.

Leonora. Trekt dan door't oogh int hert de oorzp'ng vande zondt

Feliciano Ja zoo 'tgezicht het hert lustgierichlijcke vout.

Leonora. Zo is't dan niet alleen in't oogz verkiez gelegen.

Feliciano Niet zondicht het gezichte zoo't hert daer strjht steets tegett.

Leonoor. 'tMaet dan zyn vol gevaers die inde wereld zyn.

Feliciano Daerom sneed ik die af/en nam dees ozden mijn.

Leonoor. Om door het keur'ge oog hier niet verleyd te wesenf

Feliciano Me vrou/ uyt veel bezichts is veel bekoor geseen.

Leonoor. Zo ljd die minder strjdt die minste werd gevert.

Felician. Dats waer/want door 'tgezicht wert onse lust getercht.

Leonoor. Zo werd die meest bestre'en die inde wereldt leefde.

Felician. En daerom vindmen dat zy meest in zonden sneefden.

Leonoor. Maer daer geen anstryt is daer kan zyn geen verwin.

Feliciano Daer geen aenberchtig is daer is geen vrese in.

Leonoor. Verbsent die dan niet minst die gans leeft bupren vzesens
Feliciaen. Wel ja.

Leonoor. Zo woud' ik dan niet geestelijke wesen/
Maer zo ik inde midt van 'twereldse ghetwoel/
Mij ongequetst beschut/en onbeschadicht voel/
Zo dunkt mij is die krijch van aengenamer glozj /
Als die in rust en vreed verwarchten hun victozi.

Feliciaen. Houdt/pater, 't mij voorz goed/de vrouwen zijn wat vry.
Ghy b'hoest gansch geen verschoon/en namentlik met mij?
Ik weet de grond uws hert/ nochtans zo wilt ghy vapsen.

Leonoor. Hocpater, ik heb u vaek vertrouut al mijn gepapsen.

Feliciaen. Zo veel aengae't/me vrou/de zupv'ring uws gheuoed/
Maer tgeen een yder zepd waerachtich wesen moet.

Leonoor. Wats dat?

Feliciaen. Maer dat ghy met Graef Lodewijk zult huwen?
Wel waerom zou me vrouwe aen heur blecht daer schuw?
Te zeggen hoe dat staet? helaes/ ghy weet het gaet
Int minste mij niet aen/ doch zo u mynen raed
In pets kan nutbaer zijn/ daer toe ben ik gereede.

Leonoor. Waert zo/ mijn heer/ ik had het ober lang beleeden/
't Is 't minst daer ik om denk.

Feliciaen. Hy heeft u lang gebruidt/
En 't is een rijcker Heer/en waerom niet uwo tijd
Verloopt/me vrou/ Graef Lodewijk is veel waerdich/
Ik verwonder dat ghy in uwo weerlied niet zijt vaerdich/
Enchtelik verzaemt.

Leonoor. 't Zal nimmer Heer/ gesthien/
Want iken lief hem niet / 'k en mach hem ook niet zien/
Ik zweer u op mijn eer/ eer ik hem liefd zou draghen
Ik had liever dat dees oogentzonne licht nopt zagen.

Feliciaen. Is 't mogelijk me vrou en liefst ghy niemant dan?
Wien liefst ghy? zegt het mij.
Alleen mijn lieve man.

Leonoor. Lepdt die noch in uwo hert?
En daer zal hy ook bliuen.

Feliciaen. De dooden men vergeet/ dit moet ghy uyt u dzyben.
Leonoor. Zoud ik vergeten hem zoo lieben waerden heldt?
Feliciaen. Ik verwonder dat/me vrou/heur hier noch mede quelt?
Deel jaren is't verleen/ ghy mooght daer niet van spreken.

Feliciaen. Veel eer/mijn Heere/zou 't hert uyt deez boesem vzeken.
Leonoor. Me vrou/niet meer ik bidde houd mij doch voorz goed.
Ik dus vrymoedich was.

Leonoor. Ik weet dat mijn heer het doet!
Met goede mening / maer ik nimmermeer zal trouwen
Een ander als ik heb/ maer in mijn herre houwen
't Beeld van die waerden man.

Feliciaen. 't Schijnt Godt 't zo heeft voozien /

leonoor Nochtans en wreturen niet wat datter mach gheschieden.
De Hemel ons beheert / wy moeten door zijn willen
Gatmoed'lik onse wil en neyging vaerdich stillen.
reliciano Daer is t' / me vrou / getrest / waer mede ik ook s'chep /
En u w voorbidder blijf.

leonoor God zy in u gelep.

Binnen.

reliciaen Deo gratias. hoe nu / hoe zal ik 't nu aen legghen
Ist waer tgeen zy my zepd / gheloof ik al heur zeggen /
Zo vrees ik Lod' wijk niet / 'tis wel waer dat zy zweet /
Dat heur herte tot gheen ander liefde keert /
Als vechte man zy had / maer dit zijn vrouwens klacht en
Gelyk de wuide gieren / wieren vrouws gedachten.
Daer komt de Hertoch dies is 't beste dat ik gae /
Eer hy my ken / op dat ik zelfs my niet beera.

Binnen.

Hertoch Aernout.

acrnout. Graef Ludowijk die komt hoe stel ik het nu aen
Want hy op myn beloften twijffeloos zal staen /
En immer hau't niet zijn te trouwen Leonore /
Dermit zy niet en was voor Lode wijk gebooren /
Doch reden kunnen veel / de nood die breekt de wet /
't Doornemen is nu hem door karel gansch helet /
Ik hoor de Graef / hy komt. 't is best ik hem ghemoete.

Lodewijk

lodewijk Heer laet my buigen aen u w Princelijke voeten /
Ik bzing triumph' mede / vicroz is verrecht /
De fransen zijn vernield / t'voornemen heurs gebeche
Heeft desen arm geteint / zy blyden al verflaghen /
't Weld grimmelde van do on / 't was noyt in onse daghen
Ghezien hoe Gode heeft ons wonderlik behoed /
De vband toonden 'thoof / vier duyzent man te voet /
Dijf hondert paerden broghe hy om de slach te geben /
Maer al de zpien hebben daer gelaten 't leuen /
Ewer hondert van de uwe d' ander bzing ik mede /
Markt nu met Wankryk voort een vordelike vreed /
De koning is getrost / lang mach u w stand'aert zwapen /
Deel iaren d' Hertoch leeft.

acrnout. God heeft u willen layen /
't Schijnt dese boezem z'weld van bzinghde nu ik hoor
Van u / Heer Graue / dat het Wankryk al verloor /
Heer Graef ghy welkom zijt. hy d' Hemel ik u zweere
Zo lang mijn azem leeft zal ik u Graue eeren /
En cieren u toe hoof met kraussen gelauriert /
Nu ghy het leger zo voorzichtig hebt bestiert
Dat Wankryk dupken moest zyn opgeblasen hoofde /
't Geen geen nabuerich Wyls doch immer en geloofde /
Dorgome s'cheen te zwah / 't was al vol angst en vrees /
Maer door u Graue al de gloz' weert optrees /

t Gedenken

Gedennen nimmer zal uyt mijn geheugh mis bluchten/
 En utwen name zal ik d'zingen tot de lichte/
 Ja tot de wolken deur/ want ghy de opperst zyt
 Van ons boozgaende eeuw/en d'ewige onzes rijd.
 Uw name zal in stael booz eeuwich zyn geschreven /
 Op dat Graef Lodewijk noch in zyn graf mach leven/
 Ende zullen uyt zyn naem die ober d'wereldt klinkt /
 Op dat uw lof en eer gelijk de polen blinkt.
 d'Antipodes die zullen uw naem op heur tongen
 Van dragen g'lyk die hier by ons zal zyn gezongen
 In koozen onses herten/mits ghy hebt aendaert
 Het upgegevoerde werk/ tgeen onze staet bevaert:
 Bewaren zullen onze kinderen kints kind'ren/
 Dat ghy Dankryk verwondt als zy ons wilde hind'ren.
 Lang leve Lodewijk/ en nimmer rijd verste
 De dank/ vermits dat ghy/ stoutmoed'ge Grave zyt/
 De hoeder van het Hertochdom en onse erven/
 d'Herkenning nimmer zal in onse herte sterben.
 Noch eens 'k u welkom bied. Lodewijk De glozr Heere/ is

Aernout

Zo aenghename niet gelijk ik ben gewis
 Dat my niet missen kan vrou Leonora echt'lyk/
 Mits dood mijn daden ik heur heb gewoimen recht'lik.

Lodewijk

Ik heb zo veel gedaen als immer ik vermocht/
 Geen arbent ook gespaert en middelen gezocht/
 Om myne Suster tot uw liefde te verwinnen/
 Van zy/helact/zweert dat z' u niet kan beminnen.
 Waer is mijn glozr nu? ha narren zo verzaecht/
 Waeromme heb ik dan uw Graven's bloed gewaecht?
 Mijn leven niet geacht om d'eerst int veldt te wesen/
 Vertrouwend' dat mijn luk zo hoog zou zyn gerefen/
 Mits Leonoraes liefd (dat gear'ge Prince meer
 Mijn overtreffen cost in byallinge van d'eer)
 Dooz't g'nieten van die schoon. waer zyt ghy nu wantrouwt.
 Niet lange zal dir ris mijn Grave hert behouwen.
 Dees arme die verstoech zo men'gen fransen held/
 Werdt nu tyramelik als scherp-rechter gestelt.
 Uw g'nade blyft/ ik gae. binnen.

Aernout.

Heer Grave wilt verbeypen/
 Graef Lodewijk/hy raest/ 't schijnt hert en ziele seheyden.
 Dyt'tredelicke kooz/op me/ helact/ wat raedt
 De haren rypen my/ mijn hertens polse staet /
 Mits dat hy reden heeft volk omen sen zyn ypde/
 Doch alle werelds doent list dooz't beloop des tyde.

Cassandra.

Cassandra Myn Heer/hoe d'is versteurt? wat isser een'ge misst
 Aernout. 't Schijnt dat de sterren/ zon/ en maen myn regen is.

Pedaerde

- Bedaerd / u'tw suster komte.
 Leonora Heer broeder / zo ik hoorde
 't Geluk'lik overwin in D'ankrijck daed' Ik hoorde
 Het susterlike hert om wenschen u geluk/
 Geluk/Heer broeder/int manhaftelike stuk.
 Aernout. Ik dank u zuster. 'k moet om oozaek die ik vinne
 Vertrecken/ blijft ghy hier by mijn vrou d' Hertoginne.
 Leonora Vrou suster/ hoe verblijd ik mijne hert bevon/
 Verstaende dat de Graef de oberhande won
 D'wg byands.
 Casandra t'Is ook veel / u'tw broeder zo verbliden
 Dat ik hem noyt zo zach in alle dese tyden
 D'wyl ik zijn vrouwe was / vermits al onse staet
 Bestond in dese nacht.
 Leonora Maer alle vzeugd eyscht maet/
 De wyse plegen steets in alles maet te houtwen/
 In boozspoet niet te bly/ in ramp niet te veel rouwen.
 Casandra Wel laet ons vrolijk zyn want 'tis nu al in vzeughd.
 Leonora Vermits Bozgome is door dit geluk verheughd.
 Casandra Ik bid u Suster zit.
 Leonora Na me vrou is ghezeten.
 Casandra Wat zullen wy nu doen om ons tijd te vergetent
 Hela.
 Camilla. Me vrou.
 Casandra Waer zyn de nieuwe Musiciens?
 Camilla Beneden inde zael. Casandra. Gaet zegt al dese liens
 Verzamen/ en hun instrumenten g'lyklik stellen/
 En midler tijt zal ik u vzy wat nieuws vertellen.
 Leonora Wat is't me vrou?
 Casandra Wat vzeemds of immer acht ik't zo/
 Of't kan wel zyn om dat ik het huijliens verbo/
 Ons Silla is gehuwet.
 Leonoor Met wien doch?
 Casandra. Met Philips Seger.
 Leonoor Waer zynses?
 Casandra Zijn nu hier/ maer waren beyd' int leger.
 Leonoor Wat ongelijk partuur / zy is van goeden hups.
 Casandra En schoon. Leonora. Jong.
 Casandra frap. Leonora. En rijk.
 Casandra En hy heeft niet een kruys.
 Leonoor Dupl/huy/en oud/ nochtans heeft zy het durven wagen.
 Casandra Het schijnt dat pder moet zyn eygen pakcken dragen.
 My dunkt dat al de liens die huywen ond' r' hun staet /
 Schijnt dat zy zyn verzet/ oneerlijk/ boos/en quaed/
 Misdoen hun zelven niet alleen maer all' de heuren/
 Dat Silla my bestond ik zoud haer wel verscheuren.
 Leonoor Neen suster alle echt in d' Hemel is gemacht/

En wat de Hemel doet en mach niet zyn gelaecte.
 Casandra Ik kan dat niet verstaen.
 Camilla De Musyie is gerede.
 Casandra En zynse bobent
 Camilla Neen/ me vrou. Casandra. Waer dan? Camilla Beneden.
 Casand. Gaet bzingt se waer ghy zyt/ t'zou anders ons verbeelen.
 Camilla bzingt een kaert.
 Leonoor Begeert me vrou te speelen
 Casandra Zoot/ suster/ u beliest.
 Leonora. Al wat me vrou gebiet.
 Casandra Te wesen zonder oeffeninge is verdziet.
 Camilla. Hier is de kaert/ me vrou.
 Casandra Wien van ons bepd' zal geben?
 Leonoor. Die t' hooghste heeft.
 Casandra Du neemt/ doch 'k zal se eerst afheben.
 Leonoor. Neemt af/ wat ist?
 Casandra Een knecht.
 Leonoor Wel die en voeghd u niet.
 Casandra Wat is me vrouwens blads
 't Is meer. Leonoor. Wat is't. Casandra. Beziet.
 Een koning/ goed geluk/ want die zou my best voegen?
 Leonoor. En ik me vrouwe wil my met de knecht genoegen.
 Casandra Dats troef nu speelt.
 Leonoor. Daer' stroef/ me vrouwe/ dat haeld ghy:
 Casandra Troef op. Leonoor Zo trots?
 Casandra Speelt troef.
 Leonoor. Dat meen ik is booz my.
 Casandra De koningint is waer/ die moet de knaep t' hups halen.
 Ten past mijn suster niet.
 Leonoor. Wel wilt ghy daer op smalen?
 Casandra Ik spreek maer by exempel dat het u niet past
 De Hertogin een knecht te nemen tot heur last.
 Leonoor. Wel nu me vrou speeldt boozt.

Zy spelen sonder spreken.

Leonora. De vrouwe ik win vijf spel.
 Casandra Hoe veel zal pder kostent
 Leonoor Neen/ suster/ die verliest dat inmer zeggen moeste.
 Casandra Twee kroonen pder spel.
 Leonoor Verliest mijn suster thien.
 Casandra Thien kroonen schuldich ben maer int epud zal men zien
 Wie dat verliest oft windt/ al is't geluk u gunstich/
 t' Beginsel schynt wel goed. maer suster/ ghy zot kunstich
 In't spel/en arger speelt als ik/ maer daerom zal
 t' Geluk my helpen op dat ghy het windt niet al
 Daerwe wensch/ daerom wilt u zo niet verheffen.

- Al kan uw hondken ter middel machte heffen/
 Om dat uw vuple lust mach hebben heur begeert/
 Zo veel lust niet gemet als ghy u zelfs onteert.
- Leonoor. Dit's buyten ons pzoopoost/doech u belieft te spreken
 Par uw genadens lust/ uw passie moet uytbreken/
 Doch wat is 't dat me vrou wil zeggen van de hond?
- Casandra. Die heft/die geeft de leus/als 't tyd is/en terstent
 Ciert Venus heure pzuuk/en Leonoor is vaerdich.
- Leonoor. Ik versta uw meening niet/'ten is geen antwoord waerdich/
 Dermits ik t niet begryp / ik bid u zuster speelt.
- Casandra. Wel geeft. Leonora, Ziet daer.
- Casandra. Wats troef i dees blad'ren zijn misdeelt/
 Want my gebreekt een blad/ uw zinnemens die wand'len.
- Leonoor. Mits uw genade tracht pers duysterlik te hand'len/
 Dat my gausch overtreft.
- Casandra. Om dat ghy't niet verstaet/
 Delatp/arme wicht.
- Leonoor. Ik bid/ me vrouwe/laet
 Ons spreken van het spel.
- Casandra. Nu heb ik dyp ghevoonnen.
 Zo blyvender noch twee.
- Leonoor. Endat is gelt gevoonnen.
- Casandra. Nu gheeft. Leonoor. Dat's vier.
- Casandra. Getelt/ziet suster/ nu speelt troef.
- Leonora. Ik en hebber geen. Wats daer.
- Casandra. Wat is't ho ho/een boef/
 Een knecht/ of kamerling?
- Leonoor. Om uwe lust te stillen/
 Had hy niet met voorzicht ontwozstelt uwe wille/
 Zo dat de knecht meer eer als ghy Casandra had/
 Is dat niet recht getreft me vrou verstaet ghy dat?
- Casandra. Uw zinnemens zijn t'zoek.
- Leonoor. Om dat ik u kan treffen/
 Beweegt my niet of k'zal't een toone hooger heffen.
- Casandra. Neen/ neen/ leert ghy u handt.
- Leonoor. En teint ghy hooze lust.
- Casandra. En bzengt ghy r'licht beneen. *Casandra bimen.*
- Leonora. 't Is best ghy hout uw rust.
 Ha valschen karel/ nu bemerk ik uwe hoofheyt.
 Ha Leonoor/ helaes/ dit herst gedaen zijn loofheyt.
 Benevelt Hemels tent/ verduystert hooge zon/
 Nu Leonoor/ helaes/in die mans boesem don
 Een wispeltuin'ge aert. Ik heb u gelieft zis jaren //
 Twee vuchten van die lichaem uwe reeling waren.
 En met de Herrogin ghy nu uw lusten pleegt/
 Ha karel zo ghy myne trouwheid overweegt/
 En dat ghy zyt een man zo moet het u beschamen/

65

Dat pemaent Karel u een man hoost zonde namen.
Mijn juster is bewijst dooz u al ons secreteet/
Want niemant/ laes/ als ghy van onze doente weet/
Zy weet het van hondt en alles/ dus mijn eere
Geneticht is. by d' Hemel ik u/ Karel/ zweere
Dat zo my wzaek gezeekt van dit ontrecht en suert/
Ik zelfs my wzeeke aen my ober tronwe hert.

binnen

VIERDE BEDRIEF.

Lodewijk.

Da sterren in wat nur was Lodewijk gebooren t
Heeft uw voorzicht my tot dees slaverny verkoozent
't Afgunstichst ongeluk/ in alles zo misdeelt/
Dat alle hoop van luk ghy sterren my ontsteelt:
Ontsteelt/ ja steelt/ helaes 'tgeen ik zo zeker achten/
Mijn Leonora die int diepste mijns gedachten
Geplaerst was/ en dees arm recht vaerdelike won/
Ik nu/ op me/ vervreemd van al mijn hopen von.
Bloed/ goed/ saem/ eer/ en al 'kom heur in waeg-schael stelden/
En d'uurcn van weerkomst ik met minuten telden/
En nu in een minuit verwurght ghy hert en ziel.
Ha wreedste ongeluk mij wreedste ober viel.
Is Leonora d'jn bozt verher t in diamante
Wilt ghy goddinne ik een zuik zend' / als gezante
Dan dit misdeelde herten melder mynes doods
Wilt ghy versteende vron ik dese bozt ontbloom
Dan 't vleeschelik gewap' op dat ghy moogt bevinden
Daer in uw lieve beeld/ dat Lodewijk bevinden
Gelyk het heyl z'ns ziel. zo/ schoon/ u dat genoeght/
Dw Lodewijk zich graeg tot vaerdich sterben voeght.
Maer/ Engel deses eeuw/ zo uw Graef- slaef moet sterben/
Helaes/ z'n arme geest zal eeuwichlyke zwerben
In d'omring uwes zelfs/ met naer en droef geschal/
Om dat hy met genoot z'n vrengh/ z'n opper-al/
Z'n wereldsche triumph ha/ Leonora/ de reden
Beschamen zich/ mits 't schoon verzeld is met een wrede
Verachtelike hoon. kan in uw lieve bozt/
Daer nest len zou de liefd/ een strenge bitter bozt!
Ghond- pziech z'n gedzongen/ moordende mijn leven-
Doch ist uw wil goddint 'k zalt u gelaten geben.
Ha Lodewijk/ waer is 't manhaftige gemoeds
Daerom weend uw gezicht t hebt ghy u goed en bloed
In waegschael eens gestelt om Leonora te winnen/
Wat schrikke ghy nu om ook te derben uwe zinnen/
Gherufter zult ghy z'n als ghy 't verstant zyt quijt/

Want dooz 'tgeboel/helaes? ghy deese knaging ljd.

Casandra.

Casandra
Iodew.

Hoedus? Heer Graef/ dus d'zoef?
'k heb reet genaed'ge D'zou.

Wie zou geloben dat mijn Leonora zou

Casandra

Dus wzedelik verschulden d'liefd' die ik heur d'zage?
'k Gheboel/ Helaep/ zeer de oorz'zong uwes kilaegen/
Mits ik weet dat ghy 't oozloch moedich hebt aenbaert/
En uw verdiensten meer als Leonora zijn waerd.

Iodew.

Princesse/ als ik denck zy my dus gaet berachten/
En misse' rgeen ik van heur twijffeloos berwachten/
Ja zonder reden/want mijn afkomst is zo goed/
Mijn oorz'zong is zo eel als Leonoras bloed/
Mijn hert/ me D'zouwe/ barst/ten is niet om verdzagen/
Want in Bazgonie noyt men diergelijke zaeghen.
Op me? wat wzedde ster de Graue overbalt/
Dits d'oorzaeck dat ghy my in dit wantrou gestalt
Dus bindt/ genaed'ge h'zouw/ 't schijnt deese haeren tpsen/
Mits s' hertens razerny hun dul gewoel bewpsen.

Casandra

Zacht/ Heer/ doet u verstandt
Dooz mis' trou niet te kort/ 'twaer uw geslachten schandt/
Uloekmoedicheid behoort de Graue te heb'zuycken/
Laet uw vernuft niet onder uw wantrouw d'uyken.

Iodew.

Casandra

Ik zwemme teghens stroom.
Om dat ik de waerom weet ik/ Heer/ by u hoorn/
En wilt ghy mynen raed gans volgen/ en mijn zeggen
Wel nemen/ als van een die gaerne zou beleggen
Ghy tot hermeten quaemt/ zo zal ik u 't secreet
Ontdecken/ want de grondt ghy/ laep/ niet en weet.
't Schijnt dat den Hertoch sust/ en dat hy heeft verloozert
Geheugenis van 't bloed daer hy is uyt geboozert.
'k Weet ghy verwond'zen zult als ghy 't stuk zult verstaen.

Iodew.

Mijn D'zou wat is? ik bids ghy ziet hoe ik belaeu.
Den met een pslik quaet. *Casandra.* Den Hertoch die moet weesen
Verobert. *Iodewyck.* Hoeme D'zou?

Casandra

Zijn liefde is geresen/
In 'thooghste top/ op een diet minste niet verdient.

Iodew.

Iodew.

Op wien? *Casandra.* Op Karel.

Karel? *Casan.* Karel is/ wy zien/
Bespeurent dagheliks dat hy hem meent te trouwen.
Met uwe Leonora/ 'twelk d' Hertoch zal beroutwen/
En Leonora hem lieft/ dits dat uw hoop belet.

Iodew.

Is Karels luk zo hoogh in opper luk gezet?
Hy Hertoch wilt ghy uwe zuster zo verhozen?
Wilt ghy heur glorijs lof in zulken laaghte stozen?
Dw dien aer uwe knecht verdient die nu veel meer

Als Lodekijk d'ophouder van u'tw land en eer.
 Op d' Hemel eer ik zie ghy Karel heur zult gheben
 Dees strengen arme zal benemen hem zijn leben.
 Casandra Dat is de middel/Heer/helpt Karel aen een zy/
 Vernieldt de sielt die doozack is/mijn Heer/dat ghy
 Uw Leonora mist. lodew. Ik zweer het zal gheschieden
 Ik heb twee soldaten/ 'tzijn de alder stoutste lieden
 Die ik in 't Leger had/en om my zullen doen
 Al wat ik hun gebied. Casan. Heer Gzaef/ghy moet u spor
 En geene tyd berliest.maer houd mijn raed berholen/
 Ik spreek als uw Bzindin/en quam daerom gestolen/
 En niemant in het Hof van mijne komste weet.
 lodew. Me vrou ghy toont uw gunst dooz 't'hemelick beled/
 Casandra En eer de zonne zet/ik zweert/zal Karel sterben.
 lodewyk Heer Gzaef vaert wel. Binnen.
 Daert wel genaed' ghe vroude.

Dienaer.

Dienaer Wat is mijn Heers beliest? lodew. Zegt Lambrecht en Casou
 Hier komen dus terstont. Is dit d' doozack nighs quellen? Dienaer
 Zo moet men badelick' 'thooz neem in 't werck gaen stellen. binnens
 Wat zal een slechten bloed beletten mijn verlang?
 En zal een grabe zijn in soztupns domme dwang?
 Een Karel/sterben zult ghy eer de zon zal zetten.
 Wat hetten:mijnes bloed?zal d' Echo my beletten?
 Het graefelick booz neem dat reden wel bedencht.
 Wat dencken?kan mijn eer hier in pers zijn gekrencht?
 Wat krenk ik Echo?niet/'zal blijven wel berholen.
 Ghy dolen zeggen wilt/zal Le'nooz zijn gestolen?
 Gestolen Echo? Een/h daer op een zwaerde Wet.
 Wet:princen hebben geen. Wat wort my dat belet?
 Wel:war booz belet' ghy zeggen wil 't'gemoede.
 't'Gemoede dat' s bezyd booz 'stozten zynes bloede.
 Het bloed gheraecht my niet/'tis maer dooz my beleydt
 't'Is waer ik leyde aen maer dat heeft zijn beschepdt.
 Wat'sichepden ik niet zal van't geen ik heb in handen
 Daer kom van watter wil/al waert schoon in bloed'schande.

Echo.
 hertent.
 letten.
 dencht.
 krencht.
 dolen.
 stolen.
 Wet.
 belet.
 't'gemoede.
 bloede.
 leydt.
 schepdt.

Dienaer.

Dienaer Lambrecht en Casou/Heer/zijn bepd' byder hand.
 lodew. Wel laetje komen in.
 Ik Derrou geen bloed berwant/
 Waer vzeemden die gelijck recht reutic'loose menschen
 Betrachten al te doea het geen mijn hert mach wenschen.
 Lambrecht. Casou.

lambr. Wat g' lieft ons Generael. lodew. Hier' s niemant die ik hem
 Wiens trouw so zeker is g'lyk ik van d'uwe ven/
 3

Der:

Casou. Verzekert u mijn Heer.
 Casou. Wy beyden zijn gereed.
 Lodewijk Hier is een die my heeft een grooten trots gedaen /
 En rgaet mijn eer / mijn faem / ja mijn geslachte aen /
 Ghezwozen is zijn dood / op u wil ik vertrouwen /
 En weet dat ghy de daed secreet zult kunnen houwen.
 't Is een van 's Hertochs hof.
 Casou. 't Is / Heere / wie het is.
 Lambre Hy sterben zal / ik zweert. Lodewijk. Ende ghy zult beyde my
 Verbinden dat ik zal uw bepd tot state ryzen.
 Casou. Mijn Heer wy zullent doen.
 Lambre. En trouwen dienst betwysen.
 Lodewijk Twee hondert kroonen zult ghy oder hebben vooz
 De dood. Casou. Hy sterben zal.
 Lambre. Hy zal / veel eerder ik verlooz
 My zelven eer die sielt behouden zonde 't leven.
 Lodewijk Wel daer op zult ghy bepd my d'hand op trouheid geven.
 Casou. Ghy Karel bepd wel kent / des Hertogs kamerling.
 Lambre. Zeer wel mijn Heer.
 Lodewijk. It die hoe die is veel te g'ring
 Om in uw eer / mijn Heer / int minste pets te spreken.
 Lodewijk. Wat kleeren draeght hy meest / geest ons / Heer / eenich teken.
 Een mantel vol fluweel / een pluymken op zijn hoed /
 Wol reppers veeren / met een peerlen band. Casou. Dien bloedt
 Lambre. Mijn Heer / acht hem vooz dood.
 Dit lemmet zal hem treffen /
 Dat Karel bande aerd' zijn hooft niet op zal heffen.
 Lodewijk. Wel neemt hem waer / en doet 't geen ghy my hebt beloofst.
 Casou. Mijn Heer / wy gaen.
 Lodewijk. Met moed / en hem het leven rooft.
 Lambre. Terstont zal 't ook gheschien.
 Lodewijk. En dat ghy 't houdt secrete.
 Casou. Van onse doent / mijn Heer / zal geene mensche wooten.
 Lodewijk. Maer neemt hem waer alleen op dat u niemand ziet /
 Zo hebt ghy gheen ghebaer.
 Lambre. Mijn Heer en zorght dat niet.
 Casou. Wy zulle wachtē op de plaets daer niemant wandelt. bey al binnen.
 Lodewijk. Siet toe dat ghy uw doent voorzichtigtelike handelt.

Leonora, Karel.

Karel. Mijn waerde Leonoor / verhoort my laet my zeggen.
 Leonoor. D'hooren vyfste sielt's waer in verhozen leggen
 De boofte doenten die opt vrouwe is ghemoet /
 Kerloos / meenedich / valsch.
 Karel. Ik zweert / me vrou / ghy doet
 D'zelven veel te kort / my niet te willen hooren.
 Leonora. Dooz uw ondank' re guyt is al mijn eer verlozen /

D' hoozen vuylen droch? 'k ver bloek de eerste stond' /
Ik u opt heb ghehoort/ ha logentalige mond.

Karel.

Vp in pine zalicheid ik noyt de Hertoginne
Dan u int minste sprak.

Leonoor

't Is uwe wulpe minne
Die t noch missaken wil.

Karel.

Ik zweert u Leonoor.

Leonora.

Ghy beuselt loosen drog/ ghy turk/ tpran/ ghy mooz.

Karel.

Wou Leonoor bedaert.

Leonoor.

Wat spreekt ghy van bedaren?
Weel liever trok ik uyt dees ongeluckige haren/
Ha God. Karel. Mijn lief.

Leonoor

Ghy dies. Karel. Mijn hert.

Leonoor

Ghy droch/ ghy fielt/
't Is wonder dat mijn toozen 't herte niet vernield/
En zelven my vermoord' als een wantrouwich teken.

Karel.

Mijn Engel/ Leonoor/ wilt doch uw toozen bzeken/
Bezadicht/ hoort mijn reen.

Leonora

Na anders ik niet haek/
Als op uw eppen bloed te hebben mpne wzaek.

Karel.

Mijn lief.

Leonoor

Ja met dees hand zal ik my zels vermoorden/
En eerst uw eppen kind/ 'twreedt dat men immer hoorzen/
Ik zweer't Gzmalbus van mijn handen sterben zal.

Karel.

Mijn Engel/ lief/ Leonoor. Onluckiger toeval binnen.
Gheen mensch opt oberquam als 't geen my komt bezoeken /
Het onluk dzinghet my op/ helacs/ in alle hoeken/
Doch die is 't grootste dat my immer is gemoet :
'k Werlies de liefd' mijns liefs/ en dzeppht my aen myn bloed/
En in onrechte wzaek als wzeende onschuldich.

Het raedzaemst' dat ik oordeel is te zyn geduldich:
Gheduldichend vermach zomtijds meer als de re' en.

'k verdzaech mijn Leonoor/ mits zp/ helacs/ alleen
Derzeld met toozen is / die reden doet verdruyft ren/
Dit is de oorzack dat zp niet heeft willen luyt ren

Na alle mijn gebeen/ maer na 't geen heur voorbeeldt
Ghelijk of mijn ontrouwe heur e erre steelt:

Zo is 't niet heur schuld. Want had zp myne zeggen.
Alleenlik maer gelieft in na-bedenk te leggen/
Heur toozen had gelist dooz rechrelik bescheyd/
Dus in bedaeerde zin de redens binding leyd/
En waer de reden heerscht de toozen haest moet dnyken/
Maer als de toozen bzald gheen reden wy gebuyken.

't Ghebruyk van reden inde maticheyd bestaet/
Want waer onmate is geen re' en men toe en laet/
Dermits het heete bloed zo vierichlike pzeutelt/
Dat sinenschs verstant verdoold gelijk een dwaes die reutelt.

Dus

Dus werdt de wijste man door haesticheit een kind/
 Waerom i vermits de reen door t heete bloed verblind.
 Wel hoe zijn reden blind neen/ maer die die behozen
 In reden rijk te zijn door t redelik vernist /
 t Schijnt vaken dat de toozens walmt de reen versuft/
 En bulderen ter vaert door d'wang van groote het ten/
 Zo datmen alle reden aen de zyd' gaet zerten.
 Ha maticheit goddin / hoe gaet men u verkrachten/
 Helacs/ waer ghy niet zijt valt reden in onmacht:
 In vrouwen aldermeest . door voorbeelt die zy heeft/
 En jalousie die huer herte plaerse geeft /
 Gelooft zy fluky ter vaert dat ik heur en my liefde
 Ondekt heb d' Hertogin . doch nu het heur liefde
 Te dencken dat ik zou dus hebben slood betoont
 d' Endankbaerheid/ en zo heur zes jaers liefde geloont /
 Zal daerom Karels hert heur minder liefde draghen
 Van een/ blyft ghy stant-vast/ nae't duyfter volgt het daghen
 t Zijn arme her' nen die zijn vziends sael niet verstoont/
 Want daer in hy zijn saele met zijn vztend betoont.
 Hoe veel meer moet ik dan van Leonoor verdragen/
 Die eere/ saem en al om my heeft dur ven wagon.
 Ik vergeeft u/ waerdste vrou/ helacs/ ten is geen mis/
 Want vastlik ghy gelooft / hoe het niet moog' lyk is
 De Hertoginne spreekt van t kessen uwes honde:
 Maer ghy weet niet dat ik aen d' Hertoch heb ontbonden
 t Secretet van al ons doent/ op hand trou die hy deed
 Hy t by hem houden zou/ dan lacp/ t mynder leed/
 t Schijnt hy t aen d' Hertogin volkomen openbaerde/
 En die upt spijt op my t u dadelik verklaerde.
 Hier is t/ dit is t/ en anders nimmer ghy bevindt/
 Een slechten man het is die zijn secretet gezint
 Zijn vrouwe openbaert . de sterren zijn my tegen/
 Maer Hemel gund/ ik bid/ geeft uwe heyl' ge zegen/
 Dat Leonoor upt wzaek mijn kind' zen niet misdoet.
 O God het schijnt ik voel een hup v'ring in mijn bloed/
 Gelyk of nu mijn kind waer gansch in doods ge baren/
 Dw gh'nade hoop ik zal t onnoof le wicht bewaren.
 Nochtas ist best ik gae na mijn Grimaldus zien /
 Op datter door de wzaek geen zonde mach geschien.

Fincken.

Vertooning hoe Casandra Grimaldus zijn armen bindt.

Karel.

O God ik en vind hem niet / dit doet my angstich vreesen
 Dat hy in handen van vrou Leonoor moet wezen/
 Int Hof en is hy niet/ ik weet niet waer ik loop/
 Int lauren bosch ik zoek Grimaldus / en verhoop
 Ik mijn kind binden zal/ ach hemel wilt beletten,

Zijn

Zijn moeder heure wraek int werk niet en mach zetten. binnen. 71
Vertooning waer Casandra Grimaldus ghebonden
hebbende hem dreyg te vermoorden.

Karel Delaes/ ik vind hem niet / ach hoe mijn herte trilt.
Prudentio.

Karel Prudentio/ hebt ghy gezien Grimaldus? wilt/
Ik bid u/nae hem zien. Prudentio. Wel Karel wat ser gaendes
karel. Prudentio/mijn vriend/ ik kan u dus niet staende

Prudent. Verklaren watter is / ik bid u ziet nae't kind/
Prudent. Dat isser Karel. Ik bid u gaet / en houdt hem zo g'hem vindt.
t'Zal geschieden. beyde binnen.

Vertooning waer Casandra de pongiaert inde hand heeft en de
hovenier comt met bloemen en belet bear.

Karel Ha hemel hoe verschrikt is arme Karels herte/
t'kind heeft zo. hooge God meedooght de bitt're z merte
Die myne ziel ghevoelt/ ha wereld wat verdriet
Zal t'zijn zo Karel aen zyn kind dit onluk ziet.
Wat hoor ik t'is't geen stem!

Grimald. Op help/ help/ Karel. Ik hoor hem klagen.
Ha waerdste kind/ik hoor.

Grimald. Op me/op me. Karel. Wy zagen.
Dout droeviger misval. waer zyt ghy lief/ Grimald?
Het grootste ongeluk mijn herte overvalt.
Grimaldus.

Ach waerde siebe kind/ heb ik u weer gebonden?
Grimald. Ha vader d'Hertogin. Karel. Deed zo u al dit leyd?

Weet ghy 'k nu vader bent? Grimaldus. Zo heeft het my gezeyd?

Karel Dat ik nu vader bent? Grimald. Ja vader/ghy zyt vaders?
Karel Ja k lief/ha lieve wicht/ komt my/Grimaldus/vader/
In vaderlik behoed.

Leonora.

Leonoor Wat isser Karels wats?

Karel Ha lieve Leonoor de Hertoginne had
Ons kind gebonden dus. Leon. Ik acht om hem te verhoorden.

Karel Het wreedsste/Leonoor/dat opt Borgonie hoorden.

Leonoor. Wat deed' u d'Hertogin? Grimaldus. Zo brocht my met gespeel/
En gaf my dees sutraet/ doen bond zo my met veel
Geknochte knopen vast/ en zeyd' my wou vernielen/
Ik had heur om genaed' / en doen ik wilde knielen/
Zo zeyden dat ghy waerd' mijn vader / en om wraek
Dan u te hebben/ zwoer zo/ dat zo had vermaek
Mijn teere hert onschuldich wreedslik te doorsteken/
Mits quam de hovenier/ met bloemen/ en doen wecken
Heur krachten/ en my liet ghebonden g'lyk ghy ziet/

En

En zeyden 't was maer boert / en zo my boort verliet /
Maer zyt ghy ook mijn vader? Karel. Ja ik.

leonoor. Ik uw Moeder /

Aernout.

Aernout. Wat isser! Karel? zegt & Wat is dir? zegt my broeder.

leonoor. Doemt ghy hem broeder / Heer / zo weet ghy dat hy 't is.

Aernout. Ik weet het zuster / leonoor. Hoe?

Aernout. Om dat ik hen ghewis.

Karel. Ghy zes jaer zyt ghetrouwt / uw Karel 't my vertrouden.
Maer / Heer / in uw beloft ghy gheen beloften houden.

Want zeyden 't d' Hertogin / die in heur razernp

Van toozen / om te hebben waerke ober my /

Heeft dit onnoos'le wicht zyn armen dus ghebonden /

Om met heulins gheweer zyn herre te doorgewonden /

En yroeben door zyn dood de boosheid heurs ghemoed.

leonoor. Ha / ghy waerkgier'ge Vrouw die op mijn eppen bloed

Ghespist had uwe wil. Aernout. God wilden 't niet ghehengent.

Karel. Mits dat de Hobenier aen heur ghebloemt quam byngen

Als d' hand was opgeheft. leonora. Zo liet zy 't kind alleen /

En zeyden 't was maer boerting.

Grimald. O mijn Heer / het s'heen

Zy door heur wreed' ghezicht 'thert upt mijn lijf woud' trecken.

Karel. Zou dit de deughde zelfs tot toozen niet berwoecken?

't Gheen ik lang heb geheelt niet langer zwypgen kan.

Genaed' ghe / Heer / ten tyd' als d' Hertoginne an

Uw zwoer dat ik upt lust heur vergelden om boelagie /

En vafnsden dat zy had een bittere quellagie /

En dat ghy 't woecken zoud zy bafelike docht.

leonoor. Heeft zy heur buple lust aen Karelzels berzocht /

Karel. Het zmeeking en gheblap / en veel oneerb' re woorden.

leonoor. Maer zy en kost de trouw zyns herte niet bermoorden.

Karel. Die ik mijn Prince draeg' en me Vrouw schuldich ben /

En door de dankbaerheid die plichtich ik beken.

leonoor. Dies liet heur ongepapt / en g'lyk zy doen most breefen

Hy 't aen uw blaegen zou / heeft zy ghemdent door deeze

Derzierte logentael 'tonsteken uw ghemoed.

Karel. Om straffen my die zocht uw bedde / en uw bloed

't Onteeren. leonoor. Maer 't was zy die daer na heeft gehengelt /

En heure echte plicht met minne lust gemengelt.

Karel. Had' ik niet wederstaen de loofheid heurs beleyd.

leonoor. Ter zelber stond heeft Karel alles my ghezeyd /

Met een ontroert ghemoed.

Karel. Doch boort secrete gehouden.

leonora. Waerom?

Karel. Wermits zy was mijn / Heers / en Princens Vrouw /

En ik bedenckend' dat dit uw hert zeken most /

Was oozsach dat ik 't u nopt openbaren kost /

Hoe

Hoewel ik in gebaer was van mijn eppen leben /
Zo sturf ik lieber / Heer / eer ik u had gegeven
De oorzaak uwes quel, Ja heb heur zeifs berschoont.

Leonoor

'Welk dese vrou nu dus ondanckbaerlike loont/
Betrachtend' aen ons bloed heur toozn en haet te wyken.

Karel

Bermits ik dienaers plicht en echts-trou niet woud' byken,
En tot heur blesche lust my niet en voerhden ras.

Aernout,

De haet is immer selst' waer eerst de liefde was.
't Is waer dat ik heur zepde hoe ghy beyde stonde/
En dat ik zelven had uw' t'zamen-slaep behonden.

Leonoor

Mijn Heer / en broeder / zo ik daer in heb misdaen /
Ik zonder uwe weet dit huto' ik heb befaen /
Bergeeft my broeder / Heer / uw' zuster wilt berschoonen /
Uw' goedertieren aert is nu tijd te betoonen.
Ik eenwlich bupgen zal ootmoedich na uw' wil /
't Was repne liefde' die't deed ik in dees faele bil /
Gansch dypen uwen raed / ghy kunt het al berzoeten /
Dooz uw' genoeving / Heer. geknielt ik aen uw' voeten /
Ontzichgelike val.

Karel. Mijn Prince ik behen
Ik dooz bermetelheid uw' gunst niet waerdich ben.
We vrouwe Leonoor / zo hoog in bloed geboozen /
En Hertogin van Aleef / dat die my heeft berkozen
In echte / ik behen / Heer / is uw' hoogheids hoon /
Want ik onmachtich ben om heur zo waerden kroon
Te stellen op de purk van heur verwoende haren /
Gelijck de gouden dzaen bertersels waerdich waren.
Doch prince wat berscheel is tusschen heur en my
In bloed / in staet / in waerd' / wil ik aen myne zy /
Met ylicht / met liefde' / met trou / zo ghybuldich zbenaren /
Glyk offer tusschen ons gansch geen berscheelen waren.

Aernout,

D' / suster / ick berschoon / mijn broeder ik u acht /
En u gelijk mijn kind : van u ik niet verwacht
Als luk / boozspoet / en heyl. rijst op ghy dzie te gader /
Grimaldus rijst / en ghy zyn moeder / en zyn Vader.

Karel

Lang Hertoch Aernout leef .

Aernout.

Ja / suster / wat verdziet.
D' broeder nu / helaes / aen zyn Casandra ziet.

Leonoor.

Genaed ge Prince die dake mach haetlich weer op-rysen /

Aernout.

Reen / zuster / al heur doent my dubbelik betwysen
De hooftheid heurs gemoed / en hoe zy is berblind:
Hoe hander arger zyn als die onnosse kind
Te willen dus misdoent 'k zweer my van heur te wyken /
Al zoud ik opentlik mijn echtens banden byken.
Waer liet ghy d' Hertogin:

Grimald.

Int lauren bosch / mijn Heer.

Aernout.

Gheeft broeder my uw' hoedt uw' mantel en geweer /

Ik zal zelve by heur gaen/ om grondelick te spreken/
Houdt alles voort secreet/ betoont in't minst geen teken
Dat ghy van't kind pets weet. 't verand'zen van habijt
Zal doen al die my zien geloven dat ghy't zijt /
Zo ben ik niet bekent.

Karel *Mijn Heer wilt heur zleghts dzugen /*
Maer laet uw haestichheid niet boven reden stigen.
Da Leonoor mijn lief. *leonora. Da Karel/ waerdste heldt.*

Karel *'t Schijnt d'hemel nu in't werk ons lange hope stelt.*
Mijn trauen barsten upt van vzeughde die ik voele.

Grimald. *De tyd die stilt int laest al't wereldsche ghewoele.*
Maer/ vader / is mijn moeder vrouwe Leonoor?
De Hertoginne zepden my dat niet. *leonoor. Daer dooz*

Karel *Zy bliken doet alleen heur toozen op u streken.*
Ik geloof dat ik alleen wzaek op het kind verwoekten.
Komt lief gheeft my uw hand. *Grimald. Maer vader ghy en zegt*
Niet of't me moeder is.

Karel *Ja't manneken. leonoor. En in echt*
Gewonnen/ liebe hert/ al't breezen is in ruste.

Grimald. *Hoe komt het moeder dat ghy my dan niet eens kusten*
Zo ik uw zoonken ben i ep moeder gheeft my een.

leonoor *Helacp/ liebe wicht/ mijn kind heeft groote veen/*
Gen openbare kus heb ik u noyt gegeven/ *Zy kust hem*
Om niet bekent te zyn/zins d'eerste uur uwz leven.
Komt lief/ geeft my uw hand.

Grimald. *Mijn vader geeft my zyn.*

Karel *Hoe keert nu al in vzeughde lange hitte pijn.*

Leonoor *Mat d'hemel heeft voorzien kan geen'ge mensch ont blieden.*

Karel *En een al watz bestemt dat zal en moet geschieden.*
Lambrecht, Casou. *al binnen,*

Lambr. *Hier moet hy gaen verby/ blijft ghy aen deze zy.*

Casou *En stelt u in de hoek zo kan hy niet verby.*

Lambre *Past wel op u geweer. Casou. En past ghy op het uwen.*

Lambre. *Ik zalt hem tot het kruys flux in zyn herte duwen.*

d' Hertoch Aernout.

Lambrecht ende Casou trecken geweer.
Aernout: *Da schelmen/ hou/verraed/aen uwen Prins en Heer*
Berraed/berraed/berraed/ flux geeft my u geweer/
En zegt my ook terstont waer om ghy dit bestonde/
Of hier ghy sterben zult. Lambrecht. Mijn Heer/ wy onderwonden
't Niet op ons Prins.

Aernout. *Op wien dan sieltens spreekt/ op wien?*

Casou *Op Karel. Aernout. Maerom? Lambr. Dooz Graef Lodewijk gebien.*

Calou. *Die ons vier hondert kroonen dooz ons loon beloofden.*

Aernout, *Graef Lodewijk wat s dit i helacp wien geloofden/*

Dat

Dat in zo eed'len bozst moordadicheid bestaet?
Verraed is in mijn hof.

75

Lodewijk.

Lodew.

Mijn Heer wat is 't
Verraed/ en van uw hand/ ha Graue t' uwer schanden/
Wilt ghy aen Hertoch Aernout schennen uwe handent/
Te edel ik uw herte achte/ en uw bloed/
Te edel is uw afkomst/ 't' edel uw gemoed.
Was 't dus op my gemunt? wat raseruy dus dulle?
Weent ghy u Hertoch van Bozgonie zelfs te hullent
Hy Graue/ schaemt u Graef/dees mannen zeggen 't plat
Zy hier toe zyn gekoft dooz uw/ maer zegt my wat
Is 't dat uw mening is? Lodewijk. Dees 't twee die kunnen 't zeggen/
De mening die ik had in heur verburgen leggen.

Aernout.

Lodew.

Lodew.

Zy zeggen dat het sapt op Karel was gemunt.

't Is waer. Aernout. En waerom dat?

Genaed'ge Heer ghy kunt

Zelfs oord'len waer 't om was.

Aernout.

Hoe weet ik de waeromme?

Ik wil dat ghy 't my zegt. Lodew. De schaemte maekt my stomme

't Is d' Hertoginnens doent/ 'tis uwe hoogheids v'rou?

Die riede my dat ik dit verraed aen stellen zou:

En Karel zynde dood ik Leonooz mocht trouwen/
En g'lyk de liefdens passy geene maer kan houtwen/
Bebik het sapt bestaen. Mijn heer het is my leed/
Maer g'lobe vast'lik nu uw hoogheid d' dooz v'roug weet
Mijn dulle raseruy en zothepd zult vergeven/
't Waer dooz d' Hertogin 'k had 't nouy gedacht myn leven
Pae Karels dood te slaen. Aernout. Gh' hebt my ten deel voldaent/
Gaet wederom ten hoof/ en laet hun met u gaen/ alle dry binnen.
Ik blyf alleen vertrekt. Dit zyn Casandras werken/
Hier upt zo kennem heure booshepd wel bemerkem.
Ik vast'lik nu geloof zy Karel heeft verzocht/
Op dat zy heure vlesch lust dooz hem liffen mocht.
En mits hy wepg'rich was zo maekt zy hem nu schuldich/
Om my zo tegen hem te maken gansch ondullich/
Want doen zy niet en vond 't gheen dat se heeft verwacht/
Doen heeft die boose v'rou gestelt al heur ghedacht
En zinnen om van Karel heur in pets te w'zeken/
Dus zyn onnos'le kind moordadich dood te steken/
En dooz de Graef belepdt dat hy op Karels lijf
Dees selten heeft gezet/ 'tis alles heur bedryf.
Casandras boose zin/ ha goddeloose v'rouwe/
Eerst overspel ghy zoekt om v'zeken d' echte trouwe/
Daer na het arme kind/ God heeft het heur belet/
En voort na Karels dood zy Lodewijk toezet.

Ha onrecht'baerd'ge wzaek/ ha alder boofte zinnen/
 Betceelt upt 't niet verkraygen van uw geule minnet.
 Ha wreedite creatuur/ ha god-vergeten hert/
 Delaes/ hoe my gezind dool-hovich is verwoerd.
 Gerst moet ik 'thuwelik van Leonoor verklaren/
 Op dat de werelt weet zy niet mijn wille wa ten
 In d'Hepl'ge echt verzaemt, Casandra u ter spijt/
 En nu ik zie dat ghy in alles schuldich zyt/
 Ghevangen zult ghy zyn/ en zal ook vinnis geven/
 Ghy upt mijn Hertochdom ghebannen blijft uw leven.

Prudentio, Feliciano.

Feliciaen Prudentio/ wel gemoet. Prudent. En ghy vriendlik gezoot.
 Feliciaen Dan waer! Prudentio. Dan't Hof.
 Feliciaen Wat meust Prudent. Welcyp/ niet veel goed.
 Feliciaen Wat is't ik hoor pets vreemds/ Prud. zyn hoogheid is vol quellen.
 Feliciaen Ik bid u wilt my doch de grond van't stuk vertellen.
 Prudent. 't Is mijsken wacht uw staert / stil zwypen is ons best.
 Feliciaen Men zeydt de kray heeft upt gebroeyd het arents nest.
 Prudent. Ik bid/ u oordelt niet/ nau moermen Princen wachten /
 Dus teugelt uwe tong/ vry zyt in uw gedachten.
 In zulkem tyd als deez' is 't raedzaemst dat men zwijgt /
 Want 't zy hoe dat ghy spreekt uw loon ghy daer na krijght.
 Verispt ghy d' Hertogin/ beklaeght ghy onzen Heere/
 En blykt het na der hand dat zy hem in zyn eere
 Gansch niet en heeft gequetst/ maekt reek'ning dat ghy zyt
 De Hertoginnens gunste t' eenemale quyt.
 Feliciaen Al sprekem wy te zaem wien kan ons overhooren?
 Prudent. Feliciaen/ geloofte de muuren hebben ooren.
 Feliciaen Wat is't van Leonoor? Prudent. Dat heeft een vreemde schijn.
 Feliciaen Huwt zy niet met de Graef? Prudent. Neen/ t'zal een ander zyn.
 Feliciaen Een ander wien doch/ zeght?
 Prudent. Men mach het al niet zegghen.
 Feliciaen 't Schijnt datter inde tyd wat vreemds verburghen leggen.
 Prudent. Tyd nu zo zwanger is als ik hem immer zach.
 Feliciaen Wel die't verwachten kan tmoet komen aen den dach.
 De Hertoginne valt dat zoud' ik durven wedden.
 Prudent. De doente van de wereld zich zelven immer reddden.

*Graef Lodevijk rasende vervolght zijnde van een stomme
 geest in duyvels habijt, hebbende op sijn kleeding, VVantrou, gheschreven.*

Feliciano Is dat Graef Lod'wijk niet? Prudent. 't Schijnt dat hy is ontstelt.
 Feliciano Daer is pets dat hem pijn. Prudent. Daer is pet dat hem quelt.
 Feliciano Steit u wat aen een zy. Prudent. Wat of hy zal beginnen?
 Feliciano Ik vrees dat hy ons zal zien.

Laet

Lodevijk.

Lodevijk

In Aech' rous dypfire hol/ vol schrik like ghezichten/
 Afgypse/ naere poel/ waer nimmer zonnens lichten
 Strael schein/ de plaets waer upt noyt yssigh riffe rees
 Dan als het dypf' gebournit had afgheknaccht het vlees/
 Vol damps/ gewalmtens stank/ vol knarsing/ en vol zuchten/
 Vol herte-bzeck gehuyl/ vol sulphre hellsche lichten.
 Da Ger'bus die de mond der Duppels hel behoeft/
 Daer wil ik heen/ het hert my trild dooz't gziil' ge bloed/
 Maer dees verbaerliksheids verschycking niet kost treffen
 De angst' en quelling die' s'hoofst haeren stept op hessen.
 Nu Cerropijn ik zie met tranens beken vol
 In dees verkrachte ziel in razernijen dol.
 En wantrou't zo beheerscht/ berading niet kan mijen
 Ontpdelik de dzaed mijns levens af te supden.
 Na daer is Leonooz/ daer/ daer ik zie heur daer/
 Daer's Karel/ daer is zy/ en daer staet Karel/ daer/
 Daer/ daer/ ik zie hem daer/ daer's Lambrecht/ daer's Casouwe/
 Daer staen de schelmen bepden daer/ daer/ staet mijn vrouwe
 Casandza/ daer/ daer's d' Hertoch/ daer/ daer komt de Graef/
 Daer/ daer komt Leonooz/ en Karel heure slaef.
 Casandza gaet van hier/ waer daer nu te bedypben.
 Casandza gaet van daer laet Leonara blyben.
 Werch dypfel/ wech/ en daer/ daer schepd van Leonooz.
 Trekt aen/ dzyngd' in/ trekt boozt/ greft vier/ blyeght in/ dzyngd boozt.
 De byands leger in/ ha bibe/ 'tis gewonnen/
 Daer/ daer komt Leonooz/ en Karel heeft begonnen
 Te mooyden/ Karels heise toozn daer ontsteekt/
 En daer de Zabens herte jammerlike bzeekt. Hy gaet zitten.
 Na alderdzoefste bozst hoe warrelik ghy wzeert/
 Waerom? vermits mijn hopen's lichte gans henebelt/
 Benebelt' neen/ besterst/ ach/ hoop is hopeloos/
 Hoe gaeg nu Lodevijk zijn naere Graef verhoos.
 Ontjert uw lic haem zelfs/ dzyngt inde koude aerde/
 Te lang uw azem/ laes/ dees vleesche klups bewaerde.
 Waer zyt ghy laeste snik/ waer is de laeste brack?
 't Bheen pder mensche bzeest ik pberich na haekt
 Na handens wyng ghy kunt de droefheid niet afbeelden/
 De knaging en upt teering die u rampen teelden.
 Steelt acckelike dood boozt al/ op dat eens rust/
 De mimerende ziel/ volguckling en onlust/
 Mjn leven is onnut. Helap hoe zwaer moedich/
 Hoe bitterlik upstort traens- blic herts tranen bloedich.
 Na dood- na bootfing- slaep/ ach/ slupmert doch een wyl/
 Op me/ hoe moed' ey mar. Na dzyoming al te yl. Hy staet op.
Waste

D' valsche beelden zyn in mijn bedroefde zinnen/
In eenigheid ik dool om rust te mogen binnen,

binnen.

Casandra *zeer bedroeft, vervolgt zijnde door een stomme gheest,*
wesende een vrou, hebbende op heur wiette kledren gheschreven. Oot-
moedighe schuld beken, die heur stadich verzelshapt.

Goldt bloede tranen langs 't bedroefde aengesicht/
Verdweenen is uw eer/ verdweenen is het licht
D'ws glorys dezies eeuw/ waer in ghy trotzich bzalden/
Al wat Casandra had heur dartelheid vernalden.
D'w eere is vernieldt/ gheen Hertogin meer zyt/
Ghenieticht is uw naem door d'alwerkingh' des tijd/
D' tyd ghy had/ maer hebt die wulpsichlik verloorzen/
Mits ghy in plaets van echt de minne hebt verkoozen.
Nu blyft uw naem/ en saem een nikkerlyke pzoop/
En lichter men u acht als 'tkaf ghedorste strop.
D'w name die wel eer hier bzalde in uw glozp/
Zal blyven nu ghegrift in schandighe memoerz.
D'w name die wel eer g'lyk pole-sterven blonk/
Helacp/ nu in lustens gaple poel verdzonck.
D'w Hertoginnens pzoopk: Bozgoniens lautvertieren?
Zal nu niet meer deugh's lof-seeft uw ter eeren vieren/
Derwelkt is al uw lof/ verdozt zyn al uw blaen/
Dooz't derben van uw liefd' vooz't minnelik bestaen.
Casandras teere hozstens herte tranens weenen/
Het bitterlik gheschrey/ het klaeghelyke zteenen/
Het hickende gehuypl/ het bloedighe gheklach/
't Bekenne van uw schuld/ helacp/ met vermach/
Te zup'ren uw misbzupk/ uw misbzupk blyft beschzeven
In 's mensch ghebeugenis zo lang de menschen leven.
D'w weezen zal by elk afkeerlik zyn verfoept/
Ziet watter uyt het vier van minne is gebzoept.
Cupido hoe verkracht ghy eerbaerheids gemoede/
Alleen om vleese lust baldadelik te voeden.
Gheen schaemd/ noch eer ontziet/ blindt-hokte/looze kind/
D'w herte tochtrens schicht ons dwaeselik verblind.
D'w grill'ge prik ling doet wp na uw tucht loos hoozen/
En doet ons eer en saem door wulpsichheid versmoozen.
't Verduyftert al/helacp/wat Casandra ziet/
Pheeb's heldze lichte strael my naerelik verdriet/
Het dupfter my bevalt/ k'wensch' d'aerde waer hebzozen/
Want 't liefelik ghebloemd schijnt om mijn schaemte bloozen/
Mijn schad'uw' my ver schrikt/ 't schijnt oft ghemoede was
Die my het bonnis van mijn zond' te voozen las.
Ia zo ik 't pluyt gedieert hoor als ik 't bosch door wandze/
't Schijnt of hun tierelierung schilde sp/ sp Casandze.
De blaeden vallen vooz mijn voeten op de aerd'/

Gelyk

29

Gelyk of ik de aerds betreding niet was waerd.
 't Schijnt of het waters rupzing spytich murmureerde/
 G'lyk of mijn klaging hunne zupverheid onteerde.
 Shenieticht is mijn zelfs/ my zelven ben ik waers/
 En leef/helacy/ in een pselike pars.
 't Is alles nu verkeert in bittere ellenden/
 Om dat ik/laes/ op me/ my zelven niet en kenden.
 Niet kenden/ maer vergat te zyn mijn scheppers beeld/
 Wat was 't' 'tis vleesche lust diet alles my ontfteelt.
 Da Bozgominnen laet ik uwenspiegel wesen/
 Zo ziet ghy wat dat upt de minne tochten reesen.
 Ghebannen Hertogin/ ghebannen upt uw land/
 En in een eeuw' ghe poel van schrickelike schand/
 Gehannen is mijn eer/ Heen/lacy/ gansch verloozen.
 Hoe p'rickelt mijn ghemoed/ gelijk een scherpe doozen/
 Hoe vinnich steekt mijn hert/ en p'lik parft mijn ziel/
 Ja dat Casandra schier in mistrouw's wzaeke viel.
 Casandra/ neen/ bedaerd/ verliest ghy werelds eere/
 Verliest ook niet de gh'naede van uw schepper-Heere.
 Uw misdæd is zo groot niet als uw Gods gena/
 Zo baerdich is uw zond's beken niet of zo dra
 De goedertieren arm van uwen God staet open/
 En sterkt uw laffe hert met een verzekert hopen/
 Een hope die belooft hy u vergeven zal
 Volkommen u misbzupk uw Eva's-like val.
 Casandra niet mistrout/ neen/ Heer/ ik ken mijn zonden/
 In yder bittere traen/ ach/ zullen zyn bevonden/
 Duppst duyzendens berouw van 'tgeen ik heb gedaen.
 Helacy/ 't groot misbzupk/ 't onredelik bestaen/
 Mijn goosselijke dwael van lust-loky r'zammie /
 De wulpsche gaple tocht van minnens slavernhe.
 Mijn spzake werdt belet door 'ghertens groote pijn/
 Maer laten deze tranen mijn getuppen zyn /
 Die upt de bozn mijns ziel wedoog'lik nu upt stozten/
 Heer/ laet wantronwens blym mijn leven niet verkozten/
 Maer gund my Nestors thjd/ daer in niet een minuyt
 Die anders als berou/ en mijn leed-wezen upt.
 Ik vouw' dees handen t'zaem/ verhoort doch mijn gheden/
 En laet uw oogen/ hooge God/ doch eens beneden
 Op dese arme wurm die in heur traens ghe ween
 Bid' en bekeert heur g'lyk de droebe Maeghdaleen.
 Heb ik dees oogen/ laes/ ontuchtelik gebzupkt/
 Ziet hoe berou die nu betraent ter aerde dnykt.
 En deze handen die de minne drucking namen /
 Nu met oodmoedicheid ghe bouwen zyn te zamen.
 En deze tong die was de minnens-tael-vroug-lic
 Nu penetentelik om uw genade bid.

Dees haeren die volkers verwaerden minnaers oogten/
 Die zinnen d'ant' in om traenen af te drooghen.
 Mijn stemme die zo gapl voort broeght luste gzaegt alleen/
 Zal upren nu mijn schuld/ mijn rouwe/ mijn gebeen.
 Ghebeen/ ja zulk ghebe dootmoedich na u steggen/
 Dat hope my belooft/ gh' Heer/ my niet zult wepgren
 Ghenaede/ k zeg genaede/ ghenade zeg ik Heer/
 Outrukt my gheen genaede' g'lijk ik outrukt mijn eer.
 In eenicheyt voort dool/ en le ve vande velden/
 Ziet in wat ramp-onheyl/ de minne lust my stelden.
 Juffrouwten houdt mijn doent in gh' heugnis bewaer/
 Gheluckich zijn die dien hun spiegl'en aen een aer.

binnere.

Aernout. Leonora. Karel. Grimald Prud. de Gemeente.

Meer zal ik zeggen nu als opt in uw ghedachten
 Dooz dezen was. Maer g'lijk de t'pden immer brachten
 Het heymelijc acnden dach/ 'k hid u ver wonder niet/
 Want vzeemder zachmen als men in ons eentwe ziet.
 Ik zelfs verwondert ben/ van 't gheen ik nu zal zegghen/
 Doch meerder wondzen vindmen baek verburghen leggen
 In't tytelik beloop/ de wereld is een grins/
 Een kunstelik ghebapus/ zo wel vooz d'ins als mijns/
 Want alles water leest ziet vzeemde wondre dinghen.
 Petrarkaes wyze weet heeft kunstich willen zinghen/
 Of dichtich spreken 't gheen die g'leerde is gmoet/
 Met Laura/ zynes tyd die zo zyn manne bloed
 Betoobert had dat hy niet zyne was mar hente/
 Daerom meent gh' het was zyn zije willens keure &
 Ach neen/ 't was pete gheheymis 't geen hem gansch ober won/
 Dat hy het murgh zyns geests aen zyne laura zon.
 Wat is 't wat was 't & wat kanti wat zoud' doch kunnen wezen
 Dat zulken wetert/ zulken topzens zinnen rezen
 Ind' hooghste toppens kracht/ en dat zyn rieke pen
 Daer van ghetupcht/ beschryft/ en naekt' lyk doet beken.
 Dan d' oberwouwen ziel/ g'lyk hy in zyn gedicheen
 Dymmoedichlik beken/ ja achtent hemels lichten/
 Die schenen upt het oog van Laura / die hy noent/
 De phenix zynes eentw/ ja meer hy hem beroemt/
 Dats dat zyn sterre had geluklyc willen speelen/
 Om hem te geven stof zyns Lauraes schoon te quelen/
 In maetich voet gedicht. Doch eens Petrarka had/
 Een florentins vernust dat grooter stof bevat.
 (Een geest / ja zulken geest/ die velen ging te boben)
 Het zy wie 't zy hem leest zeer qualik kan gelooven.
 Dat zyn bedaedheid heeft zich zelven zo gestelt/
 In keurelike oog/ of liefdens krachts ghetwelde.
 'k Doozbrenght alleenli' om mijn volgh-reen te beleggen/
 Of in et vooz-doenders vast te gronden al mijn zeggen.

Daetius

21

Hoeting/ Ik neem ook voor een vaste Praef/
En meerder wyzen ik aen mijn zijd' niet behoef.
Den Hemel 't al voor weet/ en toe laet de toeballen
In 't menschelik bedrijf / dats voor my en uw allen.
Wat toe bal dan gheschiet zo d' Hemels vooght toelaet/
(Ik wil onderzoeken niet oft zijn verburgen raed
Besloot/ of zulk toelaet/ 'k treed' niet in zijn verborzgen
Szakels heyl'ge doent / maer g' loof dat God bezozghen
Wil alles 'ronzer best) behoort dan pder mensch/
Te loben/ en gansch bzeken eygen zin en wensch.

Karel Waldens die ik/ zins zijn teere Jaren/
Heb opgequeekt upt liefd/ en steeds in mijn beware/
Ghehad/ mits zijn gheboort zeer eedel is/ waer voor
Ik hem naest mijn persoon voor kamerling verkoz
En hem gebzuypt in all's want ik hem mocht verrouwen/
En heeft hem zo getrouw in alles kunnen houwen/
Dat ik lang heb getracht te meerderen zijn staet.
't Is jaren zes verleen hy met voorzachten raed /
In gunst hem heeft ghestelt mijns zusters Leonore/
De Hertogin van Kalef/ en zijnde welghebozen/
Mer alle deugd verciert/ hem zo gequeten heeft /
Voor Hemelsche bestuur/ waer pder onder leeft/
Dat d' Hertogin heur weerliefd/ en trou daer beneben/
Ghegeven heeft om met hem echtelik te leven/
Dus heimlyk zijn getrouw door dienaer onzes kerk /
En hebben tzaem geleeft/ sa niemant opt geen merk/
Noch reken heeft gezien des liefde humliens heyden/
En g'lyk al wat Gode voegd geen menschen kunnen scheapden/
En karel veel verdient/ ben ik daer in verheugdt /
Mijn zuster heeft gedogt op staet niet/ maer op deughd' /
Te meerder dat de echte staet hun bzuhten deelden/
Alzo mijn zuster hem twee liede zonen teelden.

Leonoor. Die offren wy u op.

Karel. Gelijk ik u dienaer ben.

Aernout. Gheen dienaer/ karel/ want voor broeder ik u ken.

Leonoor. En ik voor echte man. Karel. Ik u als echte vrouwe.

Prudent. 't Is vzeemd ghenaed' ge Heer het geen wy hier aenschouwen.

Aernout. Maer niet zo vzeemd als waer.

Prudent. 't Was 'rhemelsche besuypt.

Aernout. 't Gheen lang verburgen was breekt nu geluklik apt

Ghy weet hoe dat Casandza trachten te boeleren

Met karel en mijn bedd' zo godeloos t'ontreen.

Leonoor. Daer nae zy ook heur wzaek op ons Gynalons wzacht.

Aernout. En heeft ook na de dood van karel mede getracht.

Karel. Dies zy gebannen is/ God gunne heur leed-wezen.

Gemoete. Nu na de droefheid is ons blyheid weer geseen.

Aernout. Casandza vzuhteloos was ghelyk zy deughdloos is/

Dan

Dan erfgename is mijn Hertochdom nu wis/
Dooz dese kindzen als mijn echtelike neven.

- Gemeent. God gun de kindzen luk/ en langhe jaren leven.
- Aernout. Wy danken de Gemeent.
- Karel. En bidden dat wy tzaem/
Niet langer leven dan zo lang wy aenghenaem.
- Leonoor. En goedertieren zyn vooz al de onderzaten.
- Aernout. Het is my lief zy him zo wel genoegen laten.
- Gemeent. In name heurliens allen 'k dienstelike buyg/
En uwo de wate liefde onzes herten tuyg
- Aernout. Nu zuster veel geluk wensch ik u/ en ons broeder/
- Gemeent. Den hemel zy uw beyde heplige behoeder.
- Aernout. Wy dancken de Gemeent.
- Gemeent. Lang Hertoch Aernout leeft.
- Aernout. En ik den opperst' bid hy u voozspoede geefe.
- Gemeent. Hier eyndiche' t'lyjd' en droef.
- Aernout. Ghemengelt dooz malkandze/
- Gemeent. Aeraut. Dat's karels liefde en de minne van Casandze

E N D E.

